Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען

היינט 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 156 | Łódź, Niedziela, 7 lipca 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, ו' תמוז תרצ"ה | № 156

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אפעל פון אביסינישען קעניג צו אמעריקא

אמעריקע. רעגירונג גלויבט, אז די פעלקער=ליגע וועט ערלעדיגען דעם קאנפליקט. — פראנקרייך אונצופרידען מיט ענגלאנד'ס שטעלונג. — שארף לגבי איטאליען און מילד לגבי דייטשלאנד

רוים, 6 יולי (ספ. טעל.)

דער קעניג פון אביסיניע האט איבערגעשיקט דער רעגירונג פון די פעראייניגטע שטאטען א ווענדונג וועגען איטאליעניש-אביסינישען קאנפליקט. היינט וועט בעוואוסט ווערען דער אינהאלט פון דאזיגען מעמאריאל. ווי מען גיט איבער, זאל דער אביסינישער נעגוס (מלך) פערלאנגען, מען זאל אנווענדען דעם קעלאג-פאקט צום איטאליעניש-אביסינישען קאנפליקט.

האאג, 6 (ספ. טעל.)

די איטאליעניש-אביסינישע ארביטראזש-קאמיסיע האט אויסגעהערט די רעדע פון איטאליענישען דעלעגאט סילוויא לעסאן. מען רעכענט, אז די קאמיסיע וועט איצט אראפפאהרען אין איינע פון די שטעט אין דרום-אייראפע, וואוהין מען וועט אראפברענגען א רייהע עדות פון ערשטען אינצידענט אין אואל-אואל. דארט וואלט פארגעקומען דער פערהער.

לאנדאן, 6 (ספ. טעל)

דער דיפלאמאטישער קארעספאנדענט פון „דיילי טעלעגראף" שרייבט, אז פראנקרייך און ענגלאנד וועלען נישט קאנען אננעמען קיין געמיינזאמע שריט אויף אויסצונוצען די אויטאריטעט פון דער פעלקער-ליגע ביים דערלידיגען דעם אביסיניש-איטאליענישען קאנפליקט. די מניעה דערצו וועט זיין דער פראנצויזיש-איטאליענישער פראטאקאל, וועלכען לאוואל האט אונטערגעשריבען צוזאמען מיט מוסאליני וועגען צפון - אפריקע.

פראנקרייך האט דארט דערקלערט איהר פולשטענדיגע גלייכגילטיגקייט צו אפריקאנער ענינים אויסערן שטח פון דער באהן-ליניע דזשיבוטי: — אדיסאבעבא. מוסאליני האט דאס אזוי פערשטאנען אז ער האט פרייע הענד אויסצוברייטערן זיינע איינפלוסען אין אפריקא.

וואשינגטאן, 6 (ספ. טעל.)

דער מעמאריאל פון אביסינישען מלך האט דא ארויסגערופען א געוויסע פערלעגענהייט. נישט אננעמען די ווענדונג, קאן אויסגעטייטשט ווערען אזוי, אז די פעראייניגטע שטאטען זאגען זיך אפ פון קעללאג-פאקט. אננעמען די ווענדונג איז אויך נישט מעגליך, ווייל דאס וואלט געפיהרט צו קאמפליקאציעס מיט איטאליען. דער איינציגער אויסוועג וועט זיין אפצוגעבען א פייערליכע דערקלערונג, אז די פעראייניגטע שטאטען אנערקענען נישט קיין אנעקסירטע טעריטאריעס. אזא ענליכע דערקלערונג האט די רעגירונג פון די פעראייניגטע שטאטען אמאל שוין אפגעגעבען וועגען מאנדזשוריע.

ניו-יארק, 6 (ספ. טעל.)

פון גוט אינפארמירטע קוועלען טיילט מען מיט, אז דער רעגירונגס דעפארטאמענט האט אבגעשיקט דעם שארזש-ד'אפער אין אדיס-אבעבא א ענטפער אויפ'ן מעמאראנדום פון אביסינישען קעניג וועגען אנווענדען דעם קעלאג פאקט.

דער אמעריקאנישער ענטפער זאל אנווייזען, אז די פעלקער ליגע איז בערופען צו ליקווידירען אזעלכע קאנפליקטען, און עס איז צו האפען, אז זי וועט געפינען דעם ענטשפרעכענדען וועג צו לעזען די פראגע לטובת ביידע צדדים. די אמעריקאנער רעגירונג גלויבט נישט, אז איטאליען און אביסיניען, ביידע מלוכות וועלכע האבען אונטערגעשריבען דעם קעלאג פאקט וועלען אונטערנעמען שריט וועלכע זענען געגען די פליכטען, וואס זיי האבען אויף זיך דורכ'ן אונטערשרייבען גענומען:

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

„לע זשורנאל" שרייבט, אז די שטעלונג פון פראנקרייך אין דער אביסינישער פראגע איז א קלארע: ענגלאנד איז געווארען אנ'אנהענגערין פון געשעהענע פאקטען און האט זיך אפגעקעהרט פון דעם פאקט פון פעלקער-בונד, פארלעגענדיג די איטאליענער א קאמבינאציע אויסער דער נארמאלער זשענעווער פראצעדור. פראנקרייך קאן נישט מספים זיין דערויף, מען זאל זי אוועקשטעלען צווישען ענגלאנד און איטאליען, ווייל מען וויל [illegible] פעהלערן.

לויטן „עקסצעלסיאר" האבען די ענגלישע בעמיהונגען צו בעוועגען פראנקרייך אויסצואיבען א דרוק אויף איטאליען אנגעטראפען מצד דער פראנצויזישער רעגירונג אויף פארזיכטיגקייט.

אין פאריז שטעלט מען די פראגע צי האט דאס א זיך צו פערשארפען די דיסציפלין פון דער פעלקער-ליגע ביז צו צוואנג לגבי איטאליען, דאן ווען לאנדאן האט זיך בעמיהט צו מילדערן די זעלבע דיסציפלין אזש ביז צו ליבעסווירדיגקייט לגבי דייטשלאנד.

„לע פאפולער" ערקלערט: אויב ענגלאנד וועט זיך פערנעהמען מיט דער פעלקער-ליגע נאר דאן, ווען עס געהן אריין אין שפיל נאר איהרע אייגענע אינטערעסען, וועט איהר אפעל פאלען אין דער פוסטקייט, און די פעלקער-ליגע וועט אומקומען פון דעם קלאפ, וועלכען זי האט בעקומען אין יוני ה.י.

לאנדאן, 6 (ספ. טעל.)

דער קארעספאנדענט פון „מארנינג פאסט" שטרייכט אונטער, אז די ענגלישע רעגירונג האט נישט ארויסגערוקט קיין קאנקרעטע פארשלאגען אין פאריז אין ענין אביסיניען. פאר דער העכסטע סעסיע פון ראט פון פעלקער-בונד וועט אין דער דאזיגער פראגע נישט אנגענומען ווערען קיין שום דעצידיע. סיי דער „מארנינג פאסט", ווי אויך דער „דיילי טעלעגראף" בעצייכנען, אז די ענגלישע רעגירונג איז געגען יעדען אינדיווידועלען שריט. די רעגירונג שטעהט אויפ'ן שטאנדפונקט, אז דער איטאליעניש-אביסינישער קאנפליקט אינטערעסירט די גאנצע פעלקער-ליגע.

לויה=פאראד פון ענדעקישען שטאט=ראט

אין דער זיצונג האבען זיך בעטייליגט סך-הכל 19 ראטמענער. — ענדעקעס האבען צוגעשיקט א דעלעגאציע פון 2 ראטמענער. — צוליב'ן מאנגעל אין א קווארום — נישט געקאנט בעטראכט ווערען די פראגע וועגען אנקלאגען די דעצידיע פון מיניסטער אין העכסטען טריבונאל.—לעצטע זיצונג פון שטאטראט געדויערט 7 מינוט

געשאפען געווארען א קאנטאקט=קאמיסיע פון די יודישע גרופירונגען

ווי בעוואוסט איז אויף נעכטען שבת אין אוונד צוזאמענגערופען געווארען די לעצטע זיצונג פון שטאט-ראט, אויף וועלכער עס איז בעשטימט געווארען די לויה פון דער לאדזער זעלבסט-פערוואלטונג.

די דאזיגע זיצונג איז דורך קאמיסאר וואיעוואודזקי גערופען געווארען אויף 8 א זייגער אין אוונד מיט'ן ציל פארצולייענען דעם דעקרעט פון אינערן-מיניסטער קאשטשאלקאווסקי וועגען פונאנדערלאזען דעם שטאט-ראט און עווענטועלער אנקלאגען די דאזיגע דעציזיע אין העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל.

אבער עס זעהט אויס, אז די ראטמענער האט זיך נישט געגלוסט צו קומען אויסהערען די נישט אנגענעהמע ווערטער פון מיניסטער, ווייל הגם די זיצונג איז בעשטימט געווארען אויף 8 א זייגער, איז ארום האלב 9 אין זאל אנוועזענד געווען סך-הכל 2 ראטמענער.

ערשט ארום דריי פירטעל אויף 9 האט זיך קוים צוזאמענגעקליבען 19 ראטמענער. די הויפט-שולדיגע אין פריהצייטיגען טויט פון שטאט-ראט, די ענדעקעס, די וואס האבען מיט זייער דעמאגאגישע האלטונג דערפיהרט דערצו, אז דער שטאט-ראט זאל פונאנדערגעלאזט ווערען האבען בעשלאסען נישט בייצעוואוינען די זיצונג. קורץ פאר דער זיצונג האבען זיי אפגעהאלטען א בעראטונג, אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווארען צו דעלעגירען צו דער זיצונג נאר צוויי ראטמענער, וועלכע זאלען אפגעבען דעמאנסטראטיווע ערקלערונגען.

צו דער זיצונג זענען אויך נישט געקומען די ציוניסטען, די אגודה-ראטמענער האבען צוגעשיקט א בריף, אין וועלכען זיי ערקלערען, דאס זיי קענען זיך נישט בעטייליגען אין דער זיצונג צוליב שבת, ווייל זיי וועלען זיך נישט קענען אונטערשרייבען אין דער ליסטע פון די אנוועזענדע. אגב איז פרעזעס מינצבערג נישט געווען אין לאדז.

אין דער זיצונג האבען זיך אויך נישט בעטייליגט די סאציאליסטישע ראטמענער, זיי האבען נאר צוגעשיקט א בריף, אין וועלכען זיי פאדערן, אז עס זאל צוגעאיילט ווערען דאס אדורכפיהרען נייע וואהלען צו דער זעלבסט-פערוואלטונג.

אין דער לעצטער זיצונג פון שלימזלדיגען שטאט-ראט האבען זיך אלזא בעטייליגט נאר 19 ראטמענער, די פראטאקולאנטען, בעאמטע פון שטאט-ראט און די סטענאגראפיסטקעס. די זיצונג איז געווען א געהיימע, נישט קיין פובליקום און אפילו נישט קיין פרעסע-פארשטעהער זענען צו איהר נישט צוגעלאזט געווארען.

קאמיסאר וואיעוואודזקי עפענט די זיצונג און לייענט פאר פאלגענדען דעקרעט פון אינערן-מיניסטער קאשטשאלקאווסקי וועגען פונאנדערלאזען דעם שטאט-ראט:

דעקרעט פון אינערן - מיניסטער

אינערן-מיניסטעריום, נומער 35[0[3]4041 וועגען פונאנדערלאזען דעם שטאט-ראט פון דער שטאט לאדז.

צום הער וואיעוואדא פון דער שטאט לאדז.

אין הסכם מיט'ן פארשלאג פון הער וואיעוואדא פון 27 יוני 1935, נומער 0,483 (ד. ה. אויפ'ן יסוד פון ארט. 69 פונקט 5 אוסטאוו וועגען די זעלבסט-פערוואלטונג פון 23 מערץ 1933), לאז איך פונאנדער דעם שטאט-ראט פון לאדז צוליב דער אונפעהיגקייט אויסצופיהרען די אויפגאבען, וואס ליגען אויף איהם ברענגענדיג שאדען דערמיט דער שטאטישער ווירטשאפט. בעזונדערס צוליב פאלגענדע פונקטען: 1) נישט קוקענדיג דערויף, וואס עס זענען אפגעהאלטען געווארען א גאנצע רייהע זיצונגען אין חודש מערץ, אפריל, מאי און יוני פון לויפענדען יאהר, האט זיך דער לאדזער שטאט-ראט ארויסגעוויזען פאר נישט פעהיג צו ערפילען זיין קארדינאלסטע אויפגאבע, וואס בעשטעהט אין אננעהמען דעם שטאטישען בודזשעט אויף דעם יאהר 1935-36, פארווארפענדיג אויף דער זיצונג פון 18 יוני אין דער אפשטימונג ען בלאק דעם בודזשעט און צווינגענדיג אזוי ארום די שטאט-פערוואלטונג צו א ווייטערדיגען ווירטשאפטען אהן א בודזשעט.

2) דער שטאט-ראט פון לאדז האט זיך ארויסגעוויזען פאר נישט פעהיג צו בעהערשען די עפענטליכע ארויסטריטען פון זיינע מיטגלידער, וואס האבען פערלעצט דעם כבוד און ערנידריגט דעם אנזעהן, וועלכען עס דארפען האבען די זעלבסט-פערוואלטונגס-ארגאנען, וואס איז בעזונדערס געקומען צום אויסדרוק אויף דער זיצונג פון שטאט-ראט פון 28 מאי.

ווייטער שרייבט דער מיניסטער אין דעקרעט, אז נישט קוקענדיג אויף דער אויפפאדערונג, האט דער שטאט-ראט נישט געענדערט זיין האלטונג און האט נישט אנגענומען דעם בודזשעט, האט נישט אויסגעוועהלט קיין פרעזידענט און וויצע-פרעזידענטען און האט איבערגעריסען די וואהל-פערזאמלונג.

צוליב דעם זעהט זיך דער מיניסטער געצוואונגען פונאנדערצולאזען דעם שטאט-ראט.

ווייטער שרייבט דער מיניסטער, אז ער ערלויבט נאך צוזאמענצורופען א געהיימע זיצונג בכדי פארצולייענען פאר די ראטמענער דעם דעקרעט וועגען פונאנדערלאזען דעם שטאט-ראט און עווענטועל צו געבען א מעגליכקייט אנצוקלאגען די דעציזיע צום העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל.

נאכ'ן פארלייענען דעם דעקרעט ערקלערט קאמיסאר וואיעוואודזקי, אז צוליב דעם, וואס עס איז נישט פארהאן קיין קווארום, וועט די פראגע וועגען אנקלאגען די דעציזיע פון מיניסטער בכלל נישט בעטראכט ווערען.

נאך דער ערקלערונג פון קאמיסאר וואיעוואודזקי האט דער ענדעקישער ראטמאן קאזשוכאווסקי, דער בעקאנטער שלעגער און פענקעל-ווארפער, וואס איז די גאנצע צייט געזעסען אויפ'ן ארט פון זיין פיהרער אדוו. קאוואלסקי, געבעטען א ווארט אין א פארמעלער פראגע. קאמיסאר וואיעוואודזקי ערקלערט, אז אויף דער איצטיגער זיצונג קען נישט צוגעלאזט ווערען קיין שום דיסקוסיעס. קאזשוכאווסקי וויל אבער ווייטער רעדען. קאמיסאר וואיעוואודזקי הייסט איהם זיך אוועקזעצען און ערקלערט די זיצונג פאר געשלאסען.

דער גאנצער לויה-פאראד פון דעם שטאט-ראט האט געדויערט סך הכל 7 מינוט.

נאכ'ן שליסען די זיצונג איז קאמיסאר וואיעוואודזקי צוגעקומען צו די ראטמענער, וואס זענען נאך געבליבען אין זאל. ער האט זיך מיט זיי געזעגענט און געדרוקט די הענט. די ראטמענער האבען זיך נאך שפעטער געטיילט מיט די איינדרוקען און געפרובט נביאות זאגען וועגען ווייטערדיגען גורל פון דער לאדזער זעלבסט-פערוואלטונג.

ווי מען שמועסט זאל שוין אין די נאהענסטע טעג בעשטימט ווערען א שטאט-פרעזידענט מיט א בייראט פון 14 מאן, דערונטער 4 יודען.

עס איז כאראקטעריסטיש, אז ווי מען גיט איבער זאל אין בייראט נישט בעשטימט ווערען קיין איין מיטגליד פון קיין פאליטישער פארטיי נאה. ש.

(ווייטער זעה 3-טע זייט)

Już nastąpiło otwarcie
apteki
JÓZEFA ZAJĄCZKIEWICZA i S-ki
ŁÓDŹ,
Plac Boernera (Zielony Rynek)
tel. 172-82.

400.000 יודן אויסגעוואנדערט פון פוילן זייט דער וועלט-מלחמה

נ י ו - י א ר ק, (יט"א) לויט דעם בעריכט, וואס איז פערעפענטליכט געווארען דורכן „היאס" האבען אין דעם פעריאד פון 1918 ביז סוף 1934 אויסגעוואנדערט פון פוילען 404.020 יודען, דערפון 360.653 מעבר לים.

פאר די 10 יאהר 1924/1934 האבען פון פוילען אויסגעוואנדערט 153.011 יודען, דערפון 40.611 אין די פעראייניגטע שטאטען, 43.950 אין די לענדער פון דרום אמעריקא און 50.402 קיין א"י. די דאזיגע ציפער נעמט נישט ארום די יודישע עמיגראנטען אין די לענדער פון איירָאפעישען קאנטינענט.

אמעריקאנער רעפארם-ראבינער פאר א"י-אויפבוי

ט ש י ק א ג א (יט"א) די קאנפערענץ פון אמעריקאנער רעפארם ראבינער, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט 300 ראבינער, האט בעשלאסען צו ענדערן איהר ביז איצטיגע אנטי ציוניסטישע שטעלונג. אין דער אנגענומענער רעזאלוציע ווערט געזאגט, אז די קאנפערענץ נעמט נישט אן קיין שטעלונג צו דער פראגע פון ציוניזם, דאך האלט זי פאר נויטיג זיך צו בעטייליגן אין דעם א"י-אויפבוי אין די קולטורעלע און ווירט שאפטליכע אויפגאבען פון ישוב.

מיליטערישע יאפאנישע קרייזען געגן דער פראטעסט-נאטע פון ראטענפערבאנד

לאנדאן, 6 (ספ. טעל.)

פון טאקיא מעלדעט מען, אז די יאפאנישע מיליטערישע קרייזען אין מאנדזשוריען זענען שטארק אונצופרידען צוליב דער לעצטער פראטעסט נאטע פון ראטען-פערבאנד וועגען די גרעניץ אינצידענטען אויפ'ן ווייטען מזרח. די מיליטערישע קרייזען האלטען דעם טאן פון דער נאטע פאר ארויספאדערענדיג און נישט בעגרינדעט נישט דורך דעם פאקטישען צושטאנד און נישט דירך דעם פערהאלטען זיך פון יאפאן לגבי ראטען-פערבאנד.

לויט דער מיינונג פון די מיליטערישע קרייזען שאפט די סאוויעטישע נאטע א נייע לאגע און דינט אלס בעוויז, אז אלע געשפרעכען מיט ראטען-פערבאנד וועגען דער דעמיליטאריזאציע פון גרעניץ-געביט זענען נוצלאז, אזוי לאנג ווי ראטען-פערבאנד האט אויף דער גרעניץ א מיליטערישער איבערמאכט.

פארוואס זענען ארעסטירט געווארן די דאנציגער בעאמטע

ב ע ר ל י ן, 6 (ספ. טעל.)

דאס דייטשע אינפארמאציע ביורא מעלדעט פון דאנציג, די מאסגעבענדע קרייזען בעלויכטען אויף פאלגענדען אופן די ארעסטען פון די דאנציגער בעאמטע פאר טעטיגקייט געגען דער מאכט, מען האט ארעסטירט מיטגלידער פון „פערבאנד פון נאציאנאלע בעאמטע". א דייטש נאציאנאלע ארגאניזאציע, וועלכע האבען אויף זייערע פערזאמלונגען זיך ערלויבט צו בעשמוצען די מיטגלידער פון דאנציגער סענאט. אין א רייה פאלען איז דער ענין איבערגעגעבען געווארען דער פראקוראטור.

—-=-—

ליטע זוכט אונטערשטיצונג ביי פראנקרייך

ב ע ר ל י ן, 6 (ספ. טעל.)

דער ריגער קארעספאנדענט פון דער „דייטשער אלגעמיינער צייטונג" פערעפענטליכט פאלגענדע אינפארמאציע וועגען דער קאנפערענץ צווישען פרעמיער לאוואל מיט'ן ליטווישען אויסערן-מיניסטער לאזאריטיס.

לאזאריטיס האט זיך געוואלט פערזיכערען די פראנצויזישע אונטערשטיצונג אין דעם דייטש-ליטווישען קאנפליקט, דערביי זאל ער זיך האבען אנגעשטויסען אויף א דיפלאמאטישען אפזאג. דער ליטווישער מיניסטער האט פערלאנגט אויפקלערונג, צי פראנקרייך וועט אונטערשטיצען די שטעלונג פון דער קאווגער רעגירונג אין דער פראגע פון דער אינטערפרעטאציע פון קלאפעידער סטאטוט.

לאוואל'ס ענטפער איז נישט אויסגעפאלען פאזיטיוו לויט ליטע'ס ווונש. לאוואל זאל זיך אויך האבען אויסגעדריקט, אז דייטשלאנד וועט אזוי לאנג בלייבען פון דערוויטענס פון דער סיסטעם פון פאקטען ביז עס וועט נישט רעגולירט ווערען די קלאפעידער פראגע.

בעשטעטיגט דעם פעראייניגטען קאמיטעט פון פוילישען יודענטום

צו פעראייביגען דעם אנדענק פון מארשאל פילסודסקי

ו א ר ש א, (יט"א טעלעגראפיש)

נאך א רייה געשפרעכען מיט'ן פרעזעס פון אלגעמיינעם הויפט-קאמיטעט צו פעראייביגען דעם אנדענק פון מארשאל פילסודסקי, גענעראל וויענאווא דלוגאשעווסקי, איז אנערקענט געווארען דער פעראייניגטער קאמיטעט פון פוילישען יודענטום צו פעראייביגען דעם אנדענק פון מארשאל פילסודסקי און אז נאר דער קאמיטעט האט דאס רעכט אדורכצופיהרען אויף דעם צוועק א געלד-זאמלונג.

אין שייכות דערמיט איז אויף דאנערשטאג דעם 11 ד. ח. צוזאמענגערופען געווארען א פלענאר זיצונג פון צענטראל-קאמיטעט, וואס בעשטעהט פון 130 געוועהלטע מיטגלידער.

מיניסטער בעק דאנקט היטלערן פאר דער פריינדליכער אויפנאמע

בערלין, 6 (ספ. טעל.)

דאס דייטשע אינפארמאציע-ביורא מעלדעט, אז מיניסטער בעק האט איבערגעשיקט דעם קאנצלער היטלער א דעפעשע, מיט א דאנק פאר דער פריינדליכער אויפנאהמע אין בערלין.

די חיצפהדיגע האלטונג פון „דאנציגער פארפאסטע"

ד א נ צ י ג, (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט דער אינטערפעלאציע פון דעפ. וועדזשוואוד אין ענגלישען פארלאמענט צוליב דער דעפארטאציע פון רעד. סעאדאר לעווי, מאכט דער אפיציעלער ארגאן פון סענאט „דאנציגער פארפאסטען" א רייה חיצפהדיגע און בעליידיגענדע בעמערקונגען אויפ'ן אדרעס פון ענגלישען אויסערן מיניסטער.

אנטי-יודישער אויסראטונגס-קאמף אין דריטען רייך

ב ע ר ל י ן, (יט"א) דער „האקענקרייצבאנער", וועלכער ערשיינט אין מאנהיים, מיילדט מיט, ווי אזוי עס זענען פערטריבען געווארען די יודישע קורגעסט פון דעם קוראָרט הערוועק ביים רהיין. די צייטונג שרייבט, אז די בעפעלקערונג פון מאנהיים האט ענדליך רעאגירט אויף דער „פראוואקאציע", וואס איז בעשטאנען אין דער אנוועזענהייט פון א געוויסע צאהל יודישע קורגעסט אין האט „דעמאנסטראטיוו בעפאדערט צו זויבערן הערוועק פון יודען". עס האבען זיך פערזאמעלט עטליכע הונדערט „דייטש-בעוואוסטזיניגע בעזוכער פון קוראָרט", וועלכע האבען אויפגעפאדערט די יודען צו פערלאזען דעם קוראָרט. אזוי ווי איינציגע יודען האבען זיך ענטקעגענגעשטעלט און געמאכט בעמערקונגען, וואס האבען ארויסגערופען די העכסטע אויפרעגונג ביי די דייטשע פאלקסגענאסען, איז גלייך אנגעקומען א פאליציי אבטיילונג, וועלכע האט ארעסטירט דעם „פרעכסטען יוד". דערביי זענען געפאלען אויסרופען „דייטשלאנד ערוואכע", „יודען ארויס", „ווער עס קויפט ביים יוד איז א פאלקס פעררעטער".

ב ע ר ל י ן, (יט"א) ביים אריינגאנג אין פרייבאד אין דעם בערלינער פארק יונגפערנהיידע איז אויסגעהאנגען געווארען אנ'אויפשריפט: „יודען זענען דא נישט געוואונשען". אנ'ענליכער אויפשריפט הענגט אויך ביים אריינגאנג אין אסטזעע באד הערינגסדארף.

פ א ר י ז, (יט"א) „תאוואס" מיילדט מיט, אז אין פיל בערלינער פאבריקען זענען אויסגעהאנגען געווארען פיל אנטיסעמיטישע פלאקאטען, אין וועלכע עס ווערט צוו. אנד. געזאגט: „דייטשער פאלקסגענאסע! צי ווייסט דו, אז דער יוד נוצט אויס דיין קינד, שענדעט דיין שוועסטער, פרוי און כלה? צי ווייסט דו, אז ער ערמארדעט דיינע עלטערן און בעגנבעט דיין פערמעגען? צי ווייסט דו, אז די יודישע דאקטוירים ערמארדען דיך לאנגזאם, אז די יודישע געשעפטען פערקויפען שונד-סחורה? מיר פערלאנגען, אז דייטשען, וועלכע האבען אינטימע בעציהונגען מיט יודען, זאלען בעשטראפט ווערען מיט תפיסה און זייער פערמעגען זאל קאנפיסקירט ווערען. אין רעצידיוו-פאלען מוזען זיי פערמשפט ווערען צום טויט. דער יוד לעבט פון ליגען און שטארבט פון אמת".

זאל „ראזמאיטאשטשי" צעגעלניאנא 27

היינט, זונטאג, פ' חו"ב, דעם 7-טען יולי, 3 נאכמיטאג קומט פאר אין לאדז אין זאל פון טעאטער „ראזמאיטאשטשי" צעגעלניאנא 27 די פייערליכע ערעפנונג פון דער דריטער לאנד-קאנפערענץ פון פא"י אין פוילען פערבונדען מיט א

ארץ-ישראל-אקאדעמיע!

צ. ק. פון „פועלי אגודת ישראל" אין פוילען.

פראגראם: 1) עפענונג: ל. פראם, 2) כאר: פא"י-הימן, 3) בעגריסונגען, 4) רעפעראטען: אדוואקאט ד"ר יצחק ברויער פראנקפורט, הרב מ. ח. לוי (פרעשאוו) פרעזידענט פון אגודת ישראל אין פוילען, ה"ר י. מ. לעווין ווארשא. פ. לאנדענבערג און הרב א. מייערזאן. באלקאן פאר פרויען. בילעטען פון 54 גראשען אן שוין צו בעקומען אין: פא"י פילסודסקי 66, „רענאמא" פיעטריקאווער 7, דישקין, 11-טען ליסטאפאד 20, און אין טאג פון דער פייערונג פון 11 פריה ביי דער קאסע פון זאל.

די פערוואלטונג פון „חסד של אמת" „ומנחמי אבלים" אין לאדז מאכט בעקאנט, אז די

יעהרליכע גענעראל-פערזאמלונג

וועט פארקומען אין פעראיינס-לאקאל פיעטריקאווער 34, זונטאג פ' מוס (דעם 21/7 1935) צום ערשטען טערמין 4 א זייגער נאכט, אין פאלל עס וועט נישט זיין די געהעריגע צאהל מיטגלידער קומט די פערזאמלונג פאר מיט 2 שעה שפעטער, ד. ה. 6 א זייגער פארנאכט דעמזעלבען טאג אין זעלבען לאקאל און וועט גילטיג זיין ביי יעדער צאהל מיטגלידער.

טאג-ארדנונג: 1) עפענען די פערזאמלונג, 2) וואהלען פון א פארזיצענדען, 3) פארלעזען דעם פאריאהריגען פראטאקאל, 4) קאסע- און טעטיגקייטס-בעריכט, 5) בעריכט פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע, 6) בודזשעט אויפ'ן יאהר 1935/36, 7) וואהלען פון פערוואלטונגס-מיטגלידער, קאנדידאטען און א רעוו.-קאמיסיע. 8) פרייע פארשלאגן.

בעמ.: אום נישט צו פערלירען דאס וואהל-רעכט, בעטען מיר די פערגאנגענע בייטראגען איינצוצאהלען ביז דעם 19/7.

הרב שמחה טרייסטמאן זאכאדניא 57

נעמט-אן אלע רבנישע אנגעלעגענהייטען, ווי: דין-תורה'ס, חופות א.אז.וו. יעדען טאג פון 5 ביז 8 אוועגד.

שנעל-דרוקעריי בראמבערג צעגעלניאנא 8. טעל. 255-09

פיהרט אויס: בריף-בויגען, קאנווערטען, רעכנונגען, קוויטאנציעס, פערלאבונגס- און התונה-קארטען, וויזיט-קארטען, פירמע- און קאנטאקטנע-צעטלען, שטרימל-באנדראלן

רעעל !!! מאדערן אוז שנעל !!! און ביליג

אנאנסן איז נייעם פאלקסבלאט האבען דעם גרעסטען דערפאלג.

בעקאנטמאכונג.

מיר מאכען בעקאנט אונזערע ג' מיטגלידער, אז עס קומט פאר זונטאג, דעם 21.7. 4 א זייגער נאכמיטאג צום ערשטען טערמין און 5 א זייגער צום צווייטען טערמין נידזשן: ביי יעדער צאהל מיטגלידער די יעהרליכע

אלגעמיינע גענעראל-פערזאמלונג

פון דער גמלות חסדים קאסע ביי „משמורת החולים" ליטאנאסקיעגא 6 מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) וואהלען פון א פארזיצענדען; 2) טעטיגקייט-בעריכט; 3) קאסע-בעריכט; 4) דיסקוסיע איבערן בעריכט; 5) וואהלען פון א פערוואלטונג; 6 פרייע פארשלאגן.

בעמערקונג: מיר בעטען די מיטגלידער פינקטליך צו ערשיינען.

מים אכטונג די פערוואלטונג.

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

צוריקגעקעהרט

נעמט אן ביז 8[30] פריה, פון 12 ביז 2 מיטאג און פון 7—9 אוו. זונטאג פון 10—1 בייטאג.

עלעקטרא צונג ליכט.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

די איינציגע ביליגסטע קוועלע אין לאדז פון זעמטליכע פאטאגראפישע אפאראטען פון אלע וועלט-מארקען ווי: KODAK, ZEISS, AGFA ווי אויך זעמטליכע פאטאגראפישע צובעהער צו די ביליגסטע פרייזען איז נאר צו בעקומען אין דער בעקאנטער פירמע

M. JAKUBOWSKI PIOTRKOWKA 82, tel. 190-82

זעמטליכע אמאטאר-סקע פאטאָ-ארבייטען ווערען אויסגעפיהרט דעמזעלבען טאג.

פאר גאלד, ביזשוטעריע און לאמבארד-קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען אליזאר פיאלקא פיעטריקאווער 7.

Dr. med. L. Berman צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07 ספעציאל-ארצט פאר מאגען-שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג. נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט. זונטאג פון 9—1 פארמיטאג. פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען.

ענגלישער אמבאסאדאר אין פאריז קאנפערירט מיט פרעמיער לאוואל

פאריז, 6 (ספ. טעל.) פרעמיער לאוואל האט היינט אלס אויסערן־מיניסטער אויפגענומען דעם ענגלישן אמבאסאדאר אין אמעריקא קלארק.

דייטשער פראגראם פון בויען א פלאט

לאנדאן, 6 (ספ. טעל.) דער מיינונגס־אויסטויש און אינפארמאציעס אויף׳ן דיפלאמאטישן וועג וועגן ענגליש דייטשן ים־אפמאך קומט פאר אהן אויפהער און עס איז צו רעכענען, אז די דייטשן וועלן באלד מיטטיילן זייער פלאן פון בויען דעם פלאט. די נעשפרעכן קומען פאר אויך מיט אנדערע מלוכות.

עס איז גאנץ מעגליך אז די קאנפערענץ פון 5 מלוכות וואס איז פארגעזעהען אין וואשינגטאנער טראקטאט, וועט נישט פארקומען אין 1935, נאר עס וועט קומען צו אן אלגעמיינער קאנפערענץ אויף, וועלכער עס וועט אויך זיין איינגעלאדען דייטשלאנד.

די ליטווישע נאראדאוועצעס פאר א פארשטענדיגונג מיט פוילען

ריגע, 6 (ספ. טעל.) ווי מען טיילט מיט פון קאוונע האט מען אויף א פערזאמלונג פון די נאראדאוועצעס אין ליטע זייער פרעזעס שלעזעוויציוס געהאלטען א רעדע, וואו ער האט צווישען אנדערען געזאגט, אז ווען עס ווערט צוזאמענגערופען א סיים, וואלט לייכט געקאנט קומען צו פארשטענדיגונג מיט פוילען.

דאס צוזאמענרופען פון סיים איז איינס פון די הויפט פאדערונגען פון די נאראדאוועצעס און עס איז אינטערעסאנט, אז די נויטווענדיגקייט צוזאמענצורופען דעם סיים אונטערשטיצען די נאראדאוועצעס מיטן ארגומענט פון א מעגליכקייט פון צוזאמענצורעדען זיך מיט פוילען.

אנטיסעמיטישער רעדאקטאר איינגעלאדען דעם ד״ר לאנדוי אלס זיין פארטיידיגער

לעמבערג, 6 (ספ. טעל.) מיר האבען שוין מיטגעטיילט, אז דער רעדאקטאר פון יודען־פרעסערישען בלעטעל אין לעמבערג טומען האט דערמארדעט זיין פרוי.

דער דאזיגער טומען האט זיך בעזונדערס אויסגעצייכענט מיט זיין העצעריי בעת דעם שטייגער־„בעוויזען" און „עדות", אז נאר שטייגער האט אויסגעפיהרט דעם אטענטאט טומען האט דעמאלט שטייגערס פארטיידיגער ד״ר לייב לאנדוי בעווארפען מיט בלאטע און שמוץ.

איצטער האט טומען זיך געווענדעט צום ד״ר ל. לאנדוי, אז ער זאל איבערנעמען זיין פארטיידיגונג.

פולקאווניק לאורענס ווידער לעבעדיג?

געהיימנישפולע „פרויליין שאו" קומט פון אביסיניען

פאריז, 6 (ספ. טעל.) דער בעריהמטער ענגלישער אגענט פון „אינטעליזשאנסערוויס", דער קעניג פון דער מדבר, פולקאווניק לאורענס, וועגען וועלכען מען האט אזוי פיל געשריבען, און לעצטענס מיטגעטיילט וועגען זיין טראגישען טויט בעת א מאטאציקל־קאטאסטראפע — גיט נישט קיין רוה די זשורנאליסטען.

עס איז דאך בעקאנט, אז דער געניאלער לאורענס איז א מייסטער פון שטארבען, שוין דריי מאל איז ער געשטארבען און פון טויט אויפגעשטאנען לויטן ווילען פון׳ם אינטעלידזשאנס סערוויס. אויך איצט איז אוודאי לאורענס געשטארבען כדי אויסצופיהרען עפּיס א מיסיע אין אביסיניען.

ער האט געדינט לעצטענס אין ענגלישען לופטפלאט און זאל זיך איצט אויך פארנעמען מיט דער ארגאניזאציע פון אביסינישען פליה־וועזען. א חוץ דעם דארף ער אכטונג געבען אויף דער מאדערניזאציע פון דער גאנצער אביסינישער ארמיי.

די היינטיגע פאריזער פרעסע שרייבט ברייט וועגען דער געהיימניש פון פולקאווניק לאורענס און בעהויפטעט, אז ער איז צוריקגעקומען פון אביסיניען, כדי איבערצוגעבען אין לאנדאן פערזענליך וועגען דער סיטואציע דארט און וועגען די קאמפס מעגליכקייטען פון דער אביסינישער ארמיי.

„מאטען" טיילט מיט, אז אויפ׳ן דאמפער, וועלכער איז נעכטען געקומען אין מארסעלער פארט פון ענגלישען סאמאלי געפינט זיך די פרוי לאורענס — די מוטער פון פולקאווניק. איהר פאמיליע פיגורירט נישט אין דער ליסטע פון די פאסאזשירען, נאר די אנוועזענהייט פון די פיל פאליציאנטען און, פאליציי־אגענטען האבען פערראטען, אז אויף דעם ענגלישען דאמפער, פאהרט עפעס א וויכטיגע פערזענליכקייט. בעת די שיף איז געשטאנען אין פארט האט זיך פרוי לאורענץ נישט בעוויזען אויף דער דעק און אין אוונט איז זי אוועקגעפאהרען מיט׳ן דאמפער קיין לאנדאן.

„זשורנאל" בעהויפטעט גליך, אז אויפ׳ן דאמפער האט זיך געפונען פולקאווניק לאורענס אליין, וועלכער האט פיגורירט אין דער ליסטע פון די פאסאזשירען אונטערן נאמען פון פרייליין שאו. ווי בעוואוסט האט פונקט אונטער דעם נאמען לאורענס געדינט אין דעם ענגלישען פליה־פלאט.

פון מאמענט פון לעצטען „טויט" פון פולקאווניק האבען די רעדאקציעס פון די לאנדאנער צייטונגען בעשטימט ספעציעלע מענשען, וועלכע דארפען נאר פארשען ווען, וואו, און ביי וואסערע אומשטענדען עס וועט זיך בעוויזען דער פולקאווניק לאורענס. די דאזיגע ספעציאליסטען זענען געקומען נאך נעכטען אינדערפריה מיט עראפלאנען כדי אויסצושפירען דעם פולקאווניק.

טראץ אלע בעמיהונגען און שפיצלעך האט „פרייליין שאו" נישט פערלאזט אויף קיין מאמענט איהר קאבינע אין דער גאנצער צייט, וואס די שיף איז געשטאנען אין מארסעל. מען האט איהר נאר אפגעגעבען א בינטעל בריף, וואס עס האט געבראכט פון לאנדאן א ספעציעלער שליח. סיי די מאנשאפט פון שיף, סיי די פאסאזשירען זענען איבערצייגט, אז אונטערן נאמען פון פרייליין שאו בעהאלט זיך פולקאווניק לאורענס.

באסטיד וועגען פראנצויזיש־דייטשע פארשטענדיגונג

פאריז, 6 (ספ. טעל.) „פטי זשורנאל" פערעפענטליכט אן אינטערוויו מיט׳ן פארזיצער פון דער קאמיסיע פון אויסערליכע ענינים באסטיד וועגען דירעקטע אונטערהאנדלונגען מיט די דייטשען. דער דעפוטאט באסטיד איז אן אנהענגער פון אזעלכע דירעקטע אונטערהאנדלונגען און ער האט אויסגעדריקט זיין בעדויערן, וואס אזעלכע אונטערהאנדלונגען האבען זיך נישט אנגעהויבען פריהער. איצט, נאכדעם, ווי ענגלאנד האט אנגעהויבען די דירעקטע אונטערהאנדלונגען מיט די דייטשען דארף מען שוין נישט וואקלען.

די אונטערהאנדלונגען דארף מען פיהרען דירעקט מיט׳ן קאנצלער היטלער, ווייל זיין אויטאריטעט גיט צו א ספעציעלע בעדייטונג אזעלכע געשפרעכן. רעדען דארף מען נאר וועגען דער צוקונפט און וועגען די מעגליכקייטען פון מארגענדיגען טאג. דעם מיניסטער לאוואל, דאס איז שוין פאר קיינעם נישט קיין סוד, געהט עס זעהר אין דער דערנעהנטערונג מיט דייטשלאנד — זאגט באסטיד — עס איז נאר די פראגע אויף וואס פאר א פונקט די דאזיגע דערנעהנטערונג וועט צושטאנדקומען.

ס׳איז נישט מיין זאך, זאגט ווייטער באסטיד, ־אר אויב עס איז אמת, אז היטלערן געהט עס וועגן פערבאט פון א געוויסען מין געוועהר, זעה איך נישט קיין טעארעטישע סיבות פאר וואס נישט צוקומען דעם פערלאנג זיינעם. כ׳האב נאר מורא, אז אלע קאנווענציעס פון דעם מין קאנען האבען דעם סוף פון דער האאגער קאנווענץ. היטלער איז מסכים אויף א פאקט פון נישט אגרעסיע אבער ווארפט אפ די טראקטאטען פון געגענזייטיגער הילף. אין די דאזיגע בעדינגונגען קענען מיר איהם נישט אנווארפען דאס וואס ער ווינשט נישט פאר זיך, פון דער צווייטער זייט מוזען מיר צו וויסען געבען דייטשלאנד, אז פראנקרייך געהט עס פונקט אין אזעלכע טראקטאטען.

דער פראנצויזיש־סאוויעטישער אפמאך איז נישט געגען לאקארנער, קיינער קאן אונז נישט שטערען צו זיין בשלום מיט אלע פעלקער.

פאר דער גרינדונג פון א דריטען נאציאנאלען פאנד

אויפן נאמען פון ח. נ. ביאליק

ווארשא. (יט״א) ווי מען טיילט מיט דער יט״א פון די קרייזען, וואס שטעהען נאהענט צום „ברית עברית עולמית" און צום „תרבות" אין פוילען, איז פערהאן א גרונד צו האפען, אז דער פארשטעהענדער 19־טער ציוניסטישער קאנגרעס וועט אננעמען קאנקרעטע שריט, כדי צו שאפען די נויטיגע מיטלען פאר דער פערברייטערונג פון דער העבּרעאישער קולטור און בילדונגס־טעטיגקייט אין גלות.

א רייהע ציוניסטישע לאנד־ארגאניזאציעס שטעלען ארויס אין זייערע וואהל־פאדערונגען צום קאנגרעס די גרינדונג פון „קרן־ביאליק".

אין דעם גייסט איז אויך אנגענומען געווארען א בעשלוס אויף דעם פארטיי־ראט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען מיט׳ן אנטייל פון עקזעקוטיוו־מיטגליד י. גרינבוים

עקזעקוציע איבער א פיהרער פון אן אויפשטאנד אין כינע

פעקין, 6 (ספ. טעל.) היינט פריה האט מען אויסגעפיהרט אן עקזעקוציע איבערן פיהרער פון לעצטען אויפשטאנד טיאן־טשור־טשיטשי, וועלכער האט אנגעפיהרט מיט א צובונטעוועטען פאנצער־צוג.

ראדיא - פראגראם

זונטאג, ד. 7 יולי

8.30 לידער, 8.36 גימנאסטיק, 8.50 פליטען, 9.15 ידיעות, 9,25 פליטען, 9.50 טוריסטישע און ספארט־שמועסען, 10 טראנסמיסיע פון קראקא, 11.57 צייט־סיגנאל, 12.03 פעליעטאן, 12.20 מוזיק, 1 טעאטער - פראגמענט, 1.20 סימפאנישער קאנצערט, 2 פערלאנגס־קאנצערט, 3.45 שיסערקעסטעל, 4 פארטעפיאן־קאנצערט, 4.45 ליטעראַרישע סקיצע, 5 קאנצערט, 6 טראנסמיסיע פון לעמבערג, 6.15 פליטען, 6.30 כאר פון קראקא, 6.45 רעפארטאזש, 7 לעזען פון פראגראם אויף מארגען. 7.10 רעקלאמע־קאנצערט, 7.25 פליטען, 7.50 געשפרעכען, 8 פארטראג וועגען פילסודסקי׳ן, 8.10 פידעל־קאנצערט, 8.45 ערינערונגען וועגען פילסודסקי׳ן, 8.50 אוונד־ידיעות, 9 געזאנג, 9.30 לעמבערגער פאלע, 10 ספארט־ידיעות, 10.20 מאטראזען־קאנצערט, 11 מעטעאראלאגישע ידיעות, 11.5 פליטען, 11.30 קאנצערט.

Dr. med. H. LUBICZ
פאר הויט. ווענערישע און געשלעכטס־קראנקה.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 114-32
עמפפאנגס־שעה׳ן 8–10, 12–2 און 5–8 אוועגד
זונטאג פון 9–11 בייטאג און יום־טוב פון 9–1.
פאר דאמען — א בעזונדערער ווארטע־זאל.

Dr. med. P. Braun
ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקה.
נעהמט אן פון 8–1 און פון 4–8 אוו.
Cegielniana 4, tel. 100-57.

לויה־פאראד פון ענדעקישע שטאט־ראט

(ענדע פון דער ו־טער זייט)

זאל בעשטעהן אויסשליסליך פון בירגערליכע עלעמענטען.

אזוי האט זיך געענדיגט די נישט־רוהמפולע עקזיסטענץ פון דעם ענדעקישען שטאט־ראט אין לאדז. ווי מען שמועסט אבער וועט דער לעצטער אקט זיך אפשפילען ערשט מאנטאג, ווען צו די שוין איצט „געוועזענע" ראטמענער וועט צוגעשיקט ווערען דער דעקרעט פון אינערן־מיניסטער מיט דער גלייכצייטיגער אויפפאדערונג צוריקצוגעבען די לעגיטימאציעס אלס ראטמענער און די בחנמ׳דיגע טראמוואי־בילעטען.

זער ראטמענער האט זיך דער קאפ פערדרעהט. זיי האבען פערגעסען, אז זיי שאפען א שטאט־ראט, וואס דארף ערפילען געננוי אנגעצייכענטע אויפגאבען, און, עס האט זיך זיי געדוכט, אז זיי זענען עפעס א פארלאמענט, וואס איז בערופען צו דיסקוטירען און דעצידירען אלגעמיין פאליטישע פראבלעמען.

ווער איז פעראנטווארטליך פאר דעם, וואס לאדז האט פערלוירען איהר זעלבסטפערוואלטונג, וואס איז נעזעצליך געוועהלט געווארען?

נישט דאס אינערן־מיניסטעריום, ווייל די דעציזיע, וואס איז דארט אנגענומען געווארען איז א קאנסעקווענץ, וואס פליסט ארויס פון דעם חוב אכטונג צו געבען דאס די זעלבסטפערוואלטונג זאל נארמאל פונקציאנירען.

פאר דער פונאנדערלאזונג פון לאדזער שטאט־ראט זענען פעראנטווארטליך די, וואס האבען אין איהר געבילדעט א מעהרהייט. זיי האבען זיך דאס ארויסגעוויזען פאר אונפעהיג אנצונעהמען א בודזשעט, זיי האבען דאס דורך זייערע פראוואקאטארישע ארויסטרעטונגען און בעשלוסען ארויסגערופען אוואנטורעס, אפילו געשלעגען.

די דאזיגע מעהרהייט פון לאדזער שטאט־ראט, וואס איז אויסגעוועהלט געווארען אין מאי פון פערגאנגענעם יאהר, זענען געווען די ענדעקישע ראטמענער, אויף 72 מאנדאטען האבען די ענדעקעס בעקומען 39. אנשטאט זיך צו נעהמען צו עהרליכע ארבייט, בכדי כאטש א ביסעל זיך צו רעהאביליטירען פאר דער עפענטליכער מיינונג, האבען די ענדעקעס בעשלאסען אויסצונוצען זייערע נומערישע איבערגעוויכט אין ראט בכדי צו רעאליזירען אין לאדז דעם ראסען־פראגראם. זייער הויפט־זארג איז געווען אדורכצופיהרען א רייה בעשלוסען, וואס זע נען געווענדעט געגען יודען. אנדערע פראגען ווי למשל אננעהמען צום בעשטימטען טערמין דעם שטאט־בודזשעט האט זיי נישט שטארק אינטערעסירט.

דער אינערן־מיניסטער האט געהאלטען פאר נויטיג צו מאכען א סוף צו דעם שפיל. דער ענדעקישער עקספערימענט אין לאדז האט געהאט א טרויעריגען סוף. דער איינציגער פאזיטיווער רעזולטאט איז דאס וואס ער האט אויף פרעכטיגען אופן אילוסטרירט דעם ווערט פון דער ענדעקישער ארבייט ווען עס האנדעלט זיך נישט אין פיהרען אפאזיציע נאר אין לעזען פאזיטיווע פראבלעמען.

ערקלערונגען פון די ראטמענער

אדוו. י. וויצמאן, ב. רום און מ. זיידע

געשאפען א קאנטאקט־קאמיסיע פון אגודה, פאלקיסטען, אונפארטייאישע און רעוויזיאניסטען

אין אן אינטערוויו האבען די ראטמענער אדוו. וויצמאן, רום און זיידע געגעבען תשובות אויף פאלגענדע פראגען:

— וואס האט איהר צו זאגען וועגען דער פונאנדערלאזונג פון שטאט־ראט?

— דאס פונאנדערלאזען דעם שטאט־ראט איז א נאטירליכע קאנסעקווענץ פון דער האנדלונג פון איהר מעהרהייט. אונגעזעצליכקייט, געוואלטאט און דאס נישט פערשטעהן די פרימיטיווסטע פרינציפען פון דער ארבייט פון דער טעריטאריאלער זעלבסטפערוואלטונג האט לענגער נישט געקענט טאלערירט ווערען.

— וואס האט איהר צו זאגען וועגען אייער ארבייט אין שטאט־ראט?

— מיר האבען איבערגעלעבט אונאנגענעהמע און שווערע צייטען. מיר האבען געטון אלץ, וואס איז געווען אין אונזער מעגליכקייט. די געזעלשאפט וועט וועגען דעם ארויסגעבען א אורטייל. אונזער הארטע שטעלונג איז געווען א אפשפיגלונג פון די שטימונגען פון דער יודישער געזעלשאפט, וואס איז געווען דעצידירט זיך אקעגענצושטעלען אלע אטענטאטען אויף די רעכט פון די יודישע בירגער.

— צי וועט דער וואהל־בלאק אדער אייער פראקציע ווייטער עקזיסטירען?

— ניין. מיט׳ן היינטיגען טאג קומט פאר די אויטאמאטישע אויפלעזונג פון פעראייניגטען וואהל־בלאק און פון דער פראקציע און וואס איז דערמיט פערבונדען דאס פרעזידיום, וואס האט אין שטאט־ראט רעפרעזענטירט די פעראייניגטע גרופירונגען. א געמיינזאמע רעפרעזענטאציע עקזיסטירט נישט. מיר האלטען אבער, אז די בעזונדערע נאציאנאלע גרופירונגען דארפען צוליב דער ערנסטקייט פון דער לאגע אין לאדז ווייטער בלייבען אין קאנטאקט און דעריבער טאקע איז געשאפען געווארען א קאנטאקט־קאמיסיע אויסשליסליך מיט׳ן ציל פון געגענזייטיגען אינפארמירען זיך. אין דער קאמיסיע האבען זיך ביז־איצט אנגעשלאסען די אגודה, פאלקיסטען אונפארטייאישע און רעוויזיאניסטען.

— צי וועלען די ציוניסטען אויך צוטרעטען צו דער קאמיסיע?

— מיר וואלטען דאס בעטראכט פאר א פולשטענדיג נאטירליכע זאך און וואלטען געווען זעהר צופרידען ווען אזא צוזאמענארבייט וואלט כאטש אין א לויזער פארם ענדליך צושטאנד געקומען.

וואס עס שרייבט דער „טשאס"

אין שייכות מיט׳ן פונאנדערלאזען דעם שטאט־ראט שרייבט דער קאנסערוואטיווער סאנאטארישער „טשאס" צווישען אנדערען פאלגענדעס:

„לויט׳ן אפיציעלען קאמוניקאט" האט דער לאדזער שטאט־ראט ארויסגעוויזען א פולשטענדיגע אונפעהיגקייט אויסצופיהרען זיינע פליכטען. א חוץ דעם האט דער שטאט־ראט ארויסגעוויזען די אונפעהיגקייט צו בעהערשען צווישען זיינע מיטגלידער די עקסצעסען, וואס האבען דערנידריגט דעם אנזעהן און פערטרויען צו די זעלבסטפערוואלטונגס־ארגאנען.

אז די פאקטען, וואס זענען פעסטגעשטעלט אין קאמוניקאט ענטשפרעכען דעם אמת, ווייסען מיר אלע. מיר האבען דאך כסדר געלייענט בעריכטען פון די זיצונגען פון לאדזער שטאט־ראט פול מיט סקאנדאליעזע סצענעס. לייענענדיג די דאזיגע בעריכטען האט מען געהאט דעם איינדרוק, אז די לאד־

ערנסטע קאמפליקאציעס אין איראפא

צוליב'ן צוריקשטעלען די האבסבורגער אין זייערע רעכט

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

„עקא דע פארי" האט מורא, אז דער בע־שלוס פון עסטרייכישען מלוכה ראט וועגען צוריקשטעלען די האבסבורג משפחה אין איהרע רעכט דראט מיט נייע ערנסטע קאמפליקאציעס אין מיטעל אייראפע.

דער „פאפילער", ארגאן פון דער סאצ. פארטיי, מיינט, אז דער דאזיגער בעשלוס קען שאפען א נייע מלחמה־געפאהר אין אייראפע. דאס זעלבע שטעלט פעסט אויך די קאמוניסטישע „הומאניטע".

„פטי פאריזיען" מיינט, אז ס'איז געווען א נישט ריכטיגער שריט. די צייטונג מיינט, אז פראג, בוקארעשט און בעלגראד וועלען ארויס־טרעטען גענען דעם זנהר שארף.

גריכישע ציון. ארגאניזאציע

צוגעטרעטען צו דער „וועלט־פעראייניגונג"

סאלאניקי, (יט"א) די ציוניסטישע פע־דעראציע אין גריכענלאנד האט בעשלאסען צוצו־טרעטען צו דער ניי געגרינדעטער „וועלט פעראי־ניגונג" פון אלגעמיינע ציוניסטען".

א רעפעראט אין ראדיא

וועגען די גמילת־חסדים־קאסעס

ווארשא, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

אין שייכות מיט דער פאלקס־קאמפיין פאר דעם פוילישען יודענטום, וואס ווערט אדורכגע־פיהרט דורך צעקאבע וועט מארגען מאנטאג 6,40 נאכמיטאג געהאלטען ווערען אין ראדיא א רעפע־ראט וועגען די גמילת־חסדים־קאסעס.

וואהל־רעזולטאטען צום 19־טען ציוניסטישען קאנגרעס אין וויען

וויען, (יט"א טעלעגר.)

נאך א זעהר לעבהאפטען וואהל קאמפאניע פון אלע ציוניסטישע ריכטונגען זענען נעכטען פארגעקומען אין וויען וואהלען פון דעלעגאטען צום 19־טען ציוניסטישען קאנגרעס. די וואהל־פרעקווענץ איז געווען גאנץ בעדייטענדע און האט דערגרייכט 70 פראצ. פון אלע שוקלים. פון די 7 מאנדאטען צום קאנגרעס פון וויען האט „בנין הארץ" (ארבייטענדעס ארץ־ישראל) ערהאלטען 2 מאנדאטען, דער „וועלטפערבאנד" (אלגעמיינע ציוניסטישע גרופע ב.) 2 מאנדאטען, די „וועלטפער־איינינונג" (ראדיקאלע און אלגעמיינע ציוניסטען־גרופע א) 1 מאנדאט, „יודען־שטאאט־פארטיי" — 1 מאנדאט. דער גורל פון דער זיבענטען מאנדאט איז נאך נישט ענטשידען געווארען, צו דעם דאזי־גען מאנדאט פרעטענדירען דער „וועלטפערבאנד" און די „יודען־שטאאטספארטיי".

נארוועגישע רעגירונג

וועט שטעלען די פראגע פון דייטשע פליטים אויף דער טאג־ארדנונג פון דער פעלקערבונד־פערזאמלונג

שטאקהאלם. (יט"א טעלעגר.)

דער נארוועגישער אויסערן־מיניסטער מ. קאהט האט אין א געשפרעך מיט'ן פארשטעהער פון דער צייטונג „ארבייטערבלאדעט" ערקלערט, דאס די נארוועגישע רעגירונג האט פארגעלעגט צו שטעלען אויף דער טאג־ארדנונג פון דער נעכסטער סעסיע פון דער פעלקערבונד־פערזאמלונג די פראגע פון פליטים פון דייטשלאנד און אנדערע לענדער.

גלייכצייטיג לעגט פאר די נארוועגישע רע־גירונג צו שליסען אנ'אינטערנאציאנאלען אבמאך וועגען דער פראגע, וואס זאל רעגולירען די בע־ציהונג צו די פליטים, וועלכע וועלען זיך אזוי ארום געפינען אונטערן שוץ פון פעלקערבונד.

דייטשער עקספארט קיין בעלגיען געפאלען מיט 20 פראצ.

ברי סעל, (יט"א) לויט אפיציעלע סטא־טיסטישע ידיעות איז דער אימפארט פון דייטשע סחורות קיין בעלגיען געפאלען אין די ערשטע דריי חדשים פון היינטיגען יאהר מיט העכער 20 פראצ. לגבי דעם אימפארט פון דייטשלאנד אין די ערשטע דריי חדשים פון יאהר 1934. (אין יאהר 1934 פאר 1,339,000 פראנק אין יאהר 1935 פאר 427,571,000 פראנק.)

12 דעלעגאטען פון ענגלאנד צום 19 ציוניסט. קאנגרעס

לאנדאן, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

אין ענגלאנד זענען צום איצטיגען קאנגרעס פערקויפט געווארען בעדייטענד מעהר שקלים ווי צום פריהערדיגען קאנגרעס. אנשטאט 9 דעלעגאטען צום 18 קאנגרעס וועלען די ענגלישע ציוניסטען איצט האבען 12 דעלעגאטען.

בעפרייט פון תפיסה די פיהרער פון „בונד" אין לעטלאנד

ריגא, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

נאך א יאהר זיצען אין תפיסה זענען בעפרייט געווארען די פיהרער פון „בונד" אין לעטלאנד ד"ר מייזעל און י. ראבינאוויטש.

צוויי אראבער פערמשפט צום טויט

ירולים, (יט"א טעלעגראפיש)

דאס געריכט אין נצרת האט פער'משפט צום טויט צוויי אראבער, די מערדער פון קאלאניסט משה בלאנדער.

א מתנה פון א פויערן־גרופע פארן פרעמיער סלאוועק

ווארשא, 6 (ספ. טעל.)

פרעמיער וואלערא סלאוועק איז היינט אין אוועגד ארויסגעפאהרען קיין ראצלאוויץ, וואו דעם 7־טען ד. ח. וועט פארקומען דער פייערליכער אקט פון איבערגעבען דעם פרעמיער א דארפיש גום דורך א פויערן גרופע פון ב.ב.

אמעריקא ראט איהרע בירגער צו פערלאזען אדיס אבעבא

וואשינגטאן, 6 (ספ. טעל.)

דער שארזש ד'אפער פון די פעראייניגטע שטאטען אין אמעריקא איז בע[illegible]אגט געווא־רען צו ראטען די אמעריקאנישע בירגער דאס זיי זאלען פערלאזען די גרעניצען פון אביסיניען ווי אויך אנצונעהמען שריט צו פערזיכערן דאס לע־בען פון די דאזיגע בירגער.

אכטונג, לעטניקעס!
אין ווישניאווא־גורא
דעם „נייעם פאלקסבלאט"
בעקומט מען יעדען טאג 8 פריה
ביים צייטונגס־פערקויפער יאמניק,
וויללא קאוואלא.
בעשטעלונגען ווערען אפגעשיקט אהיים.

א לאנד וואו מענער זענען ווי ווייבער

וואו בחורים ווערען פערזעסען, און מאנסבילען ליגען אין קימפעט

די בעריהמטע אמעריקאנער שריפטשטעלערין און אנטראפאלאגין פרוי מארגארעט מיד, האט פערבראכט צוויי יאהר צייט צווישען די ווילדע שבטים אויפ'ן אינזעל ניו־גיני. איצט בעשרייבט זי דאס אויסטערלישע לעבען פון די ארטיגע שבטים.

ניו־גיני איז דער דריטער גרעסטער אינזעל אויף דער וועלט, מיט א שטח פון איבער 300 טויזענד קוואדראט מייל. ס'ליגט אינ'ם פאסיפישען ים נישט ווייט פון אויסטראליע. איין טייל פונ'ם אינזעל געהערט צו ענגלאנד, א צווייטער טייל געהערט צו האלאנד, און א דריטער טייל האט ביז דער וועלט־מלחמה געהערט צו דייטשלאנד. דער דייטשער טייל ווערט איצט רעגירט פון ענגלאנד אונטער א מאנדאט פון דער פעלקער־ליגע.

אין ניו־גיני וואוינען א מיליאן מענשען. בלויז עטליכע טויזענד פון די איינוואוינער געהע־רען צו דער ווייסער ראסע. אלע זענען שווארץ ווי קויל; זיי געהערען צו דער מאלענעזישער ראסע. די ווילדעסטע מענשען וואס די וועלט פערמאגט היינט־צו־טאג. אלע די, וועלכע גיבען זיך אפ מיט פארשען די אור־געשיכטע פון דער מענשהייט שטודירען דאס לעבען פון די ווילדע שבטים אין ניו־גיני. פאראן הונדערטער פערשידענע ווילדע שבטים אין ניו־גיני. מיט אייגענארטיגע מנהגים. מיט אנ'אייגענער שפראך. אלע שבטים זענען ווילד, אבער ביי יעדען שבט נעמט די ווילדקייט אן אנ'אנדערע פארם. די אנטראפאלאגען פערזיכערן אונז, אז מיט פופציג טויזענד יאהר צוריק און מיט הונדערט טויזענד יאהר צוריק האבען די איירא־פעאישע פעלקער געהאט די זעלבע זיטען און מנהגים ווי די ווילדע שבטים פון ניו־גיני.

דער ערשטער שבט וועמעס זיטען און מנהגים מארגארעט מיד האט אויסגעפארשט איז געווען דער אראפעש־שבט.

דער אראפעש־שבט וואוינט אין גרויסע דער־פער ביים ברעג פון סעפיך־טייך. יעדער דארף בעשטעהט פון עטליכע ריזיג־לאנגע הייזער. יעדעס הויז איז פון 50 ביז 60 פוס די לענג. אין יעדען הויז וואוינען א פאר צעהנדליג פאמיליעס. אנ'אראפעש וועט זיך קיינמאל נישט אוועקזעצען אויפ'ן הוילען זאמד. עס עקעלט איהם אנצורירען זאמד. ער איז איבערצייגט, אז זאמד מאכט אומריין!

דער אראפעש בעטראכט זיך נישט אלס דער אייגענטימער פון א שטיק לאנד. נישט דאס לאנד געהערט צו איהם, נאר ער געהערט צום לאנד. צו וועמען געהערט דאס לאנד? צו וועמען געהערען אלע בוימער, אלע בלומען, אלע גרינסען? — צו די גייסטער...

די אראפעשען ווייסען נישט וואס עס איז אזויגס מלחמה צו האלטען. עס פעהלט ביי זיי די טראדיציע, אז דער וואס וויל פעררעכענט ווערען פאר א מוטיגען מענש מוז האבען גע'הרג'עט א צענדליג אנדערע... אויב ס'ברעכט אמאל א אויס אשטיקעל קריגעריי צווישען איין דארף און א צווייטען, איז דאס געווענליך צוליב א פרוי.

די אראפעשען זאגען, אז ס'זענען פאראן דרייערליי סארטען מענשען אויף דער וועלט: „פא־ראן מענשען מיט אפענע אויערן און אפענע העלזער". דאס זענען די סאמע פעהיגסטע אין דער געזעלשאפט, איז זיי פערשטעהען אליין די וועלט, און אי זיי זענען אומשטאנד צו געבען אנדערע צו פערשטעהען. „פאראן מענשען מיט אפענע אויערן און פערמאכטע העלזער." צו זיי געהערען די ניצליכע, שטילע, שעמעוודיגע מענ־שען, וועלכע בעזיצען לײדער נישט די פעהיגקייט צו געבען אנדערע צו פערשטעהען דאס וואס זיי אליין בענעמען מיט'ן אייגענעם שכל. פאראן א דריטע גרופע אויך. א שעדליכע גרופע. זי בעשטעהט פון צוויי־ערליי סארטען מענשען: די וואס האבען פערמאכטע אויערן און אפענע העלזער און די וואס האבען אי פערמאכטע אויערן, אי פערמאכטע העלזער...

א פאטער טאר נישט זיין דערביי ווען זיינס א קינד ווערט געבוירען. א פרוי געהט־צו־קינד נישט ביי זיך אין הויז. נאר אין א בעזונדערער כאטקע, וואס שטעהט אויסער דער שטאט.

דער אויסדרוק „האבן א קינד" ווערט בענוצט סיי אויף מענער און סיי אויף פרויען. ס'איז א גאנץ געוועהנליכע זאך צו זאגען וועגען א מאן אז „ער האט געהאט א קינד".

ווען א פרוי געהט־צו־קינד שטעהט דער מאן אין דרויסען ביז וואנען די העבאם שרייט אויס צו דאס ניי־געבוירענע עופה'לע איז א זכר אדער א נקבה. דער פאטער גיט דאן זיין בעפעהל: „וואש דאס קינד", אדער „וואש נישט דאס קינד". אויב דער בעפעהל איז: „וואש דאס קינד" וועט מען דאס עופה'לע אויפהאדעווען. אויב דער בעפעהל איז: „וואש נישט דאס קינד", וועט מען דאס עופה'לע גלייך דערשטיקען אויפ'ן ארט. אויב עס ווערט געבוירען א מיידעל און די פאמיליע פער־מאגט שוין דריי־פיר מיידלעך, וועט דאס עופה'לע ווארשיינליך אומגעבראכט ווערען. נאכדעם ווי דאס ניי־געבוירענע קינד ווערט ארומגעוואשען ברענגט מען עס צו טראגען אין דארף. די מוטער מיט'ן קינד ווערען געהאלטען א וואך צייט אין א ספעציעל הויז. דער פאטער לעגט זיך אויך אריין אין בעט. ער ליגט אויך אין „קינפעט". יעדעס מאל ווען די פרוי גיט א קרעכץ, גיט דער מאן אויך א קרעכץ. פון צייט־צו־צייט גיט דער מאן עצות דעם ווייב ווי זי זאל אויפפאסען אויפ'ן קינד. דעם ערשטען טאג פון דער קינפעט פאסטען ביידע, אי די מוטער, און אי דער פאטער. יעדער איינער וואס קומט בעזוכען די קינפעטארען ריהמט דעם מאן פאר זיין העלדישקייט נישט ווייניגער ווי דער פרוי.

מ'טאר א קינד נישט ארומטראגען אויף די הענד ביז וואנען עס הויבט אן צו לאכען. ערשט דעמאלט גיט מען דעם קינד א נאמען.

אי דער טאטע און אי די מאמע ניאנטשען דאס קינד.

ווען אימיצער דריקט זיך אויס וועגען א מי־טעל־יעהריגען אראפעש, אז ער זעהט אויס יונג. רופען זיך אן די ארומשטעהענדע: „איהר האט געדארפט זעהען, ס'ארא קראסוויעץ ער איז געווען איידער ער האט געהאט די אלע קינדער".

דער אראפעש־שבט בעשטעהט פון ווייבערישע מענער.

יעדער מאנספערשוין איז ווייכהערציג ווי א פרוי, מילד ווי א פרוי, נאכגיביג ווי א פרוי, צארט און איידעל ווי א פרוי...

אנ'אראפעש־עופה'לע ווערט נישט ענטוויינט פריהער ווי צו דריי אדער פיר יאהר. מ'לאזט עס קיינמאל נישט איבער אליין. מ'ניאנטשעט עס שטענדיג, מ'טוליעט עס, מ'האלט עס אויף די הענד. מ'האצקעט עס אין דער לופטען. יעדעס מאל, ווען א קינד צוויינט זיך, זויגט מען עס אן

אראפעשע קינדער, אי יונגלעך, אי מיידלעך, לויפען ארום נאקעט ביז זיי ווערען יפנף יאהל אלט.

די אראפעשע איינוואוינער טראכטען קיינמאל נישט וועגען „מיינס" און „דיינס". זיי האבען נישט די אמביציע רייך צו ווערען אויף יענעמ'ס חשבון. זיי זאגען קיינמאל נישט „מיין הויז איז שענער פון דיינעם", אדער „מיין קינד איז קלוגער ווי דיינס".

ווען א קינד וואקסט אונטער, זאגט איהם דער פאטער, אז די אלע שעהנע זאכען וואס די פאמיליע פערמאגט, געהערען אין דער ווירקליכ־קייט צום קינד, אבער מיט זיין געפעליגער ערלויב־ניש, וועלען זיי עס בענוצען אזוי לאנג ווי זיי וועט לעבען....

ס'קומען קיינמאל נישט פאר קיין גנבות ביים אראפעש־שבט. מ'ווייסט ביי זיי נישט פון אזא מין זאך ווי א ריגעל אויף א טיר. אלע טירען און אל עפענסטער זענען אפען. אי בייטאג און אי ביינאכט. קיינער גנב'עט נישט ביים צווייטען, ווייל קיינער איז נישט מקנא דעם צווייטען.

אנ'אראפעש־טאטע זאגט נישט צו זיין זוהן: „איך בין דיין טאטע, דערבער דארפסטו מיך פאלגען". אזא מין טענה קלינגט לעכערליך אין זיינע אויערן. אנשטאט דעם זאגט ער צום זוהן: „איך האב דיך אויפגעהאדעוועט, איך האב גע־פלאנצט די קאקא־ניס־בוימער. איך בין געגאנגען אויף יאגד. איך האב געהארעוועט אין פעלד. דער־פאר האב איך א רעכט. צו רעדען צו דיר אויף אט דעם אופן."

יעדער טאטע איבער 35 יאהר אלט האט איין זארג אויפ'ן קאפ: ווי צו געפינען א כלה פאר זיין זוהן.

א מיידעלע ווערט פערלאבט צו זיבען אדער אכט יאהר. דער חתן איז געוועהנליך זעקס־זיבען יאהר עלטער ווי די כלה. ס'מיידעלע ווערט אריינ־גענומען אין הויז פון די צוקונפטיגע שווער און שוויגער. דארט בלייבט זי שוין וואוינען אויף שטענדיג. די חתונה ווערט ערשט געפראוועט אין זעקס יאהר ארום. אבער די גאנצע זעקס יאהר וואס זי איז א כלה, פאסט מען אויף איהר אויף ווי אויף אנ'אייגען קינד. דאס גאנצע הויזגעזינד בעדינט זי. מ'צערטעלט זי. מ'בעווארפט זי מיט קאמפלמענטען. זי האדעוועט זיך אויף ביים חתן אין שטוב.

נישטא אזא מין זאך, ווי א פערזעסענע מויד ביים אראפעש־שבט. ווי מיאוס א מיידעל זאל נישט זיין, קען זי צו יעדער צייט קריגען א חתן פערהאן אבער א היבשע צאהל פערזעסענע בחורים אויף א פערזעסענעם בחור קוקט מען ווי אויף אנ'אומגליקליכען... זיינע עלטערן שעהמען זיך מיט איהם, זיינע קרובים פערגיסען ביטערע טרעהרען אויף זיין טרויעריגען שיקזאל. א הויזגעזינד וואו מ'געפינט א פאר פערזעסענע בחורים, ווערט בע־טראכט אלס פערשאלטען פון גאט. א זוהן איז דאס גאנצע לעבען דאנקבאר דעם טאטען זיינעם דערפאר וואס ער האט איהם אויסגעזוכט א לייטיש ווייב. ווייל ווען נישט דעם טאטענ'ס בעמיהונג, וואלט דער זוהן פערבליבען „אנ'אומגליקליכער" „בינזן גראהען צאפ".

ביים אראפעש־שבט ווייסט מען נישט פון אזא מין זאך, אז א מאן זאל פעריפהרען א פרוי.

עס טרעפט אבער נישט זעלטען, אז א פער־הייראטע פרוי זאל פערפיהרען א יונג בחור'ל...

אנ'אראפעשער טאטע ווארענט דעריבער אלע מאל זיין זוהן: „ווען דו געהסט אין וואלד, און ס'קומט דיר ענטקעגען א פרויענצימער, שטעל זיך נישט אפ רעדען מיט איהר. שמייכעל נישט צו אהר. ווייל אויב דו וועסט נישט אכטונג געבען וועט זי אויף דיר ארויפלעגען א כשוף, די הענד און פיס וועלען אנהייבען צו ציטערן ביי דיר, דו וועסט ווערען שוואך ווי א קליין קינד און דו וועסט שטארבען פאר דער צייט".

אנ'אראפעש ווייסט נישט פון אזא מין זאך ווי ראמאנטיזם. ער היט זיך פאר א פרעמדער פרוי ווי פאר פייער.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאס הויז-דענקמאל אויפן נאמען פון יוזעף פילסודסקי ווערט אין א שנעלען טעמפא אויפגעבויט אין לאדז

די אינדוסטריעלער זאלען געבען א האלבען מיליאן זל. אויף דעם בוי

(א) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון קאָמיטעט צו בויען דאָס הויז - דענקמאָל אויפ'ן נאָמען פון מאַרשאַל פּילסודסקי.

פון די בעריכטען, וואָס זענען אָפּגעגעבען געוואָרען אויף דער דאָזיגער זיצונג איז צו זעהן, אַז אַ דאַנק דער סימפּאַטיע, מיט וועלכער די בעפעלקערונג פון לאָדז בעציהט זיך צו דער אידעע אויפצושטעלען דאָס הויז - דענקמאָל אויפ'ן נאָמען פון יוזעף פּילסודסקי — ווערט דאָס הויז אויפגעבויט אין אַ שנעלען טעמפּאָ. אַ פערטעל פון דער גאַנצער אָנגעמערקטער אַרבייט ביים אויפבויען דאָס הויז איז שוין פערטיג.

דער קאָמיטעט האָט בעשלאָסען זיך צו ווענדען צו די לאָדזער אינדוסטריע מיט אַ פאָרשלאָג צו געבען אויף דעם צוועק אַ האַלבען מיליאָן זלאָטים.

די געשיכטע פון דעם האַלבען מיליאָן איז פאָלגענדע:

באַלד נאָכ'ן טויט פון מאַרשאַל פּילסודסקי האָבען די אינדוסטריעלער צוגעזאָגט צו געבען אַ האַלבען מיליאָן זל. צו בעעהרען דעם אָנדענק פון מאַרשאַל פּילסודסקי. דאָס דאָזיגע געלד איז בעשטימט געווען אויף צו אָרגאַניזירען אַ ספּעציעלע ביבליאָטעק פאַר געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס אויפ'ן נאָמען פון יוזעף פּילסודסקי.

נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע האָט דער קאָמיטעט בעשלאָסען, אַז אַזוי ווי אין דעם הויז-דענקמאָל וועט טאַקע אָרגאַניזירט ווערען אַזאַ געזעלשאַפטליכע ביבליאָטעק אויפ'ן נאָמען פון פערשטאָרבענעם מאַרשאַל, איז כדאי דער האַלבער מיליאָן זאָל אַריין אין דער אַלגעמיינער אַרבייט.

דרייסטער באנדיטען-אנפאל

3 רויבער האבען בערויבט אן אינקאסענטקע אין א פאבריק-טויער — א וועכטער איז פערוואונדעט

(א) נעכטען איז אויף 6-שיערפּיען גאַס 102, פאַר דער פאַבריק פון „רייכמאַן, האַלפּערן און קאַמפּ.'' (פאַרבעריי) אדורכגעפיהרט געוואָרען אַ דרייסטער באַנדיטען - אָנפאַל אויף דער אינקאַסענטקע פון דער אָנגערופענער פירמע, העלענא שיין.

בעת די אינקאַסענטקע איז צוריקגעגאַנגען אין דער פאַבריק, טראָגענדיג מיט זיך אין אַ פאָרטפעל 2.400 זל. מזומן-געלד און וועקסלען פון פערשידענע קליענטען אויף אַ סומע פון 1000 זלאָטעס, זענען פּלוצים צו איהר צוגעשפּרונגען 2 פאַרשוינען, וועלכע האָבען איהר פערשטעלט דעם וועג אין טויער, פאַר דעם הילצערנעם הייזעל, וואו ס'געפינט זיך די פאָרטיערקע און דאָס פאַבריקס-ביוראָ.

איינער פון די פאַרשוינען האָט דער פריליין שיין צוויי מאָל „מכבד געווען'' מיט אַ טעמפּען געגענשטאַנד, און אַז יענע איז בעטויבט געוואָרען און איז אַנידערגעפאַלען, האָט דער צווייטער ביי איהר אַרויסגעריסען דעם פאָרטפעל מיט'ן געלד, און ביידע האָבען זיך געלאָזט אַנטלויפען אין דער ריכטונג צו לעשנאַ.

אַזוי ווי אויף'ן וועג געפינען זיך אַרטילעריע-קאַזאַרמען, האָבען זיך די באַנדיטען געפּרובט אַריבערצושפּרינגען איבער'ן פּאַרקאַן אויף'ן הויף פון 6-שיערפּיען גאַס 100 און אויף דעם וועג אַדורכקריגען זיך אויף די פּוסטעפעלדער, וואָס פיהרען צו אַנדזשעיאַ און צו דער טראַמוואַי-וואָקזאַל ביי די באַהן-מאַגאַזינען.

די אַנטלויפענדע האָט פערשטעלט דעם וועג דער וועכטער פון 6-שיערפּיען גאַס 98, וועלכער איז פּונקט געווען אויף דער גאַס און האָט בעמערקט דעם אָנפאַל.

דער דאָזיגער וועכטער, פראַנטשישעק פּיענטקאַ האָט געכאַפּט איינעם פון די אָנפאַלער, אָבער יענער האָט מיט אַן אייזען אַ קלאַפּ געטון פּיענטקאַ'ן אין שלייף און פערוואונדעט אין שאַרבען.

די 2 באַנדיטען זענען צוזאַמען מיט זייער מיטשותף, דעם „אַבסערוואַטאָר'' אַנטלאָפען.

די אַלאַרמירטע פּאָליציי זוכט די דרייסטע באַנדיטען.

דעם וועכטער פּיענטקא און דער אינקאַסענטקע האָט פּאָגאָטאָוויע ערטיילט ערשטע הילף.

עקסמיטירט 8 ארבייטער-משפחות

פון א הויז, וואס דארף צענומען ווערען

(א) אין שייכות דערמיט, וואָס דאָס 2 שטאָקיגע הילצערנע הויז אויף סטאַרע-שיקאָווסקא 1 דאַרף לויט דער פעראָרדנונג פון דער בוי-אינספּעקציע, צענומען ווערען — זענען פון איהם עקסמיטירט געוואָרען 8 אַרבייטער - משפּחות.

דאָס מעבעל און דאָס גאַנצע ביסעל אָרימקייט פון די עקסמיטירטע וואַלגערט זיך אויף'ן הויף. אויך די 8 אַרבייטער - משפּחות וואַלגערן זיך אינדרויסען, ווייל, מחמת זייער אָרימקייט האָבען זיי נישט קיין מעגליכקייט צו דינגען אַנדערע דירות...

אגב טענה'ן זיי, אַז דער ווירט האָט זיי אָפּגענאַרט: ער האָט געוואוסט פון פריהער, אַז מ'געהט איינלעגען דאָס הויז און ער האָט ביי זיי גענומען בעצאָהלט דאָס דירה-געלד ביז'ן סוף פון דריטען קוואַרטעל.

SUDORYN „Ap. Kowalski" usuwa POT i WON Wystrzegać się naśladownictw.

אורלויבען אין געריכט

מיט'ן 4 יולי ד. י. האָט אָנגעהויבען זיין 6-וואָכיגען אורלויב דער פּרעזעס פון לאָדזער קרייז-געריכט, יאַן מאַטשעיעווסקי, וועלכען עס פערטרעט דער וויצע-פּרעזעס סטעפאַן שווידערסקי.

חוץ מזה זענען אַוועק אין אורלויב דער וויצע-פּרעזעס יאַן מאָסקווא, און די ריכטער אַנטאָני איליניטש, וו. וועצסילע, מאַרקוס, סטאַרעק, מירקולעוויטש, בראון, מערסאָן, זדראָוויענקאָ, מאָורער, סאַלם, און יעשיאַנאָווסקי.

מניעות אין ראד-פערקעהר

קאָמוניקאָט פון דער לאָדזער שטאָטישער סטאַראָסטווע

די לאָדזער שטאָטישע סטאַראָסטווע איז מודיע, אַז אין שייכות מיט די געפיהרטע ערד-אַרבייטען, וועט דער ראָד-פערקעהר (אויטאָס, דראָזשקעס, וואָגענס, האַנד-וועגעלעך) פאַרקומען צייטווייליג נאָר אין איין ריכטונג:

1) אויף דעם שטח אויף נאַרוטאָוויטשאַ גאַס פון פּעטריקאָווער ביז שענקעוויטשאַ, אין דער ריכטונג צום דאַמבראָווסקי-פּלאַץ.

2) אויפ'ן שטח אויף גלובנא גאַס, פון וואָדני-רינעק ביז קילינסקיעגאָ, אין דער ריכטונג צו קילינסקיעגאָ.

3) אויפ'ן שטח פון פּעטריקאָווער, פון סקאָרופּקי ביז בזשעזשנע — אין דער ריכטונג צום פרייהייטס-פּלאַץ.

דאַגעגען אויף דאַוובאַרטשיקאָו-גאַס — פון נאַוודאָט ביז קילינסקיעגאָ ווערט דער ראָד-פערקעהר אינגאַנצען אָפּגעשטעלט.

דער שטרייק אין דער „שלעסער-מאנופאקטור" דויערט נאך

(א) פּידוע דויערט שוין קנאַפּע 2 וואָכען אַ שטרייק אין דער „שלעסער - מאַנופאַקטור'' אין אָזאָרקאָוו, צוליב דעם, וואָס דער פאַכטער פון דער פאַבריק, ה' פאַגעל, האָט זיך אָבגעזאָגט צו נעמען צוריק צו דער אַרבייט די 2 פאַבריקס-דעלעגאַטען, וואָס זענען פערמשפּט געוואָרען דורכ'ן געריכט.

דער שטרייק טראָגט אַ רוהיגן כאַראַקטער.

די אינטערווענץ פונם אַרבייטס-אינספּעקטאָר, ה' פּאַוולאָווסקי וועט אוודאי ברענגען דערצו, אַז קומענדיגע וואָך וועט דער סכסוך ליקווידירט ווערן.

עס שטרייקן 2,100 אַרבייטער.

א וויכטיגער אורטייל

וועגען נישט אויסגענוצטע אורלויב

אין העכסטען געריכט איז לעצטענס פאָרגעקומען אַ כאַראַקטעריסטישער פּראָצעס, וואָס האָט אַ פּרינציפּיעלע בעדייטונג.

עס האָט זיך געהאַנדעלט וועגען דעם, אַז אַן אַנגעשטעלטער האָט נישט אויסגענוצט זיין אורלויב אין משך פונם קאַלענדאַר-יאָהר, און אין דעם קומענדיגען יאָהר האָט ער זיך געווענדעט צו זיינע אַרבייטס-געבער מ'זאָל איהם דערפאַר בעצאָהלען.

דאָס העכסטע געריכט האָט צוגעמשפּט, אַז אין אַזעלכע פאַלן, ווען דער אַנגעשטעלטער נוצט נישט אויס זיין אורלויב קאָן ער דערפאַר נישט פאָדערן געצאָהלט אין דעם קומענדיגען יאָהר.

דער דאָזיגער אורטייל וועט מאַכען אַ סוף צו אַ סך געריכטס-פּראָצעסן וועגען בעלוינונג פאַר'ן נישט אויסגענוצטען אורלויב.

א „וויסענשאפט"-ספּעקולאנט

די אדמיניסטראטיווע מאכט האט איהם אויפ'ן אויג

(א) זינט אַ געוויסע צייט האָבען געוויסע פּאַרשוינען געמאַכט אין לאָדז אַ „ביזנעס'' — וואַקאַציע-צייט אָרגאַניזירען זיי כלומרשט לעהר-אַנשטאַלטען, גימנאַזיעס וכדומה, נעהמען אָדערויפען ביי עלטערן פון שול-קינדער, קויציעס פון שול-דינערשאַפט, און לסוף לאָזט זיך אויס פון די שולעס אַ בוידעם...

אין אַזעלכע מעשים זענען בשעתו געכאַפּט געוואָרען די בעקאַנטע פּאָזנער, סטאַראָוויטש א. אַ.

איצט דערוויסט מען זיך, אַז דער זעלבער סטאַראָוויטש איז, טראָץ די „ווירקען'', וואָס ער האָט אָפּגעצופּט'ן פון פריהער, געפאַלען אויף אַ נייעם פּלאַן, און האָט דאָס מאָל כלומרשט אָרגאַניזירט אַ געזעלשאַפט פון מיטעל-שול-לעהרער, נאָמינירענדיג זיך אַלס פּרעזעס, און גענומען פונאַנדערשיקען פלוג-בלעטער, צירקולאַרען, כלערליי מעלדונגען, מודיע זייענדיג, אַז ער געהט אָרגאַניזירען אַ שולע, וואו דער שכר לימוד וועט זיין אַ זעהר קליינער.

אַזוי ווי ער האָט גלייכצייטיג, לויט'ן מוסטער פון די פערגאַנגענע יאָהרען אָנגעהויבען צו „קאַסירען'' פערשידענע איינשרייב - געלדער און אַנגאַזשירען פּערסאָנאַל, פאָדערענדיג קויציע — האָט זיך מיט'ן ענין פּראַאינטערעסירט די אַדמיניסטראַטיווע מאַכט.

אינדיווידועלע
רייזעס קיין פאלעסטינא
מיט קויציע 1800 זל.
נעהמט אן דאס וועלט - רייזע - ביורא
Wagon-Lits Cook
פיעטריקאווער 64, טעל. 170-77

זונטאג, 7 / ז' / תמוז תרצה

יולי

זון-אויפגאנג 3.24

זון-אונטערגאנג 7.57

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

מאָנטאָג דעם 15 יולי דאַרפען זיך צושטעלען די פּאָבאָר-פּליכטיגע פון יאָהרגאַנג 1914 און עלטערע, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2. 3. 5, 8, 9 און 11 פּאָליציי קאָמיסאַריאַטען. וואָס האָבען זיך צוליב וועלכע עס איז סיבות נישט צוגעשטעלט צו דער ציים צום פּאָבאָר.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(א) היינט ביינאַכט דיזשורירען: ה. דאַנצער (זגערזשער 57), וו. גראָשקאָווסקי (11 ליסטאָפּאַד 15), א. גאָרפיין (פּילסודסקיעגאָ 54), י. כאָנדזשינסקי (פּיעטריקאָווער 165), ר. רעמבעלינסקי (אַנדזשעיאַ 28) א. שימאַנסקי (פּשענדזאַלניאַנאַ 75).

פון דער פירמע „דזשענטעלמען" אפגעשטעלט אויף 2 וואכען די פאבריק

(א) אין שייכות מיט'ן מאַנגעל פון בעשטעלונגען, האָט די פאַבריק פון דער פירמע „דזשענטעלמען" זיך אָפּגעשטעלט אויף 2 וואָכען, און די אַרבייטער בעקומען אויסגעצאָהלט פאַר 2 וואָכען אורלויב.

א טויט קינד אויפ'ן יודישען בית-עולם

(א) אויפ'ן יודישען בית-עולם, אויף דאָלי, האָט אַ וועכטער געפינען ליגען צווישען די קברים אַ טויט קינד – אַ יונגעלע.

מ'האָט דאָס טויטע קערפּערל איבערגעשיקט אין פּראָזעקטאָריום.

אונטערגעווארפען

(א) אויף זאַכאָדניע 24 האָט אַן אומבעקאַנטע פרוי איבערגעלאָזט 2 מיידעלעך - 4 און 5 יאָהר אַלט.

די קינדער זענען איבערגעשיקט געוואָרען אין שטאָטישען ערציהונגס-הויז.

די פערשוואונדענע מוטער ווערט געזוכט.

* * *

(א) אויף זאַוואַדזקע 9 האָט מען אונטערגעוואָרפען אַ קינד אַ מעדעלע פון 3 חדשים.

ביי פערזאנען דערשלאגענע, אויסגעשעפּטע, צו דער ארבייט אונפעהיגע

דערוועקט דאָס נאַטירליכע ביטערוואַסער FRANCISZKA JÓZEFA די בלוט-צירקולאַציע, שטאַרקט די פעהיגקייט פון דענקען און לוסט צו אַרבייט. פרעגט דאָקטוירים. צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און סקלאַד-אַפּטעקעס.

מעסער-שטעכעריי

(א) אויף רוג שאַרע און בושעזשינסקאַ האָט אויסגעבראָכען אַ געשלעג אויף מעסערס צווישען קעשענע-גנבים. שווער-פערוואונדעט זענען דערביי געוואָרען דער 28-יעהריגער סטעפאַן יוסטקעוויטש און דער 25-יעהריגער באָלעסלאַוו מאַטישיאַק. אין אַ שווערען צושטאַנד האָט מען די פערוואונדעטע אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

די פּאָליציי זוכט די איבריגע אָנטיילנעהמער אין געשלעג.

זעלבסטמארד

(א) אויף פּאַטשטאָווע 28 האָט געפּרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד, אויסטרינקענדיג אַ גרעסערע דאָזע זאַלץ - זויער די 52 - יעהריגע יוליאַנאַ אַנטאָניעווסקאַ.

די סיבה פון זעלבסטמאָרד מחלוקות אין דער משפּחה.

אין קאלומנא
איז צו בעקומען טעגליך דעם
נייעם
פאלקסבלאט
ביי זאַנדמאַן, טאַרונסקא 8.
ווילע זשעלינסקי.

רעגיסטראַציע פון די וועהלער צום סענאַט

דער רעגירונגס - קאָמיסאַר אינזשיניער וואָיעוואָדזקי האָט אַרויסגעגעבען אַ פאַראָרדנונג וועגען רעגיסטראַציע פון פערזאָנען וואָס האָבען דאָס רעכט צו וועהלען אין סענאַט.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס עס ווערען שוין פאָרענדיגט די אַרבייטען איבער דער וואַהל - אָרדינאַציע אין סיים און אין סענאַט איז ענטשטאַנען די נויטווענדיגקייט צוצוגרייטען אין לאָדז די ליסטע פון מענשען, וואָס וועלען האָבען דאָס רעכט צו וועהלען אין סענאַט.

די רעגיסטראַציע פון די בערעכטיגטע צו וועהלען אין סענאַט וועט פאָרקומען פון'ם 8 ביז'ן 13 יולי איינשליסליך אין לאָקאַל פון שטאָט-ראַט אויף פאָמאָרסקאַ 16 1 שטאָק, פון 9 ביז 1 און פון 5 ביז 9 אַ זייגער.

רעגיסטרירען דאַרפען זיך פוילישע בירגער, וואָס וואוינען שטענדיג אין דער שטאָט לאָדז, וועלכע זענען געבוירען אין 1905 אָדער פריהער וועלכע:

1. זענען בעשאָנקען מיט אָרדער פון ווייסען אָדלער. ווירטוטי מיליטאַרי, קרייץ אָדער מעדאַל פון אונאָפּהענגיגקייט, קאַמפס-קרייץ, אָרדער פון פוילענס אויפשטעהען אָדער פערדינסט קרייץ.

2. געענדיגט אַ העכערע שולע אָדער אַ פראָפעסיאָנעלע שולע פון טיפ פון אַ ליצעאום (פעדאַגאָגישע ליצייי. אָפיצירען שולע אָדער אַ שולע פון פאָדכאַראָנזשי).

3. געענדיגט אַ שולע וואָס גלייכט די אַנגעוויזענע אין צווייטען פונקט אָדער פערמאָגען אַ ראַנג פון אַנ'אָפיציר.

די אַלע אויבענדערמאָנטע פערזאָנען מיט די ענטשפּרעכענדע דאָקומענטען אין אָריגינאַל, וואָס בעשטעטיגען דירעקט אָדער אונדירעקט זייער רעכט צו וועהלען ד. ה. אַ פּאַס, מיליטער ביכעלע, דיפּלאָם שול-צייגניש, לעגיטימאַציע, אָפּצייכנונג א. ד. ג. דאַרפען זיך מעלדען אין דער אָנגעוויזענער צייט אין לאָקאַל פון שטאָט-ראַט וואו זיי וועלען רעגיסטרירט ווערען.

צום סוף ווערט אָנגעוויזען, אַז די איניציאַטיוו פון דער מאַכט שוין אָנצוהויבען די רעגיסטראַציע קומט אַרויס אויסשליסליך אין אינטערעס פון די בירגער, און צוליב דעם כדי צו געבען דער קאָמפעטענטער מאַכט די מעגליכקייט צוזאַמענצושטעלען דעם צעטעל, וואָס זאָל ענטשפּרעכען דער בעדייטונג פון דער ליסטע.

זאַל פילהארמאניע
נאַרוטאָוויטשאַ 20
היינט
און טעגליך
9.15 אָוונט
יונג-טעאַטער
קינסטל. אָנפ.: ד"ר מיכאל בראַנדט,
„באַסטאַן“

די ווירקונג פון קריזיס אויף דער קאָנפעקציע-אינדוסטריע

(אַג) די לאָדזער קאָנפעקציע-אינדוסטריע האָט די טעג צוזאַמען מיט דער גאַנצער פוילישער קאָנפעקציע-אינדוסטריע געפייערט דעם 10-יעהריגען יובל פון דער עקזיסטענץ פון איהר ווירטשאַפטליכער רעפּרעזענטאַציע: פון פוילישען פערבאַנד פון דער קאָנפעקציע אינדוסטריע. אין שייכות דערמיט רופט אַרויס די אַלגעמיינע פּעראינטערעסירונג די עוואָלוציע, וואָס די דאָזיגע אינדוסטריע איז אַדורכגעגאַנגען ווי אויך די בעדינגונגען, אין וועלכע זי אַרבייט איצט. די פוילישע קאָנפעקציע-אינדוסטריע צייכענט זיך אויס מיט איהר פילזייטיגקייט, ווייל זי נעהמט אַרום עטליכע צעהנדליג צווייגען. די אָפיציעלע סטאַטיסטיק נעמט נישט אַרום אַלע קאָנפעקציע אונטערנעהמונגען. דער הויפּט סטאַטיסטישער אַמט מעלדעט, אַז דעם 31 דעצעמבער 1932 זענען אין פוילען געווען 1001 ווארשטאַטען פון דער קליידער אינדוסטריע, וואָס האָבען בעשעפטיגט צוזאַמען 9.679 אַרבייטער און 1469 גייסטיגע אַרבייטער. דערפון שניידער - ווארשטאַטען 593 מיט 4437 אַרבייטער, וועש-ווארשטאַטען 110 מיט 1342 אַרבייטער און היטען-ווארשטאַטען 124 מיט 633 אַרבייטער. די דאָזיגע צאָהלען נעהמען אָבער נישט אַרום אַלע ווארשטאַטען, ווייל אַ גרויסע צאָהל פון דער קליינער קאָנפעקציע - אינדוסטריע, ספּעציעל פון דער שניידעריי און וועש-בראַנזשע זענען נישט רעגיסטרירט. די אויבענדערמאָנטע צושפּליטערונג פון דער קאָנפעקציע-אינדוסטריע אין פוילען איז איהר כאַראַקטעריסטישע אייגענשאַפט. עס איז גענוג אָנצוווייזען, אַז אין 1932 זענען געווען סך-הכל 4 אונטערנעהמונגען פון דער קאָנפעקציע און גאַלאַנטעריע בראַנזשע, וואָס האָבען אויסגעקויפט פאַטענטען פון ערשטער האַנדעלס-קאַטעגאָריע, בעת פון דער פירטער קאַטעגאָריע זענען געווען 10,947 אונטערנעהמונגען.

—=—

קאָנפיסקירט פלייש פון געהיימער שחיטה

(א) בעת אַ רעוויזיע האָט די פּאָליציי-מאַכט קאָנפיסקירט עטליכע הונדערט קילאָ פלייש, וואָס שטאַמט פון געהיימער שחיטה: ביי פינקוס פוקס'ן (זשגאָווער 47) און לוצינאַ פּיאָטראָווסקאַ (פון לוטאָמירסקאַ 13).

די אָנגערופענע ווערען אויך צוגעצויגען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

פון רעזערוויסטען-קרייז ביים בפרעק-יאַסעלעוויטש-לעגיאָ

עס ווערט מיטגעטיילט די פעראינטערעסירטע, דאָס עס ווערען אָנגענומען אָנמעלדונגען פון רעזערוויסטען פון דער פוילישער אַרמעע (אָפיצירען, אונטעראָפיצירען און זעלנער) פון אַלע יאָהרגענג.

די קאַנצעלאַריע איז טעטיג יעדען טאָג, חוץ שבת און יום טוב פון 4–9 אָוונד.

פון דער יודישער שול-אָרגאַניזאַציע

דער עקזעקוטיוו פון דער „יודישער שול-אָרגאַניזאַציע“ אין וואַרשאַ, האָט אין צוזאַמענהאַנג מיט די געשעהענישען אין ווילנע אַרום די דורכ'ן ווילנער מאַגיסטראַט ליקווידירטע 2 יודיש-וועלטליכע שולען, אַרויסגעלאָזט אַנ'אויפרוף, וואָס איז לויט אַ פעראָרדנונג פון'ם וואַרשאָווער רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט קאָנפיסקירט געוואָרען.

פון יודישע פליישער און וואורשט-מאַכער-צעך אין לאָדז

אויף דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג איז אויסגעוועהלט געוואָרען פאָלגענדע [illegible] פון יוד. פליישער און וואורשטענמאַכער צעך:

„סטאַרשע“ — בעריש גרינבערג, „פּאָד-סטאַרשעס“ — גרשון ביאַלעק, יצחק גאָלדמאַן, ישראל דוד גרינער,

פערוואַלטונגס-מיטגלידער: יוסף לאם, משה אריה גרינער, יוסף לייב גאָלדשטיין (סעקרעטאַר), מאיר ליבערמאַן, זעליג ליבערמאַן, (קאַסיר), פרץ מאַיערשיק, מרדכי בליצבלום.

קאַנדידאַטען: שמואל גליקליך אשר דאבקאָווסקי, מיילעך בלאַט, ישראל בלאַט, פישל באָגוסלאַווסקי, גבריאל זאלצענשטיין, איטשע וואָלקאָוויץ,

רעוויזיר-קאָמיסיע: הערש פייוועל הערשקאָוויטש, אבא וואָלפאָוויץ, אברהם הערש סאָכאַטשעווסקי.

זיי ביידע זענען אַלט 58 יאָהר

און ער אַליין איז אַ 64-גער מיט אַ סמיטשיק...

(א) קיין היסטאָרישע געשעהעניש איז עס נישט, אָבער פּאַסירט האָט עס דאָך דעם 10 יוני ה. י. מיט'ן 64-יאָהריגען יאַן ראַווינסקי, וועלכער איז מיט דער מאַזורסקאַ גאַס געגאַנגען צו זיך אַהיים, אַ שיכּור...

אַזוי ווי זיין היים-שפּאַציר איז פאָרגעקומען שטאַרק ביינאַכט, און די פיס האָבען זיך איהם בעשאָקעלט, ווי זיי וואָלטען געווען אויף רעסאָרען — זענען צו איהם צוגעגאַנגען 2 „פריילעכע מיידליך“ און געמאַכט איהם אַ פאָרשלאָג, ער זאָל מיט זיי זיין אַ הוליע טון.

וכך הוה — אַזוי איז עס געווען — ער איז געגאַנגען...

פאַרטאָג האָט ער זיך אויפגעכאַפּט אויף דער מאַזורסקאַ גאַס, און שוין אַנ'אויסגעניכטערטער האָט ער פעסטגעשטעלט, אַז עס פעהלט איהם זיין פאָרטפעל מיט 180 זלאָטעס.

ווער-וואָס-ווען האָט ער נישט געדענקט, איז ער אַוועק אין דער פּאָליציי.

סוף מעשה איז, אַז מ'האָט נעכטען געמשפט 2 פּראָסטיטוטקעס: די 28 יעהריגע סטאַניסלאַווא בערנאַרד וועט דאַרפען גיין אַ יאָהר זיצען, און די 30-יעהריגע אירענאַ סטעמפּיען — 10 חדשים.

„טשיסטקע“ אויף די וואַגזאַלען

לאָדז — קאַלישער און לאָדזער פאַבריק-באַהן

(א) אין שייכות מיט אַ רייהע מיסברויכען, וואָס זענען פאָרגעקומען אויף דער לאָדזער פאַבריק-באַהן און קודם כל מיט די אַפּערעס, וואָס זענען ענטדעקט געוואָרען אויף בעזונדערע וועג-שטחים — ווערען איצט, לויט דער פעראָרדנונג פון דער וואַרשאָווער באַהן-דירעקציע, איבערגעטראָגען אין אַנדערע דירעקציעס בעזונדערע בעאַמטע, וואָס זענען בעשעפטיגט אין דער-וועג-אָפּטיילונג, ווי אויך אויף די וואָקזאַלען פון לאָדז - קאַלישער און לאָדז-פאַבריטשנע.

די „טשיסטקע“ ווערט אַדורכגעפיהרט זעהר ענערגיש.

אינגיכען
אַ גראַנדיעזער אָוונט
לכבוד דעם בעריהמטען אַרטיסט
יוסף כאַמיען
פרטים קומען.

אַ פּאָליציאַנט אונטער אַ וואַגען

2 שיכּורים לאָזען זיך וואָוילגיין איבמיטען גאַס

(א) אויף זשגאָווער גאַס (כאָיני) ביי דער אַלעיאַ דאָמבראָווסקיעגאָ האָט דער 25-יעהריגער פּאָליציאַנט יאַן אָווטשאַרעק בעמערקט. אַ וואָגען, אויף וועלכען עס זענען געפאָהרען 2 שיכּורים און מיט אַ ביימש מכבד געווען די דורכגעהער.

דער פּאָליציאַנט האָט געוואָלט פערהאַלטען דעם וואָגען, אָבער די שיכּורים האָבען אַ שמיץ געטון די פערד, און ער איז אַרונטערגעפאַלען אונטער די רעדער.

די שיכּורים זענען אַנטלאָפען, און דעם צושעדיגטען פּאָליציאַנט האָט פאָגאָטאָוויע ערטיילט הילף.

פון „יאַדלאָדאַיניעס“ און „קאָווירניעס“

סעקציע ביים סוחרים דעטאַליסטען-פעראיין אויף לאָדזער וואָיעוואָדזטווע (פּיעטריקאָווער 90)

אויף דער לעצטער זיצונג פון גאַסטראָנאָמישע סעקציע ביים פעראיין איז אויסגעאַרבייט געוואָרען אַ מעמאָריאַל פאַר די לאָדזער האַנדעלס-קאַמער וועגען אַנערקענען אַ „ריטשאַלט“ פון אומזאַץ-שטייער פאַר „יאַדלאָדאַיניעס“ און „קאָווירניעס“.

אין מעמאָריאַל איז אָנגעוויזען געוואָרען אויף די טרויעריגע לאַגע אין וועלכע עס געפינען זיך די אייגענטימער, וועלכע גיט נאָר אַרויס אין פערלויף פון 2 חדשים אין יאָהר צו דריי שעה אין טאָג מיטאָגען. די איבריגע חדשים אין יאָהר זענען זיי כמעט אָהן בעשעפטיגונג.

אַרבייטס - אָפּמאַכען

אַנ'אַרבייטס אָפּמאַך אַליין איינס, צי ס'האַנדעלט זיך וועגען אַ פיזישען אָדער גייסטיגען אַרבייטער. קאָן מען שליסען אויף אַ בעשטימטען אָדער אומבעשטימטען טערמין.

דער דאָזיגער אומשטאַנד האָט אַ זעהר וויכטיגע בעדייטונג, ווייל דערפון איז קודם כל אָפּהענגיג צי מ'דאַרף דעם אָפּמאַך קינדיגען פאַרן אויפלעזען אָדער נישט, אַלזאָ: אויב אַנ'אָפּמאַך ווערט געשלאָסען אויף אַנ'אומבעשטימטען טערמין דאַרף מען איהם פאַר די דריי חדשים קינדיגען ווי באַלד עס האַנדעלט זיך וועגען אַ גייסטיגען אַרבייטער, קוים גייט וועגען אַ פיזישען אַרבייטער דאַרף דער אַרבייטס אָפּמאַך געקינדיגט ווערען פאַר די 2 וואָכען.

ווערט אָבער געשלאָסען אַנ'אַרבייטס אָפּמאַך אויף אַ בעשטימטען טערמין דאַרף מען איהם פריהער נישט קינדיגען, נאָר ער ווערט אויטאָמאַטיש אויפגעלעזען מיטן אָפּלויף פון בעשטימטען טערמין.

אין דער פראַקטיק איז אָבער נישט אַלע מאָל לייכט פעסטצושטעלען ווען מיר האָבען צו טון מיט אַ געשלאָסענעם אַרבייטס - אָפּמאַך אויף אַ בעשטימטען אָדער אומבעשטימטען טערמין.

געוויס, אויב מ'שליסט אַנ'אָפּמאַך מיט אַ קלאָהרע בעצייכנונג פון אַ קאַלענדאַר דאַטע, ביז ווי לאַנג זיין קראַפט דאַרף דויערען צב"ש ביזן 1טען אַפּריל 1936 אָדער אויף 3 עווענטועל 6 חדשים איז אַזאַ אָפּמאַך אָהן אַ-צווייפעל אַ טערמינירטער.

פאַראַן פונדעסטוועגען פאַלען, ווען אַרבייטס אָפּמאַכען ווערען געשלאָסען אָן דער טערמין, ווי לאַנג זיי דאַרפען פערפליכטען ווערט נישט גענוי בעצייכענט אַ בעשטימטער קאַלענדאַר - דאַטע נאָר זייער דויערקייט ווערט אָפּהענגיג געמאַכט פון אַ געוויסען פאַקט, וועלכער מוז אין אַ פאָרגעזעהענעם פערהעלטניסמעסיג בעשטימטען טערמין זיכער פאָרקומען.

ס'ווערט אַלזאָ צוגענומען אַנ'אַרבייטער אויף דער צייט פון קראַנקהייט אָדער אָפּוועזענהייט פון אַ געוויסער פערזאָן. אויף דער צייט פון אורלויבען פון פערסאָנאַל. אויפן געגעבענעם סעזאָן אָדער צו פערענדיגען אַ געוויסע אַרבייט, די אַלע אַזעלכע אָפּמאַכען ווערען בעטראַכט פאַר טערמיניגע.

דאַגעגען אויב ס'ווערט געשלאָסען אַנ'אַרבייטס אָפּמאַך אויף דער צייט ווי לאַנג די אונטערנעהמונג וועט עקזיסטירען אָדער כל זמן ס'וועט זיין אַ נאָכפראַגע אויף אַ געוויסען אַרטיקעל (נישט סעזאָן). מעגען אפילו ביידע צדדים האָבען געהאַט בשעת מעשה די זיכערקייט אין דער נישט דויערהאַפטיגקייט פון דער אונטערנעהמונג און נאָנג פון אַרטיקעל ווערט אַזאַ אָפּמאַך אָנערקענט פאַר אַ אָהנטערמיניגען און ממילא קומט דעם אַרבייטער אַ קינדיגונג.

טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי“

לודוויק זאַץ שפּילט ביי אויספערקויפטע הייזער

די ערשטע אויפטריטען פון גרויסען קינסטלער לודוויק זאַץ זענען אַדורך מיט אַ גרויסען ערפאָלג, די בעגייסטערונג און ענטציקונג פון עולם וואָס האָט אָנגעפילט דאָס טעאַטער איז געווען אונגעהויער און אַלעמענס מיינונג איז — אַז לודוויק זאַץ איז באמת אַ קינסטלער פון גרויסען פערנעהם אַזאַ פּרעציז שפּילען פון אַ קינסטער איז אַ זעלטענהייט אויף דער יודישער ביהנע. דער עולם האָט הארציג געלאַכט ביי יעדען וויץ און בעשאָנקען דעם קינסטלער מיט שטורמישע אַפּלאָדיסמענטען.

היינט ווערט ווידערהאָלט דער „גזלן“ נאָר איין מאָל 9,30 אָוונד.

Dr.
Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאַס 11, טעל. 02-238
נעמהט אָן אין הויט- און ווענערישע
קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע
פון 8–11 ביי טאָג און פון 4–9 אָוונד

אַ שגעון-אַנפאַל

אויף דער סטאַציע לאָדז קאַלישער האָט נעכטען בעקומען אַ שגעון-אַטאַק די 39-יאָהריגע קינדער-ערציהערין מאַריאַ פּאַפּלאַווסקאַ — וואַרשאַווער איינוואוינערין.

פּאָגאָטאָוויע האָט זי אין אַ צוואַנגס-העמדל, אָפּגעפיהרט אין זאַפּאַס-שפּיטאָל.

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie.
WYJEŻDŻAJĄC, nie zostawiaj w domu papierów wartościowych, złota, srebra i t. p., lecz zanieś je do SAFE'u!

גאלאנטעריע=ארטיקלען, וואס ווערען ליקווידירט

(אג) אויף דעם לאדזער גאלאנטעריע־מארק האט מען אין משך פון די לעצטע פיר וואכען בעמערקט צוויי כאראקטעריסטע פאקטען און נעמליך: 1) א לאנגזאמע ליקווידאציע פון דעם ביז־איצט גרויסען גאלאנטעריע־צווייג פון שעלקעס. אין אנהויב האט די פראדוקציע פון שעלקעס זיך קאנצענטרירט נאר אין לאדז און ווארשא. מיט דער צייט אבער האט זיך דער דאזיגער אינדוסטריע־צווייג געוואלדיג צושפליטערט און כמעט אין קלענסטען שטעטל ווערט איצט פראדוצירט שעלקעס. דערביי דארף אבער בעטאנט ווערען, אז די פראדוקציע פון שעלקעס טראגט דעם כאראקטער פון הויז־ און כאלופ־ניצטווא ־ כאראקטער. א חוץ דעם האט זיך אויך שטארק פערקלענערט די נאכפראגע אויף שעלקעס צוליב דער ענדערונג פון דער מאדע. אין לויפענדען יאהר איז שטארק אריין אין דער מאדע פאס־קעס. עס איז דעריבער גאנץ מעגליך, דאס די פראדוקציע פון שעלקעס זאל אינגאנצען זיך אפשטעלען 2) די צווייטע ענליכע ערשיינונג איז דער פולשטענדיגער צוזאמענברוך אין לויפענדען סעזאן. פון דער פראדוקציע און האנדעל מיט שפאציר־שטעקענס. ווי ס'גיבן איבער די פעראינטערעסירטע פערזאנען, איז דער האנדעל מיט'ן דאזיגען ארטיקעל געפאלען אויף 90 פראצענט.

וועגען הנחות פון ריטשאלט=שטייער פאר האנדווערקער

דער צענטראלער יודישער האנדווערקער־פער־באנד אין פוילען (ווארשא, ביעלאנסקא 7) איז דערמיט מודיע די מיטגלידער, אז אין הסכם מיט'ן צירקולאר פון פינאנץ=מיניסטעריום זענען די שטייער־אמטען בעפולמעכטיגט אויפ'ן סמך פון אינדיווידועלע ביטעס צו בעגרעניצען דעם ריטשאלט=שטייער פון אומזאץ אויפ'ן יאהר 1935 אין פאל ווען עס וועט פעסטגעשטעלט ווערען, אז דער דערמאנטער אומזאץ האט זיך בעדייטענד פערקלענערט אין פערגלייך מיט'ן אומזאץ פון די יאהרען 1930 און 1931.

די פעראינטערעסירטע מיטגלידער דארפען זיך אין זייער אייגענעם אינטערעס ווענדען אין ביורא פון פערבאנד (ביעלאנסקא 7) וואו עס ווערט ערטיילט אין צוזאמענהאנג מיט'ן אויבען דערמאנטען גענויע אינפארמאציעס און אנווייזונגען.

דער טערמין פון אריינטראגען די ביטעס ענדיגט זיך דעם 15־טען ה. ח.

די ביורא פון פערבאנד איז טעטיג פון 3—4 און 7—9 אוונט.

זומער=סעסיע פון איבער=ראט פון מכבי=פערבאנד

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט איז אין סקאלעס (גאליציען) אין דער אפרוה־קאלניע פון מכבי־פערבאנד אונטער דעם פארזיץ פון סיים־דעפוטאט ד״ר ה. ראזמארין פארגעקומען די זומער סעסיע פון אבער־ראט פון „מכבי“־פערבאנד אין פוילען.

צו דער זיצונג זענען געקומען פון גאנץ פוילען אלע מיטגלידער פון אבער־ראט.

דעפ. ד״ר ראזמארין האלט אנ'אויספיהרליכען רעפעראט וועגען דער לאגע פון מכבי־פערבאנד אין פוילען אין שייכות מיט דער פארגעקומענער צווייטער מכביאדע אין תל אביב. און גלייכ־צייטיג אנגעוויזען אויף א גאנצער רייה פראב־לעמען ספארטליכע און דערציהערישע, וועלכע מטעהען יעצט אויף דער טאג־ארדנונג פון דער בעוועגונג.

מאג. דיקעס האלט א לענגערען רעפעראט וועגען דעם 6 אלגעמיינעם לאנדעס־צוזאמענפאהר פון מכבי־פערבאנד וואס ווייזט אן אויף א גאנצע רייה פראגען מיט וועלכע דער צוזאמענפאהר וועט זיך דארפען בעשעפטיגען אין געבען זיין לעזונג אויף א גאנ־צען קאמפלעקס פראגען פון ספארטליכען און אר־גאניזאציאנעלען כאראקטער.

צוליב די גרויסע פארבערייטונגען, וועלכע דאר־פען נאך געמאכט ווערען צום צוזאמענפאהר פראַ־יעקטירט דער רעפערענט דעם טערמין פון צוזא־מענפאהר אויף אויגוסט אדער סעפטעמבער ה. י.

דיר .מינץ רעפערירט וועגען ארבייטס־פרא־גראם פון מכבי־פערבאנד אויפ'ן ספארטליכען גע־ביט. דער רעפערענט ווייזט אן ,אז די בעוועגונג דארף טראגען א מאסען־כאראקטער און מען דארף אריינציהען אין דער בעוועגונג די יוגענד ארגא־נזאציעס.

דיר. מינץ שטעלט אויך פאר דעם קאלענדער פאר די ספארט־קאנקורענצען פאר מייסטערשאפט פון די בעזונדערע קרייזען, וועלכע זעהן פאר דעם 31. אויגוסט און 1. סעפטעמבער אין לעמבערג פאר פוסבאל. דעם 6 און 8 אויגוסט אין ביאליסטאק — לייכטאטלעטיק. פון 15 ביז 18 אויגוסט אין ווארשא פאר באקסער ,דעם 30 אויגוסט און דעם 15 סעפטעמבער אין ביליץ פאר שווימען אין לאדז דעם 14 און 15 סעפטעמבער לייכטאטלע־טיק און ספארט — שפילען פאר מענער און פאר פרויען אין ווילנע. די טעג פון 23־25 סעפ־טעמבער.

דיר .מינץ לייגט אויך פאר אינטערנאציאנאלע צוזאמענטרעפען, אויפ'ן געביט פון ספארט און אפרוה־קאלאניעס. אין דער נאהענטסטער צייט ווערט פראיעקטירט א צוזאמענטרעף מיט א רו־ביישע פוסבאל און טורן־מאנשאפט, א באקסער־מאנשאפט פון לאטוויע, שליטענפאהרער פון טשע־כיען א. א. וו.

פרוי מאג. נעכעמקעס־לעבענבוים האלט א אויספיהרליכען רעפעראט וועגען די צילן און אויפ־גאבען פון די אפרוה־קאלאניעס און אינסטרוק־טארען־קורסען פאר די ווייטערדיגע ענטוויקלונג פון מכבי־פערבאנד און נאך דעם רעפעראט פון ש. אייזענבוד וועגען כפר המכבי קומען פאר דע־באטען וועגען אלע רעפעראטען וועלכע געדויערן איינציגע שעה.

נאכדעם ווי עס ווערען אנגענומען א גאנצע רייה רעזאלוציעס און דעזידעראטען וועגען די ווייטערדיגע ארבייט פון מכבי־פערבאנד ווערט די זיצונג פון אבער־ראט ביי א גוטער שטימונג דורכ'ן פארזיצער דעפ. ד״ר ה' ראזמארין געשלאסען.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 93־201
ספעציאליסט
פאר מענער=שוועכע=בעהאנדלונג
ספעציעלע בעהאנדלונגען און פסיכא־אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—8 אוונט

מאניפעסט פון וועלט=פעראייניגונג פון אלגעמיינע ציוניסטען

לאנדאן (יט"א) די „וועלט־פעראייניגונג פון „אלגעמיינע ציוניסטען“ האט פערעפענטליכט א מאניפעסט, וואס איז אונטערגעשריבען געווארען דורכ'ן פרעזידיום פון דער „וועלט־פעראייניגונג“ אין די פערזאנען פון י. ק. גאלדבלום (פארזיצער), נחום גאלדמאן, פאול גודמאן, מאריס פערלצווייג, מארטין ראזענבליט און ל. באקסטאנסקי (ערען־סעקרעטאר). אין דעם מאניפעסט ווערט געזאגט, אז צו דער „וועלט־פעראייניגונג“, וואס איז געגרינדעט געווארען צוליב דעם אפזאג פון דער קראקא'ער „וועלט־פערבאנד“ צוצולאזען אלע טיילען פון אל־געמיינעם ציוניזם אלס גלייכבערעכטיגטע מיטגלי־דער, האבען זיך ביז איצט אנגעשלאסען די ציוניס־טישע לאנד־פערבאנדען פון ענגלאנד, דייטשלאנד, קאנגרעס־פוילען, טשעכאסלאוואקיי, יוגאסלאוויען, לעטלאנד, פראנקריך, שווייץ און גריכענלאנד (אין צווישען זענען צוגעשטאנען אויך די פעראייניגטע שטאטען) ווי אויך גרופען פון אלגעמיינע ציוניס־טען אין עסטרייך, רומעניען און ליטע. ווייטער די פראגרעסיווע גרופען אין ארץ ישראל: קדמה, מת־קדמים, און אכרים לאומים, די ארגאניזאציע פון ראדיקאלע ציוניסטען מיט אלע איהרע גרופען, הנוער הציוני און החלוץ הכללי ציוני. די וועלט־פעראייניגונג שטעהט אפען פאר אלע לאנדפערבאנ־דען און גרופען פון אלגעמיינע ציוניסטען און פרע־טענדירט צו זיין די אמת'ע רעפרעזענטאנטען פון די גרונד־געדאנקען פון אלגעמיינעם ציוניזם.

אין דער אידעאלאגישער בעגרינדונג ווערט גע־זאגט צוו. אנד.: 1) די יודישע פאלקס־בעוועגונג שטיצט זיך אויף דעם פאלקס־כאראקטער אין דער געשיכטע פון דעם יודישען פאלק אויף דער נויט־ווענדיגקייט פון זיין נאציאנאלען ווידעראויפבוי אין ארץ ישראל. די האפנונג צו פערווירקליכען דעם ציוי־ניסטישען אידעאל דארף דעריבער קיינמאל נישט געמאכט ווערען אפהענגיג פון אילוזארישען טרי־אומף פון אלגעמיינע וועלט־בעוועגונגען און אידעען די אויפגאבע פון דעם אלגעמיינעם ציוניזם איז אונ־טערארדנען אלע גרופען און שטאנדען פון יודישען פאלק, דער נאציאנאלער דיסציפלין און צוריק־שטעלען די איינהייט פון פאלק. דער אלגעמיינער ציוניזם דארף דעריבער קיינמאל נישט פערוואנ־דעלט ווערען אין א פערטרעטער פון בעזונדערע קלאסען אדער גרופען־אינטערעסען, ער מוז אין דער אויפבוי פון דער יודישער נאציאנאלער היים ער־פילען די פונקציע פון א קאנסטרוקטיווער קראפט, וואס גלייכט אויס די געגענזאצען. 2) דער אויפבוי פון דער נאציאנאלער היים קען דורכגעפיהרט ווע־רען נאר סיסטעמאטיש און פלאנמעסיג. די פלאנ־לאזיגקייט און מאנגעל פון ארגאניזאציע דראהען צו פערמשפט'ן דאס יודישע פאלק אין א"י אויף מאכט לאזיגקייט און איבערטראגען דעם גלות קיין א"י. די אונאויפהערליכע פארטזעצונג פון א גרויסער עליה איז מעגליך נאר דאן, ווען די עולים וועלען סיסטעמאטיש איינגעגלידערט ווערען אין דער ווירט שאפט פון לאנד. 3) די ארבייט און פאליטיק און ווירטשאפט איז אונצערייסבאר פערבונדען מיט יו־דישער ערציהונג און די גייסטיגע און קולטורעלע ווערטען. אין דעם יודישען לעבען. פון די צושפלי־טערטע פאלקס־טיילען דארף ענטשטעהן א פאלק מיט א נייער לעבענס־איינהייט און לעבענס־טייל. די העבראיזירונג און איינפיהרונג פון דער יוגענד אין קולטור־ליבען פון יודישען פאלק מוז דורכגעפיהרט ווערען אין אנ'איינהייטליכען שול־וועזען, וואס וועט זיין אונטערגעארדענט די צענטראל־אינסטאנ־צען פון פאלק. 4) די יודישע ארבייטערשאפט, וואס בילדעט אנ'אונטעגראלען בעשטאנדטייל פון איינ־הייטליכען פאלקס ־ ארגאניזם, דארף זיך קאנצענ־טרירען אין איין אלגעמיינע ארבייטער ־ ארגאניזא־ציע, דארף ארומנעמען אלע גרופען פון דער יודי־שער ארבייטערשאפט אויף דעם יסוד פון פולער גלייכבערעכטיגונג. די בעזונדערע טיילען זאל גע־זיכערט ווערען דאס רעכט צו בילדען אין די ראה־מען פון דער אלגעמיינער ארגאניזאציע אויטאנאמע קערפערשאפטען אויפ'ן יסוד פון זייערע פאליטישע און רעליגיעזע איבערצייגונגען. 5) דאס רעכט אויף יודישער ארבייט דארף ערגענצט ווערען דורך א רע־גולירונג פון די ארבייטער ־ בעציהונגען. דער ציל איז צו שאפען איין ארבייטס־רעכט פאר דעם גאנ־צען ישוב. די ארבייטס־בעדינגונג דארפען זיך שטי־צען אויף קאלעקטיוו־אפמאכען און אבליגאטארישע שידס־געריכטען. 6) די ציוניסטישע ארגאניזאציע איז די איינציגע קערפערשאפט, וועלכע איז בערעכ־טיגט צו רעפרעזענטירען דאס יודישע פאלק אין אלע פראגען, וואס זענען פערבונדען מיט דער פער־ווירקליכונג פון דעם ציוניסטישען פראגראם. די ציוניסטישע ארגאניזאציע האט דאס רעכט צו פא־דערן פון אלע ציוניסטישע גרופען און פון יעדען איינצעלנעם ציוניסט אנ'אבסאלוטער דיסציפלין לגבי די בעשלוסען פון קאנגרעס און זיינע אויס־פיהר־ארגאנען. 7) אנערקענענדיג, אז אין דער ציוי־ניסטישער בעוועגונג, וואס שטיצט זיך אויף פריוי־ווילינקייט מוזען אלע טיילען צוגעצויגען ווערען צו פעראנטווארטליכער מיטארבייט, זאגט זיך די „וועלט פעראייניגונג“ ארויס פאר דער בילדונג פון אנ־עקזעקוטיווע אויפ'ן יסוד פון ארבייטס־קאאליציע. אלס פארבעדינגונג קומט אין בעטראכט די איינינונג אויף א קלארן, קאנסטרוקטיווען ארבייטס־פראגראם די „וועלט ־ פעראייניגונג“ איז ענטשלאסען צו בויען דעם דאזיגען פראגראם אויף די יסודות, אויף וועלכע זי שטיצט זיך.

אין דעם מאניפעסט פון דער וועלט־פעראייני־גונג ווערט צום סוף געבעטען צו וועהלען אזעלכע דעלעגאטען, וועלכע וועלען שטיצען דעם אויבינען פראגראם און בעפולמעכטיגען זיי זיך צו בעטייליגען אין דער קאנסטיטואירענדער זיצונג פון דער וועלט־פעראייניגונג אין לוצערן.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי“ דיר. דוד צעלמייסטער
פרעזענטירט פאר'ן לאדזער פובליקום נאכשפילען פון גרויסען קינסטלער, קעניג פון יודישן וויץ
לודוויק זאץ

שטורמישער דערפאלג!
געלעכטער אהן אויפהער!
געלעכטער דורך טרערען!
טרערען דורך געלעכטער!
אין דער גלענצענדער טראגי־קאמעדיע
ספעציעל אנגעשריבען פאר
לודוויק זאץ
דער צוגזלן
אין 3 אקטען, 4 בילדער מיט געזאנג
פון ה' קאלמאנאוויטש.
בעמערקונג:
היינט זונטאג: ווערט געגעבען
באר 1 אוונט=פארשטעלונג
א 9.30 זייגער.

ראטעוועט אייער געזונד
קראנקע אויף רופטורעז (ברוך־קראנקהייטען)
ספעציעלע ארטאפעדישע הייל־גומי־באנדאזשען פון מיין מעטאדע
העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס
פון אלע מינים ברוך־קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע
און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך־באנדאזשען.
אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל־גארסעטן אויף ביינער־שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטא־פעדישע הייל־אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס־מאדעלען. אויף זשילאסעס. ־ גומי־זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס
ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל=ארטאפעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג
לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)
(פראנט פארטער), טעל. 09=177 נאהנט פון לאדזער פאבריקס־באהנהויף
בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאונבעדינגט נויטיג.
צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק=בריף.
(אין זגערזש אויף טלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

Doktór
Z. Henrykowski
ספעציאל־ארצט פאר ווענערישע
הויט־קראנקהייטען און מענער־שוועכע
וואוינט יעצט
9 טראוגוטא 9
טעל. 262-98
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אוונט.
פאר פרויען א ספעצ. ווארטע־זאל

קראַנג-קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

היינט פּרעזענטירען מיר א פילם, וועלכער ריהרט אין ענטציקט, דער שענסטער מוזיקאַלישער ראָמאַנס, געבויט אויפ'ן גרונד פון פּרעכטיגסטע רעווי א. ז. עס זינגט די שעהנע

Marion Davies „איך האב טעמפּעראַמענט"

מיט'ן אנטייל פון צוויי הונדערט טענצערינס. — אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבעי און אַקטואַליטעטען.

אנהייב פון די סעאַנסען: אין געוו. טעג 5 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12.30 בייטאָג — דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט.

קליינע אנאָנסען 1 זלאָטי אנאָנס ביז 15 ווערטער

ראַקאַלען

אָפּצוגעבען א צימער פאַר 2 יונגע לייט אָדער פאַר א יונג פּאָרפאָלק, ביליג דירה-געלד זשעלאַזנאַ 9, זילבערבערג.

א לופטיג צימער מיט בעקוועהמ-ליכקייט אָפּצוגעבען זאָפאָרט פאַר א פּאָר פאָלק צוזאַמען פאַר 2 מענער צו שלאָ-פען קילינסקיעגאָ 39, ערפאַהרען נאַרו-טאָוויטשאַ 5, וו. 12. 6886

איבערצוגעבען א גרויס לאָקאַל, געאייגנעט אויף אַן'עקספּעדיציע אָדער קליינע פאַבריק אין צענטרום שטאָט מיט עלעקטריע, וואַסער און צייטווייליגע קראַפט אויף שטשעלצקאַ (קאָליינע) 5, צו ערפאַהרען פּיעטריקאָווער 54, ביי די פעראייניגטע פליישער.

אַנ'אָרט צו שלאָפען פאַר איין עווענטועל צוויי מיידלעך. זשעראָמסקיע-גאָ 67, פראָנט, צווייטער שטאָק, וו. 14.

פערשידענעס

א שפּול-מאַשין אויף 8 ווינהאָס אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען, פּוּלנאָצ-נאַ 22, וו. 21, גראָסמאַן. 9866

צו פערקויפען א סוויטער-מאַשין א 8 א 70-ער מישפּאָווער'ס זשידאָווסקאַ 15, גאָלדגור. 8836

צו פערקויפען צוויי שטריק-מאַשי-נען 8/80, 12/70 מיט אַנ'אַפּאַראַט אין בעסטען צושטאַנד, שוו. יאַקובאַ 7, וו. 10

MOTORY

elektr.

OKAZYJNE używane i nowe po cenach najniższych Przełączniki gwiazda trójkąt i rozruszniki własnego wyrobu WARSZTATY REPERACYJNE, przewijanie maszyn. Instalacje elektr. Reklamy neonowe

Inż. J. Reicher i S-ka, Łódź
Południowa 28, tel. 21-000.

איך רעפּאַריר מאַשינען, כ'מאַך צו אַפּאַראַטען צו גומובקעס, קאָטעל-מאַשינען איך שלייף מעסערלעך. צו טרעפען נאָך 1 נאָכמ. זשידאָווסקאַ 23 ביים מעכאַניק.

א מאַשין צו זיימען שטרימף. א גענוצטער מאָטאָר צו פערקויפען. זשי-דאָווסקאַ 23 ביים מעכאַניק.

א שותף ווערט געזוכט צו אַן'איינ-געפיהרט מאַנופאַקטור-געשעפט אין בעס-טען פּונקט מיט א סומע פון 7—8 טויזנט זל. אָפּערטען אונטער „שותף" אין אדמ.

צו א גוט-פּראָספּערירענדעס געשעפט אָדער פאַבריקאַציע, וויל איך צוטרעטען אַלס שותף. א קאַפּיטאַל פון 50 טויזענד זלאָטים. אויך מעהר. אָפּערטען אין אדמ. פון דער צייטונג אונטער „P. 50".

אַכטונג! די קונסטשטאָפּעריי פון נאַר-לוּרקא 12 האָט זיך איבערגעצויגען אויף 11. ליסטאָפּאַדאַ 29: מיר שטאָפּען לעכער און געוואַלדריסען און אַנציגער און קליידער נישט צו דערקענען, אויך אַנציגער צו פּרעסען, ריינינגען, צורעכט-מאַכען צו זעהר ביליגע פּרייזן, אָרגאַנעק, 11. ליסטאָפּאַדאַ 29. 9386

פּרייזע פּאַסטענס

ס'ווערט געברויכט א לערן=יונגע צו קראַפּט-שפּולען, באַלד געצאַהלט, גדאַנסקאַ 24, וו. 9a 9886

ענטשולדיגונג.

דערמיט ענטשולדיג איך זיך פאַר די פּאַך-קאָמיסיע פון עקספּאָרט-פּאַך און פאַרן שניידער פון דער פירמע „אָראָנאָוויטש און שטערענזיס" פאַר מיין אומטאַקטישע האַנדלונג אין כ'פּערזיכער, אז מעהר וועט אַזעלכעס נישט פאָרקומען.

מיט אַכטונג מ. קאָופמאַן
ספּאַצעראָווע 4.

א ניי-געבויט פאַבריקס-לאָקאַל צו פאַכטען אָדער צו פערקויפען

ביי 2000 קוו. מעטער אין צענטרום שטאָט, מיט דאַמף-קראַפט-מאַשין, צענ-טראַל-בעהייצונג און עלעקטרישע בע-לייכטונג. אָפּערטען אויף קאַראָלאַ 11/13 יעצט קאָפּ. זשווירקאַ גאַס).

פאַבריקס = לאָקאַלען אָדער טעצעלנע פאַבריקס=זאַלער צו פאַכטען

אין צענטרום שטאָט, מיט דאַמף-קראַפט-מאַשין, צענטראַל-בעהייצונג און עלעק-טרישע בעלייכטונג.

אָפּערטען אויף קאַראָלאַ 14/43.

עלטסטער פעלדשער
M. RUBINSTEIN
פּילסודסקיעגאָ 57
צוריקגעקעהרט.

DR.
Wajnsztok
צעגעלניאַנאַ 30
צוריקגעקעהרט.

Dr. Med.
J.Schlosser
כירורג
צעגעלניאַנאַ 30 טעל. 122-16
נעהמט אָן טעגליך פון 4—7 אָוו.

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען-, האַרץ- און סקלעראָז-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145, טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אָוו.

Dr B. ROBINSON
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 131-86.
עמפּפאַנגט פון $1^1/_2$—$2^1/_2$ פאַרמ.
און פון 4—5 נאָכמ.
פון 6 א זייגער אָן איז קאָלומנאָ,
וואַרשאַווסקאַ גאַס, ווילע נייהאַוז.

אויערען, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעמטען פון Dr.
Z.Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צווע-אָפּעראַציע א. ז. וו., ווי אויך אַמבולאַ-טאָרישעס פון 9-2 און פון 4—8 אָוונט

לאָדזער יודישער לאַקאַטאָרען און כובלאָקאַטאָרען-פעראיין געעפענט זיך
אויף פּיעטריקאָווער 31, וו. 22
טעל-264-38
דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג טעגליך, פון 6 ביז 9 אָוונט. ס'ווערען געשריבען ביטעס ערטיילט עצות, אויסגעגלייכט סכסוכים און געפיהרט כל'ערליי דירות און עקסמיסיע-פּראָצעסע.

רעטשניצע
פון דאָקטוירים - ספּעציאַליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116=33
רענטגען-קאַבינעט
ווענעראָלאָגישעס אַמבולאַטאָריום
פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אָוונט.
וויזיט 3 זל.

לעטשניצע
פאַר ווענעריש קראַנקע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 123-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט.
ווענעריש-קראַנקע, מענערשוואַכע און הויט-קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס=סטאַציע
איז טעטיג א גאַנצען מעת לעת
פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
א בעראַטונג 3 זל.

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11. טעל. 246-09
נעמט אָן פון 4—8 אָוונד.

ד"ר
ס. קאַנטאָר
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (מענער-שוואַכע)
פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129=45.
נעמט אָן פון 8—2 נ"מ און פון 6—9 אָוו

Dr. med. **W. EYCHNER**
פרויען-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 134=72
נעמט אָן פון 2 ביז 3.30 נאָכמיטאָג
און פון 6.30 ביז 8.30 אָוונט
אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 10—12 בייטאָג.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 10—12 מיטאָג.
פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אומבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייז

Dr. med. **Niewiażski**
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט. 1-טער שטאָק.
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמיטאָג.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr.
M Wolfson
צוריקגעקעהרט

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר ניראַן, בלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אָן פון 2—3 און פון 6—8 אָוו.

OBWIESZCZENIE

Komisarza Rządowego miasta Łodzi

z dnia 5 lipca 1935 r. (No. Wyb. 7/35)

w sprawie przygotowania materjałów do spisu wyborców do Senatu Rzeczypospolitej.

W związku z dobiegającemi końca pracami nad ordynacjami wyborczemi do Sejmu i Senatu, zachodzi konieczność przeprowadzenia na terenie miasta przygotowawczej rejestracji osób, którym przysługiwać będzie przypuszczalnie czynne prawo wyborcze do Senatu.

Rejestracja odbędzie się w czasie od dnia 8-go do 13-go lipca r. b. włącznie w lokalu Rady Miejskiej (ulica Pomorska 16, I piętro) w godzinach od 9-tej do 13-tej i od 17-tej do 21-szej.

Rejestracji podlegają obywatele polscy, zamieszkali stale w obrębie miasta Łodzi, urodzeni w lipcu 1905 r. lub wcześniej, którzy:

a) są odznaczeni orderem Orła Białego, orderem Virtuti Militari, Krzyżem lub Medalem Niepodległości, Krzyżem Walecznych, orderem Odrodzenia Polski, lub Krzyżem Zasługi.

b) ukończyli szkołę wyższą wzgl. szkołę zawodową typu licealnego (liceum pedagogiczne, pedagogjum), albo szkołę oficerską, lub szkołę podchorążych.

c) ukończyli jedną ze szkół równorzędnych z określonemi w ustępie poprzednim, albo posiadają stopień oficerski.

Wymienione wyżej osoby winny, z odpowiedniemi dokumentami (oryginałami) stwierdzającemi bezpośrednio lub pośrednio ich uprawnienia wyborcze (dowód osobisty, książka wojskowa, dyplom wzgl. świadectwo ukończenia szkoły, legitymacja uprawniająca do noszenia odznaczenia), zgłosić się w wymienionych wyżej godzinach w lokalu Rady Miejskiej (ul. Pomorska 16, I piętro), gdzie zostaną zarejestrowane.

Zaznaczam, że inicjatywa władz w kierunku rozpoczęcia już w chwili obecnej czynności przygotowawczych w zakresie sporządzenia spisu wyborców, następuje wyłącznie w interesie obywateli, a pozatem dlatego, aby dać możność kompetentnym władzom sporządzenia spisu w sposób, odpowiadający jego znaczeniu.

Łódź, dnia 5 lipca 1935 r.

Komisarz Rządowy miasta Łodzi
inż. Wacław Wojewódzki.

שיימרען
מיט פּאַריזער שרינדען און פּערטיגע שייטלען
ביי קערש, סקווערנאַ 15

וויכטיג פאַר דאַמען
נאָר פאַר 2 זל. ווערען איבערגע-מאַכט די עלטעסטע
היטען
אויף גאַנץ ניי און אויך נייע היטען צו-געדענקט די אַדרעס 3.50
Modystka „TOLA"
23 Zawadzka 23

Dr. med.
H. RÓŻANER
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראַנק.
Narutowicza 9
tel. 128-98
נעמט אָן פון 9—1 פאַרמ. און פון 5—9.

אַנאָנסען — אין — פאָלקסבלאַט האָבען גרויס ערפאָלג

שפּיגעל-פאַבריק „SZLIF"
Kilińskiego 77
Kilińskiego 78, tel. 158-37 איז איבערגעטראָגען געוואָרען אויף
נעמט אָן אַלער אַרט בעשטעלונגען אויף שפּיגעל און גלאָז, אויך שלייפען

4 שטובען
אין בעסטען צושטאַנד מיט אַלע איינריכטונגען ווי אויך דאַמען=פוטער און א מענער=פוטער צו פערקויפען. קילינסקיעגאָ 47 צו ערפאַהרען ביים וועכטער. צו בע-זיכטיגען פון 11—2 און פון 4—8 נאָכמ.

וועַרקשטעל פון שירמס און שפּאַציר=שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאָדז, נאַרוטאָוויטשאַ 19

עמפּפעהלט אין א רייכען אויסוואַהל פון קאָלירטע דאַמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאָנקורענץ-פּרייזען.
נעמט אָן אַלערליי רעפּאַראַטורען פון שירמס און שטעקענס.

אלע ווייסע,
אַז
קליידער, אַנצוגען, מאַנטלען, קינדער=גאַרדעראָב און וועש
וואַשט, פוצט, ריינגט און פאַרבט
די בעוואוסטע יודישע כעמישע וועשעריי און פאַרבעריי
„עריקאַ"
מלינאַרסקאַ 2 (ביים רוג בזשעזשינער)
די ביליגסטע פּרייזען, רעעלע, אויסגעצייכנטע אויספיהרונג!
צופאָהר מיט די טראַמוואַיען 1, 6, 14.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

לאדז, 7 יולי 1935

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז, 7 יולי 1935

מיניסטער בעק׳ס וויזיט אין בערלין

איז געווען אַן ענטפער אויף היטלער׳ס רעדע פון 21 מאַי

וועגן וויזיט פון מיניסטער בעק אין בערלין און די געשפּרעכן, וואָס זענען דאָרט געפירט געוואָרן האָט די פּוילישע פּרעסע געבראַכט נאָר די אָפיציעלע מעלדונגען נישט צוגעבענדיג דערצו קיין שום קאָמענטאַרן. דאַגעגן די דייטשע פּרעסע האָט דער דאָזיגער געשעהעניש געווידמעט זעהר אַ סך אויפמערקזאַמקייט און אונטערגעשטראָכן די גרויסע באַדייטונג פון פאַקט, וואָס צום ערשטען מאָל איז אַ פּוילישער מיניסטער געקומען מיט אַ וויזיט קיין דייטשלאַנד. די גלייכגעשאַלטעטע פּרעסע אין דייטשלאַנד שרייבט וועגן דעם מיט גרויס ענטוזיאַזם און בכלל מוז מען מודה זיין, אַז די אויפנאַהמע פון מיניסטער בעק אין בערלין האָט געטראָגן אַפילו אַ פייערליכען כאַראַקטער און איז אָרגאַנזירט געוואָרן מיט מעהר פּאָמפּע ווי בשעתו בעת דעם וויזיט פון די ענגלישע מיניסטאָרען אין בערלין.

דער רעזולטאַט פון מיניסטער בעק׳ס וויזיט אין בערלין, וועט אָהן שום ספק זיין אַ פערשטאַרקונג פון די פּויליש-דייטשע פריינדליכע בעציהונגען און אַ פאַרטזעצונג פון דער פּאָליטיק, וואָס איז אָנגעצייכענט געוואָרן דורך דעם מאַרשאַל פּילסודסקי.

די נעכטיגע האַלב-אָפיציעלע „גאַז. פּאָלסקי“ שרייבט וועגן דעם בערלינער וויזיט פון מיניסטער בעק צווישען אַנדערן פאָלגענדעס:

איינס פון די אינטערעסאַנטסטע ערשיינונגען פון דער אייראָפּעאישער פּאָליטיק פון די לעצטע יאָהרען איז אָהן שום ספק די טיפע ענדערונג אין די געגענזייטיגע בעציהונגען צווישען פּוילען און דייטשלאַנד. סיי די ענטשטעהונג פון דער דאָזיגער ענדערונג ווי אויך איהר דינאַמיק, ווען אַמאָל דינען אַלס אויסערגעוועהנליך אינטערעסאַנטען שטודיום פאַר די היסטאָריקער. דער מאָמענט, וואָס פערדינט אויף אַ טיפער אויפמערקזאַמקייט אין דער ערשיינונג, איז די ראָלע פון אינדיווידועלען פיהרענדער ווילען פון ביידע צדדים; דעם ווילען, וואָס האָט אין משך פון חדשים בעוויזען אַדורכצופיהרען אַ ראַדיקאַלע ענדערונג אין דער אַטמאָספער, וואָס האָט געהערשט לאַנגע צעהנדליגער יאָהרען. ווייל עס לאָזט זיך דאָך נישט אָפּלייקענען די ראָלע, וואָס עס האָבען געשפּילט ביים איבערשטעלען די פּויליש-דייטשע בעציהונגען אויף נייע וועגען פון איין זייט יוזעף פּילסודסקי און פון דער אַנדערער דער קאַנצלער אַדאָלף היטלער.

איינס פון די וויכטיגסטע איינגענשאַפטען, וואָס אונטערשיידען אַ אמת׳ן מלוכה-מאַן פון אַ געוועהנליכען פּראָפעסיאָנעלען פּאָליטיקער, איז די דרייסטקייט און פעהיגקייט אָפּצוואַרפען די ווירקליכקייט, וואָס איז געשאַפען געוואָרן דורכ׳ן פריהערן גאַנג פון די געשעהענישען. סיי דער שעפער פון דער מאָדערנער פּוילישער פּאָליטיק, ווי אויך דער פיהרער פון נייעם דייטשלאַנד, האָבען געהאַט די דאָזיגע דרייסטקייט און פעהיגקייט. און אַלס קריטעריום פון דער ריכטיגקייט פון זייער ענטשלוס, קען דינען די אויסערגעוועהנליך קורצע צייט — אין דער היסטאָרישער פּערספּעקטיווע — אין משך פון וועלכער די נייע וועגען זענען דורך ביידע פעלקער אָנגענומען און אָנערקענט געוואָרן. נאַטירליך ליגט אין יסוד פון דער דאָזיגער ערשיינונג דער פאַקט, וואָס דאָס שטרעבען צו אַ פעסטען שלום, איז דער אויפריכטיגסטער און אויך קלוגסטער וואונש פון די ברייטע מאַסען פון אַלע פעלקער...

און דעריבער טאַקע ווען מיר טרעפען אַן דאָ און דאָרט אין די אָרגאַנען פון דער עפענטליכער מיינונג מיהפוּלע פאָרשונגען נאָך די „צונאָפּ“ ציילען פון מיניסטער בעק׳ס וויזיט אין בערלין און מיט פערשידענע השערות איבער די פּראָבלעמען, וואָס זענען דאָרט בעריהרט געוואָרן — זעהט זיך דאָס אונז אויס אַלס בחנמ׳דיגע אַרבייט אין רעזולטאַט פון נישט אַדורכטראַכטען די לאַגע. מיר ערלויבען זיך צו פערזיכערן, אַז די פראַגע פון סטאַביליזירען די פּויליש-דייטשע בעציהונגען איז אַ גענוג וויכטיג פּראָבלעם נישט נאָר פאַר וואַרשאַ און בערלין, נאָר אויך פאַר גאַנץ אייראָפּאַ. ווער עס וועט נאָר זיך דערמאָנען ווי מען האָט אויף דער גאַנצער וועלט אָפּגעשאַצט די וויכטיגקייט פון דאָזיגען פּראָבלעם פון שטאַנדפּונקט פון מלחמה און שלום נאָך מיט איינינגע יאָהר צוריק — וועט זיכער מודה זיין, אַז מיר האָבען רעכט.

דער וויזיט פון פאָרשטעהער פון דער פּוילישער רעגירונג ביי דער דייטשער רעגירונג איז געווען נישט נאָר אַ ענטפער אויף די וויזיטען פון די מיניסטאָרען געבעלס און גערינג אין פּוילען; ער איז אויך אַ ענטפער אויף דער רעדע פון קאַנצלער היטלער פון 21 מאַי פון לויפענדען יאָהר, אין וועלכער ער האָט ערקלערט, אַז דייטשלאַנד וועט דעם אָפּמאַך וואָס שליסט אויס דאָס אָנווענדען געוואַלט אין די געגענזייטיגע בעציהונגען מיט פּוילען נישט נאָר בלינד אויספירען—נאָר אַז זישטרעבט נאָר, אַז דער דאָזיגער אָפּמאַך זאָל כסדר פערלענגערט ווערען און אַזוי די פּויליש - דייטשע בעציהונגען זאָלען זיך אַלס מעהר פערטיפען.

מיניסטער בעק האָט אין זיינע בערלינער קאָנפערענצען געגעבען דעם אויסדרוק — דורכ׳ן אינהאַלט פון געמיינזאַמען קאָמוניקאַט — פון דערזעלבער גרייטקייט און דעמזעלבען שטרעבען מצד פּוילען. אַזוי אַרום איז איבער יעדען צווייפעל פעסט געשטעלט געוואָרן דער ווילען פון ביידע צדדים צו אַ דויערנדער סטאַביליזאַציע און שלום-בעציהונגען צווישען פּוילען און דייטשלאַנד — וואָס איז אָהן שום ספק אַ שריט פאָראויס בנוגע די ביז-איצט עקזיסטירענדע דיפּלאָמאַטישע אינסטרומענטען, וואָס טראָגען אַ צייטווייליגען כאַראַקטער.

אונאָפּהענגיגען פון זאַכליכען אינהאַלט פון דער דיפּלאָמאַטישער אַרבייט, וואָס איז געטון געוואָרען אין בערלין דעם 3 און 4 יולי זאָל אונז נאָך זיין ערלויבט אונטערצושטרייכען די אויפריכטיגע און פריינדליכע אַטמאָספערע, מיט וועלכער עס האָט זיך אויסגעצייכענט דער בערלינער וויזיט; געבען דער פולער פּאָרמעלער העפליכקייט מיט דער גאַנצער אָפענהייט זענען מיר מודה, אַז די דאָזיגע שטימונג האָט אין אונזערע אויגען כמעט פונקט אַזאַ וויכטיגע בעדייטונג ווי דער אינהאַלט פון די אַדורכגעפיהרטע קאָנפערענצען, ווייל די פּוילישע פּראָצעסען, וואָס שפּילען זיך אָפּ אין אַזאַ אַטמאָספער מוזען זיך שטיצען אויפ׳ן יסוד פון אַ טיפער און אויפריכטיגער איבערצייגונג פון די קאָנטראַהענטען — און קענען אָהן שום ספק רעכנען אויף אַ וויטערדיגער פּאָזיטיווער ענטוויקלונג“.

—=—

פאַשיסטישער „פייער-קרייץ“ איז פראַנקרייך

מאָביליזירט די כחות צו אַ ענטשיידענעם אַנגריף

אין פראַנקרייך גרייט מען זיך צו ערנסטע געשעהענישען. עס קאָנסאָלידירען זיך דאָרט אַלס מעהר צוויי לאַגערען, צווישען וועלכע עס קען קומען צו בלוטיגע צוזאַמענשטויסען. פון איין זייט פערשטאַרקען זיך כסדר די רייהען פון דעם פאַשיסטישען „פייער-קרייץ“ אַן דער שפּיץ פון וועלכען עס שטעהט דער פּולקאָווניק דע לאַ ראָק און פון דער אַנדערער זייט זאַמלען זיך און פעראייניגען די כוחות די לינקע פּאַרטייען, וואָס פיהלען זיך בעדראָהט דורך דעם וואַקסענדען כח פון די פאַשיסטען. אויף דעם 14 יולי, דעם פראַנצויזישען נאַציאָנאַלען יום-טוב האָט דער לינקער פעראייניגטער פראָנט אָרגאַניזירט אַ ריזען-דעמאָנסטראַציע געגען דעם פאַשיזם. אויך די פאַשיסטען וועלען אין דעם טאָג נישט זיצען אין שטוב און די מורא פאַר ערנסטע אינערליכע פערוויקלונגען אין פראַנקרייך איז דעריבער גאַנץ בעגרינדעט.

אין דער „ביירער ציריכער צייטונג“ געפינען מיר אַ שילדערונג וועגען דער האַלטונג פון דעם „פייער-קרייץ“ אין די לעצטע טעג. די דאָזיגע האַלטונג איז געוואָרען דער מיטעלפּונקט פון דער אינערליכער פראַנצויזישער פּאָליטיק.

[illegible] איז נישט מעהר צו לייקענען, אַז די בעוועגונג פון „פייער-קרייץ“ האָלט זיך כסדר אין ענטוויקלען. און אַז אין די לעצטע חדשים האָט זי געמאַכט בדייטענדע אָרגאַניזאַטאָרישע פאָרטשריטען. דורך זייער נערוועזיטעט בעווייזען די לינקע, אַז זיי זענען נישט נאָר בעאונרוהיגט פון דער אַלס שטייגענדער דרייסטקייט פון פּולקאָווניק דע לאַ ראָק, נאָר בעזונדער אויך צוליב דער אַלס וואַקסענדער אָנציהונגס-קראַפט פון זיין „מיסטיק“. די סאָציאַליסטען, וועלכע האָבען נאָך ביז מיט אַ קורצער צייט צוריק, אין בעוואוסטזיין פון זייער קראַפט, בעהאַנדעלט דעם פּולקאָווניק דע לאַ ראָק מעהר אַלס קאָמישע פיגור, זעהען אין איהם איצט, נאָך די לעצטע אָרגאַניזאַטאָריש אָהן שום ספק געלונגענע מאַניפעסטאַציעס און מיטינגען פון „פייער-קרייץ“, אַ געפעהרליכען געגנער!

לעאָן בלום פערזיכערט אַפילו אויך ווייטער, אַז אין דעם אַלעם איז פאַרהאַן א סך בלאָף און פּוסטע דעמאָנסטראַציע און אַז מען דאַרף דעם „פייער-קרייץ“ נישט ערנסט נעהמען אין אַכט; אָבער אין דעם זעלבען אַרטיקעל שילדערט ער אַ בילד פון דער לייסטונגס-פעהיגקייט פון דער דאָזיגער פאַשיסטישער אָרגאַניזאַציע, וואָס בערעכטיגט ווייט נישט זיין אָפּטימיזם. לעאָן בלום בעשרייבט אין „פּאָפּולער“ אַלס עדות דעם אויפמאַרש פון דעם „פייער-קרייץ“ אויף פאָלגענדען אופן: „שבת נאָכמיטאָג האָט פּולקאָווניק דע לאַ ראָק מאָביליזירט אין פּאַריז און אין דער נאָרמאַנדיע 20 טויזענד מיטגלידער פון „פייער-קרייץ“ און האָט זיי אין פּריוואַט-אויטאָס איבערגעשיקט קיין שאַרטרע. דער אויפמאַרש און איבערשיקונגס-פּלענער זענען אויסגעפיהרט געוואָרען פּינקטליך לויט׳ן בעפעהל און מאָביליזאַציע-פּלאַן פון שטאַב פון „פייער-קרייץ“. די רעגירונג, וואָס איז וועגען דעם געווען אינפאָרמירט, האָט זיך געמאַכט נישט-זעהענדיג. אויף דעם אַהין און צוריקוועגס איז דער „פייער-קרייץ“ געווען דער בעל-הבית פון דער גאַס און האָט אַפילו ערפילט די פונקציעס פון דער פּאָליציי. זונטאָג נאָכמיטאָג איז ווידער פאָרגעקומען אַ טיילווייזע מאָביליזאַציע פון „פייער-קרייץ“ אין גאַנץ פראַנקרייך. די דאָזיגע פּרובע-לייסטונגען פון אַ אַפּאַראַט, וואָס וועט שוין אין דער נאָהענטסטער צייט האָבען אויך צו פערפיגונג אַעראָפּלאַנען, אויב זיי האָבען זיי שוין איצט נישט, האָבען מיט אַמאָל כמעט אויף אַ פּאַניק-אַרטיגען אופן אַדורכגעפיהרט ביי די לינקע פּאַרטייען אַ ענדערונג אין דער אָפּשאַצונג פון דער בעוועגונג פון „פייער-קרייץ“. פּולקאָווניק דע לאַ ראָק פּרעדיגט שוין זייט אַ געוויסע צייט, אַז די שעה פון דעם „פייער-קרייץ“ וועט באַלד קומען. דאָס דרייסטע אַרויסטרעטען פון דער אָרגאַניזאַציע רופט אַרויס דעם איינדרוק, אַז ער גרייט זיך צו אַן ענטשיידונג און וויל נישט בלייבען ווי ביז איצט אין היגטערגרונד. אין זיין פּאָליטישער אידעע געהט דער דאָזיגער מענש אויפ׳ן גאַנצען. דער קריזיס פון רעזשים, וואָס האָט אין דער נאַציאָנאַלער פעראייניגונג אונטער דער פיהרונג פון לאַוואַל געפינען נאָר אַ צייטווייליגע לעזונג, האָבען איהם געקענט ברענגען אויפ׳ן געדאַנק, אַז עס איז געקומען דער מאָמענט, דאָס פראַנקרייך זאָל, נאָך דער אונזיכערקייט פון דער נאָך-מלחמה-צייט, דורך דעם דור פון די פראָנט-קעמפער בעקומען אַ נייע פאָרם.

בעת לעאָן בלום מיינט, אַז די גלייכגילטיגקייט און דאָס צוגעוואוינען זיך פון פאָלק צו די אַרויסטרעטונגען פון די נאַציאָנאַליסטישע ליגעס קען אַמאָל גורם זיין, אַז אַ פּרוב פון „פייער-קרייץ“ צו פערכאַפּען די מאַכט זאָל געלונגען, קען עס אין דער ווירקליכקייט אָהן שום ספק גיכער געשעהען צוליב דער אינערליכער שוואַכקייט און אונבעהאָלפענקייט פון די פּאַרטייען און פון פאַרלאַמענט, וואָס מאַכען די פראַנצויזען צוגענגליך פאַר דער „מיסטיק“ פון דע לאַ ראָק און וואָס קען זיך פערוואַנדלען אין אַן ערנסטע סכנה“.

DO NABYCIA W BLASZANKACH LUB TEKTURZE
MAOK
TĘPI ROBACTWO

שטרייקען אין דייטשלאַנד

„איינ׳ם משך פון די לעצטע צוויי וואָכען זענען דריי שטרייקען פאָרגעקומען אין די פאַבריקען פון וויכטיגע דייטשע אינדוסטריעלע פירמעס.“

און דאָס דערוויסען מיר זיך פונ׳ם בערלינער קאָרעספּאָנדענט פון דער „טיימס“, וועלכע איז ווי סיאיז בעוואוסט, לעצטענס זעהר סימפּאַטיש געשטימט צו דייטשלאַנד.

דריי שטרייקען אין היטלער׳ס דייטשלאַנד אין משך פון צוויי וואָכען. אָט די ערשיינונג האָט די וועלט. אַ פיל גרעסערע אויפמערקזאַמקייט, ווי עס ווערט איהר איצט געגעבען אין דער ענגלישער פּרעסע.

די אַרבייטער האָבען געשטרייקט געגען דעם נייעם פופציג-פעניג-שטייער פאַר דער „לופט-שוץ“ וואָס מען האָט אויף זיי אַרויפגעצוואונגען לכבוד דער פּאַטריאָטישער „לופט-וואָך“. און ווי דער בערלינער קאָרעספּאָנדענט פון דער „טיימס“ גיט צו זענען די דייטשע אַרבייטער בכלל שטאַרק נישט צופרידען פון די פערשידענע אַרויפגעצוואונגענע און „פריווילעגיע“ שטייערן וואָס זיי מוזען אָפּגעבען פון זייערע מאָגערע שכירות. און... זיי האָבען געוואַגט צו שטרייקען.

שטרייקען אונטער היטלער׳ס רעזשים.

מיר, וואָס לעבען אין די אַזוי גערופענע „פרייע מדינות“ קאָנען זיך אפשר קוים פאָרשטעלען וואָס עס הייסט צו וואַגען שטרייקען אונטער אַ דיקטאַטור. און נאָך אונטער היטלער׳ס דיקטאַטור. כאַפּט די מאַכט.

היטלער האָט אַזוי פעראייניגט דייטשלאַנד, אַז מען טאָר קיין פרייען פּיפּס נישט געבען. פאַר דער מינדסטער קריטישער בעמערקונג, מעג זי קומען פון בישאָפּס צי געוועזענע מיניסטאָרען, פערמאַכט מען דאָרט, דאָס מויל אונטער אַנ׳אייזערנעם ריגעל.

און דאָך האָבען דייטשע אַרבייטער געוואַגט צו שטרייקען. אָט דער פאַקט אַליין דערציילט אונז שוין זעהר פיל. ער דערציילט אונז פון דער גרויסער נויט, וואָס הערשט דאָרט איצט צווישען די מאַסען, וועגען דייטשלאַנד׳ס עקאָנאָמישען צושטאַנד, וועגען דער אַרבייטער-פּסיכאָלאָגיע, און מעהר פון אַלעם. וועגען דעם אַלטען אמת, אַז דער מאָגען האָט זיין אייגענע שפּראַך, און ער קען לאַנג פּאַטריאָטיש נישט זיין ווען ער איז נישט פול.

די לעצטע שטרייקען אין דייטשלאַנד זענען נאָך מעהר איבעראַשענד, ווייל זיי זענען פאָרגעקומען אין אַ צייט, ווען דעם „פיהרער׳ס“ פּרעסטיזש אין דער פּאָליטישער וועלט איז אָהן אַנ׳ערך הויך געשטיגען, ווען היטלער׳ס „דיפּלאָמאַטיע“ האָט געהאַט אַ גלענצענדען זיג.

עס איז איצט ביי קיינעם קיין ספק נישט, אַז דער ענגליש-דייטשער פלאָט-אָפּמאַך איז דער גרעסטער דיפּלאָמאַטישער זיג, וואָס דער פיהרער פון די נאַציס האָט געהאַט פון זינט ער׳ האָט פערנומען די מאַכט.

אַ סך ענגלישע שטאַאַטסלייט, און אַפילו אַזעלכע, וואָס זענען פריינדליך צו דייטשלאַנד, האָבען זיך איצט אַרומגעקוקט און געגעבען צו, אַז דייטשלאַנד האָט איצט געמאַכט אַ בעסערן געשעפט ווי ענגלאַנד. אַפילו לאָרד לאָשיאַן, וועלכער האָט אפשר געשפּילט די וויכטיגסטע ראָלע אין דער איצטיגער התקרבות צווישען ענגלאַנד און דייטשלאַנד (ער, זאָגט מען, האָט מיט זיינע אַרטיקלען נאָך זיין אינטערוויו מיט היטלער׳ן אויך געווירקט, אַז די גרויסע ענגלישע „טיימס“ איז געוואָרען פריינדליך צו דייטשלאַנד) — אַפילו ער, לאָרד לאָשיאַן, האָט איצט איינ׳ם ענגלישען לאָרדען-הויז קריטיקירט דעם נייעם אָפּמאַך ווייל דער בעשלאָסענער בילאַנס פון ים-כחות האָט לויט זיין מיינונג געדאַרפט זיין צווישען ענגלאַנד און דייטשלאַנד און נישט צווישען דייטשלאַנד און דער בריטישער אימפּעריע.

מיט איין וואָרט, די גאַנצע וועלט זעהט שוין איין, אַז דער ענגליש-דייטשער אָפּמאַך איז אַ פיל גרעסערער געווינס פאַר דייטשלאַנד ווי פאַר דער דיפּלאָמאַטיש-קלוגער ענגלאַנד. אָבער איצט איז נישט די רייד וועגען דעם „אָפּמאַך“ גופא, ווי פון ענגלאַנד׳ס פריינדשאַפט צו דייטשלאַנד. וואָס איז דורך דעם אָפּמאַך דעמאָנסטרירט געוואָרען פאַר דער גאַנצער וועלט.

אין מאַנכע אייראָפּעאישע מדינות האָט מען געהאָפט, אַז אין דייטשלאַנד האָט מען שטאַרק מורא געהאַט, אַז היטלער׳ס רעזשים און היטלער׳ס פּאָליטיק וועלען פיהרען צו דייטשלאַנד׳ס איזאָלאַציע.

צום סוף הויבט אָן אויסצוזעהען, אַז ענגלאַנד, די גרעסטע וועלט-מאַכט, איז איצט נישט נאָר ווייט פון אַ איזאָלאַציאָנס-פּאָליטיק בנוגע דייטשלאַנד, נאָר זי זוכט אַלץ מעהר און מעהר אַריינצוציהען דייטשלאַנד אין א אייראָפּעאישען קאָנצערט, און שליסליך אויך איינ׳ם פעלקער-בונד.

קען מען זיך דעריבער טאַקע זעהר לייכט פאָרשטעלען ווי הויך און געהאָבען עס איז איצט דעם פיהרער׳ס נאָמען איינ׳ם פּאַטריאָטישען דייטשלאַנד.

דאָס וואָס עס האָט זיך ביסמאַרק׳ן נישט איינגעגעבען, האָט זיך היטלער׳ן איינגעגעבען. ער האָט „פעראייניגט“ דאָס דייטשע פאָלק; דאָס וואָס די שטרעזמאַנ׳ס האָבען נישט געקענט אויסבעטלען ביי דער אייראָפּעאישער דיפּלאָמאַטיע, האָט ער מיט כח געגומען. דייטשלאַנד איז איצט אַ גרויס-מאַכט, דייטשלאַנד איז בעוואָפנט און פאַר דייטשלאַנד האָט מען שוין מורא.

ועל כולם דער בעזונדערער געשלאָסענער ענגליש-דייטשער פלאָט-אָפּמאַך.

און איצט, ביי דעם פיהרער׳ס איצטיגע גדולה זאָלען פאָרקומען שטרייקען אין דייטשלאַנד.

דער פּרעסטיזש איז געוואַקסען און מיטך פּרעסטיזש וואַקסט אָבער אויך, וויזט זיך אַרויס, דער מאַנגעל פון לעבענס-מיטעל אין דייטשלאַנד. און אין דער זעלבער צייט, ווען דאָס נאַצי-דייטשלאַנד האָט זיך אַזוי געפרייט מיט די גלענצענדע זיגען פון זייערע דיפּלאָמאַטען, „האָבען די אָרימערע קלאַסען אין דייטשלאַנד, לויט דעם בערלינער קאָרעספּאָנדענט פון דער „טיימס“, אפשר קיינמאָל אַזוי נישט געווען אונצופרידען ווי דעם פריהלינג. ווען מען האָט אין מאַרק נישט געקענט קריגען קיין ציבעלעס מיט וועלכע צו בעטעמ׳ען דאָס אָרים ביסעל בעל הבית׳ישע קאַרטאָפעל-זופּ“.

דער פיהרער גיט זיי פּאַטריאָטיזם און רוהם, און דאָס אָרימע פאָלק וויל גאָר עסען, און קוקט זיך אויס די אויגען פאַר ציבעלעס, מיט וועלכע מען זאָל בעטעמ׳ען די טרוקענע קאַרטאָפעל-זופּ.

איז דען נאָך אַ וואונדער וואָס עס קומען איצט פאָר שטרייקען אין דייטשלאַנד?

מיט אויסערליכע זיגען, קען מען, וויזט אויס, אויף לאַנג נישט פערשטאָפּען הונגעריגע מיילער. שמאַלץ פון רוהם און פּאַטריאָטיזם איז נאָך נישט גענוג; דאָס פאָלק וויל ברויט און ציבעלעס.

לעאָ סעניג

אגראנאמיע (זכרונות)

פון ראובן בריינין

אַלס אַ בחור'על פֿון זעכצעהן יאָהר האָב איך צום ערשטען מאָל איבערגעלייענט דעם ראָמאַן „עיט צבוע" פֿון אברהם מאַפּו.

נאָך ביז אויפֿ'ן היינטיגען טאָג לעבט אין מיר יענער טיפֿער איינדרוק, וואָס עס האָט אויף מיר געמאַכט איינער פֿון די הויפּט־העלדען פֿון דעם ראָמאַן, אין פֿינף טיילען, נעמן, דער יונגער יודישער אַגראָנאָם.

מאַפּו האָט געשילדערט נעמנ'ען מיט די פֿיינסטע און צאַרטסטע פֿאַרבען. ער האָט איהם אידעאַליזירט, בעשענקענדיג איהם מיט אַלע ריין־מענשליכע מעלות. אָהן דער קלענסטער פּגימה, אין זיין כאַראַקטער אָדער אין זיין גייסט.

מאַפּו האָט אויך שטאַרק איבערטריבען און אידעאַליזירט די ווירטשאַפֿטליכע און אַגריקולטורעלע אַרבייט אויף די פֿרייע פֿעלדער.

אָט די שילדערונג האָט מיך בעצויבערט אַזוי שטאַרק, דאָס איך האָב דאַן בעשלאָסען צו שטודירען אונבעדינגט אויף אַגראָנאָם.

בעשלאָסען און געטוהן. בין געפֿאָהרען קיין האָרקע (לעבן פֿערציג וויאָרסט פֿון מיין געבורטשטאָט, לאַדי), וואו עס איז געווען דאַן איינע פֿון די בעסטע אַגריקולטור־שולען.

אַ האַלב יאָהר האָב איך זיך פֿאַרבערייט צו די עקזאַמענס, לויט דעם פּראָגראַם פֿון דער ערד־אַרבייטער־שולע, וואָס איז געשטאַנען אין אַ ריי־צענדען פּאַרק.

נישט קוקענדיג דערויף, וואָס איך בין געווען פֿולשטענדיג פֿערטיג צו די עקזאַמענס, בין איך דאָך נישט צוגעלאָזען געוואָרען צו זיי.

דער דירעקטאָר פֿון דער האָרקער אַגריקולטור־שולע, וועלכער איז געווען אַ בעקאַנטער שונא ישראל, האָט נישט צוגעלאָזען יודישע יונגעלייט צו שטודירען אין זיין אינסטיטוט. זיין טענה איז געווען: ווי קומען יודען, פּראָצענטניקעס, הענדלער, שווינדלער צו ערד־אַרבייט!

מיינע געגען־טענות האָבען נישט געהאָלפֿען. מיט אַ צובראָכען האַרץ האָב איך זיך געמוזט אָפּזאָגען פֿון מיין גרויסער האָפֿענונג צו ווערען אַנ'אַגראָנאָם און פֿיהרען נאָכדעם אַזאַ אידילישע לעבען ווי נעמן אין „עיט צבוע".

איך בין אָבער פֿערבליבען ביז אויפֿ'ן היינטיגען טאָג אַ פּלאַטאָנישער ליבהאָבער פֿון ערד־אַרבייט.

* * *

אויפֿ'ן מיטען וועג, צווישען לאַדי און דובּראָוונע האָט זיך צו יענער צייט געפֿונען אַ פֿאַרם, וואָס האָט געהאַט אַ נאָמען אין אונזער געגענד.

דער בעזיצער פֿון דער פֿאַרם האָט אַליין געלעבט אין וואַרשע אַלס אַ מעדיצין־פּראָפֿעסאָר. דער פֿערוואַלטער פֿון דער פֿאַרם איז געווען אַ פֿראַנצויזישער עקאָנאָם.

דער בעזיצער אַליין פֿלעגט אַראָפּקומען אין זיין פֿאַרם נאָר אויף אַ פּאָר זומער־חדשים.

פֿערשידענע קלאַנגען זענען אַרומגעגאַנגען וועגען דעם גוטס־בעזיצער (זיין נאָמען איז געווען צעטקין). אייניגע האָבען געזאָגט אויף איהם, אַז ער איז אַ ריכטיגער פּאָליאַק, אַ מחותן מיט'ן פֿירשט ראַדזיוויל. אַנדערע האָבען בעהויפּטעט, אַז צעטקין איז גאָר אַ גע'שמד'טער יוד. נאָך אַנדערע זענען נאָך ווייטער געגאַנגען אין זייער בעהויפּטונג, אַז צעטקין האָט זיך קיינמאָל נישט גע'שמד'ט, אַז ער איז אַ עמת'ער יוד, זאָגאַר אַ יודישער מלומד. נאָך אַנדערע האָבען געוואָלט בעווייזען, אַז צעטקין איז גאָר אַ דייטש, אַנ'אמת'ער פּרוסאַק. עס איז אויך געווען אַ סברה, אַז ער איז גאָר אַ פֿראַנצויז, וועלכער האָט זיך פּאָלאָניזירט.

אָט די פֿאַר יענער צייט מאָדערניזירטע פֿאַרם און איהר בעזיצער זענען געווען אַרומגעוויקעלט מיט לעגענדעס, מיט משונה'דיגע מעשות, מיט ווילדע געשיכטעס, וואָס איינע האָט ווידערגעשפּראָכען די אַנדערע.

מיר איז, אין די יונגלישע יאָהרען אויסגעקומען אַ פּאָר מאָל פֿערבייצופֿאָהרען די פֿאַרם, וועלכע האָט יעדעס מאָל בעצויבערט מיין יונגע פֿאַנטאַזיע מיט איהרע אייגענאַרטיגע געביידעס און ראָמאַנטישע איינריכטונגען.

נעבען אַ גרויסען און ווייטען בלומען־גאָרטען איז געשטאַנען אַנ'אַלטער שלאָס מיט פֿערשידענע טורעמס, מיט שמאָלע, הויכע און שפּיציגע פֿענסטער און מיט פֿערשידענע מאָדנע טירען און איינגענג, בעפּוצטע מיט אַלטע, האַלב־צעבראָכענע סקולפּטור־אַרבייטען פֿון ווילדע חיות.

שוין פֿון ערשטען בליק אויף דער פֿאַרם האָט מען געקאָנט מערקען, אַז דער בעזיצער און זיין עקאָנאָם זענען ליבהאָבער און פֿריינד פֿון חיות און בהמות. די שטאַלען פֿאַר די פֿערד, ווי אויך — פֿאַר די בהמות, האָבען זיך אויסגעצייכענט מיט זייער גרוימקייט, מיט זייער ריינקייט, און בעקוועמליכקייט. אויך די הינט אויף דער פֿאַרם האָבען געהאַט זייערע בעקוועמע ביידלעך.

אָרדנונג, זויבערקייט, צוועקמעסיגקייט און אַ פֿלייסיגע האַנד, ווי אויך אַ שאַרף אויג, האָבען זיך געפֿיהלט אין דער גאַנצער איינריכטונג פֿון פֿון דער פֿאַרם.

מיין פֿאָטער האָט מיר אַמאָל געוויזען אויף דעם העכסטען טורם מיט די קיילעכדיגע פֿענסטער פֿונ'ם שלאָס, אַז דאָרט זיצט דער אַלטער צעטקין און קוקט דורך אַ שפּאַקטיוו אויף די אַרבייטער אין זיינע פֿעלדער, וועלכע האָבען נישט קיין אַהנונג, אַז זיי ווערען אויף אַזאַ ווייטער שטרעקע בעאָבאַכטעט.

וועגען צעטקינען אַליין האָט מיר מיין פֿאָטער געזאָגט, אַז ער איז אויסער אַ בעריהמטער הייל־דאָקטאָר אויך אַ גרויסער אַסטראָנאָם און פֿילאָזאָף.

* * *

אין אַ פּאָר חדשים נאָכדעם, ווי איך האָב פֿערלאָזען האָרקע און מיינע דאָרטיגע אַגריקולטור־חלומות, איז מיר אויסגעקומען צו בעזוכען מיינעם אַ פֿעטער אין דובּראָוונע (דרייסיג וויאָרסט פֿון לאַדי), וואו איך האָב געהאַט די מעגליכקייט צוצוקוקען זיך צום אָרימען לעבען פֿון די טליתים־וועבער.

צו יענער צייט איז די שטאָט דובּראָוונע געווען דער הויפּט־צענטער פֿון דער טליתים־וועבעריי פֿאַר רוסלאַנד, ווי קאָלאָמעא — פֿאַר עסטרייך און מערב־אייראָפּאַ.

כמעט אין יעדען יודישען הויז פֿון דובּראָוונע איז געשטאַנען אַ וועב־שטול, אָדער עטליכע שטולען אויף איין מאָל.

די וועבער האָבען געאַרבייט אָדער אויף אייגענע שטולען, אָדער אַלס פּועלים אויף פֿרעמדע שטולען.

אי די בעלי־בתים פֿון די וועב־שטולען, אי די פּועלים, האָבען געפֿיהרט אַ האַלב־הונגער־לעבען, טראָץ דעם וואָס זיי פֿלעגען אַרבייטען פֿון צוועלף ביז פֿערצעהן שעה אַ מעת־לעת.

די מערסטע וועב־שטולען זענען געשטאַנען אין די ענגע לופֿט־ און ליכט־לאָזע פּריוואַטע וואוינונגען.

די וועבער האָבען אַלע אויסגעזעהען בלייך, איינגעהויקערט און מיט סמנים פֿון שווינדזוכט.

צו יענער צייט איז אין תחום־המושב נאָך קיין זכר נישט געווען פֿון ערגעץ־וועלכער אַרבייטער־אָרגאַניזאַציע און זייער לעבען איז געווען הפֿקר.

צוקוקענדיג זיך צום טראַגישען לעבען פֿון די טליתים־וועבער האָט זיך אין מיר ווידער אַמאָל אָנגעצונדען דער חשק צו ערד־אַרבייט, אונטער'ן פֿרייען הימעל.

עס האָט אין מיר, אַלס זיבעצעהן־יעהריגען בחור'ל, אַ בליץ געטוהן דער ערשטער געדאַנק וועגען דער נויטיגקייט צו אַגיטירען צווישען די יודישע מאַסען פֿאַר ערד־אַרבייט, נישט טראַכטענדיג נאָך וועגען די אויסערליכע מעגליכקייטען צו בעקומען ערד פֿאַר אָט דעם צוועק. [illegible] טראַכטענדיג וועגען די אומצעהליגע שווערע פּראָבלעמען און אומצעהליגע שוועריקייטען, וואָס זענען פֿערבונדען מיט אַזאַ נייער אויפֿגאַבע ווי צו פֿערוואַנדלען טליתים־וועבער אין ערד־אַרבייטער.

איך האָב דאַן אַליין געוואוסט, אַז איך בין נאָך צו יונג, צו אומגעבילדעט און אָהן די נויטיגע ערפֿאַהרונגען צו רעדען אין אַנ'ערנסטען טאָן מיט אימיצען וועגען מיין געדאַנק. ריכטיגער: וועגען מיין וואונש, צו זעהען די אויסגעמאַטערטע הוסטענדיגע טליתים־וועבער אַלס ערד־אַרבייטער אויף דער פֿרייער לופֿט.

דער דאָזיגער מינדערווערטיגקייטס־געפֿיהל, האָט אין מיר ווידער אַרויסגערופֿען און אויפֿגעוועקט דעם געדאַנק צו שטודירען אַגריקולטור, אום צו זיין קאָמפּעטענט אין אַזעלכע פֿראַגען.

* * *

אויף מיין צוריק־רייזע פֿון דובּראָוונע קיין לאַדי האָב איך בעשלאָסען צו זעהען דעם פּראָפֿעסאָר צעטקין, ווי שווער עס זאָל מיר נישט אָנקומען צוצושלאָגען זיך צו איהם. מיט דער בעהאַלטענער האָפֿענונג, אַז דער מערקווירדיגער, געלערנטער גוטס־בעזיצער קאָן מיר בייהילפֿיג זיין מיט זיין עצה אין גייסטיגער נויט.

צופֿאָהרענדיג צו דער פֿאַרם האָב איך אַריינגעשיקט אַנ'אָנגעשריבענעם בריף אין רוסיש צום פּראָפֿעסאָר צעטקין, אין וועלכען איך האָב אויסגעדריקט מיין וואונש צו הערען זיין ראַט אין אַנ'ענין, וואָס געהט מיר אין לעבען.

אין אַ האַלבער שעה אַרום איז צו מיר אַרויסגעקומען אין דרויסען, וואו איך האָב געוואַרט אויף אַנ'ענטפֿער, דער גרויער פּראָפֿעסאָר אין דער בעגלייטונג פֿון צוויי גרויסע און שטאַרקע הינט.

מיט אַ בייזער מינע האָט ער זיך געווענדעט צו מיר מיט דער פֿראַגע: וואָס וויל איך פֿון איהם, אָבער גאַנץ קורץ?!

מיין ענטפֿער איז געווען: איך זעה, אַז דער הער פּראָפֿעסאָר איז אויפֿגערעגט און האָט נישט קיין געדולד מיך אויסצוהערען. אין דרויסען קאָן איך נישט רעדען, דעריבער וויל איך זאָגען דעם הער פּראָפֿעסאָר: גוטען טאָג! און ווייטער פֿאָהרען...

דער אַלטער מאַן, וועלכער איז געווען פֿעסט געבויט און מיט דער האַלטונג פֿון אַ גרויסען טשינאָווניק, האָט מיך שטאַרק און שאַרף אָנגעקוקט און אויסגערופֿען מיט אַ קאָמאַנדאָ־שטים: ביטע, קומט אַריין און געהט נאָך מיר!

דורך לאַנגע און געדרעהטע קאָרידאָרען, דורך גרויסע הויכע זאַלען און דורך ספּיראַל־טרעפּען, האָב איך איהם נאָכגעפֿאָלגט ביז דעם אויבערשטען טורעם, אין וועלכען ער האָט געעפֿענט אַ שווערע אייזערנע טיר. דאָרט איז געווען זיין אַרבייטס־קאַבינעט.

דער קאַבינעט איז געווען אָנגעפֿילט מיט שווערע ביכער־פֿאָליאַנטען און מיט פֿערשידענע אינסטרומענטען.

אַריינזעצענדיג זיך אין אַ טיפֿען, ברייטען און ווייכען שטול, איז דער פּראָפֿעסאָר געוואָרען מילדער. מיט אַ רוהיגער שטים האָט ער מיך געבעטען זיצען און דערצעהלען איהם, וואָס פֿאַראַ אַנגעלעגענהייט עס פֿיהרט מיך צו איהם.

איך האָב אַראָפּגערעדט פֿון האַרצען אַלץ, וואָס האָט מיך געדריקט, ביז איך בין געקומען צום הויפּט־פּונקט: די פֿראַגע וועגען מיין אַגריקולטורעלער אויסבילדונג.

דער אַלטער און שטאַרקער מאַן האָט מיך אויסגעהערט נישט אונטערברעכענדיג מיר אַפֿילו איין מאָל. און ווען איך האָב געענדיגט מיינע לעצטע ווערטער, האָט ער זיך געווענדעט צו מיר מיט אַ פֿאָטערליכער שטים: יונגער מענש, איהר זייט אַ בעל־חלומות, אַ ראָמאַנטיקער און אַנ'אומפּראַקטישער פֿאַנטאַסט. נישט די רעאַלע לעבענס־אינטערעסען רופֿען אייך צו אויסבילדען זיך אַלס אַנ'אַגראָנאָם, נאָר אַ ראָמאַנטישע פֿיגור ווינקט צו אייך אויף אָט דעם וועג. שטעלט אייך פֿאָר: איהר האָט שוין געענדיגט אַגראָנאָם. ווען אַפֿילו מיט אַלע אויסצייכענונגען, וואוהין וועט איהר געהן מיט אייער דיפּלאָם, ווער וועט אייך ברויכען און ווער וועט אייך צולאָזען צו זיין גוטס? פֿערגעסט נישט, יונגער מענש, אַז איהר זייט אַ יודיש־קינד, אַ קינד פֿון אַ פֿאָלק וואָס איז אָפּגעריסען שוין טויזענדער יאָהרען פֿון זיין באָדען, אַ פֿאָלק, וואָס ציהט זיין חיונה פֿון דער לופֿט... פֿערגעסט נישט, אַז די רוסישע רעגירונג וויל אייך נישט צולאָזען צום דאָרף, אויך נישט צום פֿריץ.

אַלזאָ, וואָס בלייבט מיר צו טוהן? — האָב איך געפֿרעגט דעם רוהיגען און קאַלטבלוטיגען פּראָפֿעסאָר.

דאָס קאָן איך אייך נישט זאָגען; דאָס דאַרפֿט איהר אַליין וויסען.

——=——

אין ציעכאָצינעק
איז צו בעקומען טעגליך דאס
נייע
פאלקסבלאט
ביי ש. סוכעצקי.

מאגדא לופעסקו

געליבטע פון רומענישען קעניג

(די געשיכטע דערצעהלט מאגדא'ס מומע)

— 8. —

ס'פלעגען זיין נעכט, וואס מאגדא פלעגט זיצען ביז בעגינען ביי זיך אין דער היים און וויינען און קלאגען אויף איהר ווייסטען שיקזאל, וואס זי איז אריינגעפאלען צו אזא שארלאטאן אין די הענט אריין.

דאך האט מאגדא געהאפט, אז איהר מאן וועט זיך אין כאראקטער ענדערן און ער וועט צו איהר בעסער ווערען.

זי, מאגדא, האט דאך נישט איינמאל שוין געלייענט אין די ראמאנען וועגען אזעלכע פאלען, ווי מיידלעך זענען אריינגעפאלען צו אויסוואורפען אין די הענט אריין, אבער די אויסוואורפען זענען פארט צום סוף פון די ראמאנען געווארען ליטישע מענשען און האבען זיך מיט זייערע ווייבער געלעבט גליקליך.

אבער די נאאיווע מאגדא האט דאן קנאפ וואס פערשטאנען, אז דאס אמת'ע לעבען איז גאר־גאר אנדערש פון יענעם לעבען, וואס שרייבערישע פאנטאזיעס שילדערן אין זייערע ראמאנען..

יא, כאטש מאגדא האט געהאט א שטארקען, פעסטען כאראקטער, איז זי דאך אין פיל זאכען געווען נאאיוו.

אבער די צייט, וואס איז א גוטע דאקטערשע און היילט אויס אלע וואונדען, האט מאגדא'ס צובראכען הארץ אויך אויסגעהיילט, און מאגדא, וועמען ס'האט נאר דאן אנ'ענגער קרייז מענשען געקענט, איז שפעטער געווארען די בעריהמטע מאגדא לופעסקו, פון וועמען אלע צייטונגען איבער דער וועלט האבען געשריבען און מיט וועמען עס האט געקלונגען א וועלט.

קיין בעריהמטע שעהנהייט איז מאגדא נישט געווען, זי האט אבער דערפאר געהאט א סך חן, און ווער ס'האט זיך נאר מיט איהר בעקענט, איז ממש בעצויבערט געווארען פון איהר האלטונג, פון איהר גראציע.

די אמעריקאנער האבען וועגען אזא מין חן דאס ריכטיגע ווארט: „איט". יא, „איט" איז דאס, וואס מאגדא האט פערמאגט, און צו דעם האט איהר נאך דאס מזל צוגעשפילט — און מיט צוויי זאכען, וואס נישט יעדעם מיידעל האט די זכיה זיי צו האבען, איז זי שפעטער געווארען פרינץ קאראל'ס געליבטע, און האט געשפילט א גרויסע ראלע אין דער פאליטיק פון דעם רומענישען פאלק.

און מאגדא'ן האט זיך אפילו נישט גע'חלומ'ט, אז ס'וועט אמאל אזוי זיין.

פערקעהרט, זי איז שוין געווען מיד און ענטוישט און פערביטערט, און ס'האט איהר שוין באנג געטון, פארוואס זי האט געהייראט מיט דעם קריסטליכען אפיציר און איז געווארען צוליב איהם א משומדת.

אבער טאקע דורך איהר מאן איז זי שפעטער צו דעם אלעם געקומען.

דאס איז געווען אויף א פרעהליכער הוליאנקע פון אפיצירען און מיליטאריסטען, וואוהין איהר מאן האט זי מיט זיך מיטגענומען, און אויף יענער הוליאנקע האט זי זיך בעקענט מיט קאראל'ן, דעם רומענישען פרינץ.

מאגדא איז אויף יענער הוליאנקע געווען די שענסטע פון אלע פרויען, וואס האבען זיך דארט געפונען, עס איז אויף איהר געלעגען אויסגעגאסען דער הימעלשער חן. און סליידען האט זיך מאגדא געוואוסט ווי אזוי; האט זי דער פרינץ דערזעהן, און א וואונד איז איהם געווארען אין הארצען...

קאראל איז פון דעם ערשטען בליק אויף איהר פערכאפט געווארען, און עס האט איהם אנגעהויבען שווינדלען פאר די אויגען.

ער האט שוין מעהר פאר זיינע אויגען נישט געזעהן די עלעגאנטע, אריסטאקראטישע דאמען, פון וועמענס אלבאסטערנע העלזער עס האבען אראפגעשיינט רימענטענע און בריליאנטענע האלזבענדער; פאר קאראל'ס אויגען האט נאר געשוועבט די שעהנע פרוי מיט די רויטע האר און מיט קלוגע, ברענענדיגע אויגען — די יודישקע מאגדא לופעסקו.

קאראל האט זיך מיט מאגדא'ן באלד בעקענט, און אויף קאמפלימענטען איז דער פרינץ נישט געווען קארג. מוזיק האט געשפילט, שאמפאניער האט מען געטרונקען, און די גאנצע נאכט אויף יענער הוליאנקע איז שוין דער פרינץ נישט אפגעטרעטען פון מאגדא'ן.

מאגדא האט קיין טעות נישט געהאט; זי האט גוט געוואוסט, אז ער, קאראל, איז א פרינץ און זי איז א פשוט'ען אפיצירס א ווייב, און דערצו איז זי נאך א יודישקע; אבער סיי־ווי־סיי איז זי געווען גליקליך, וואס זי האט זיך מיט'ן פרינץ בעקענט.

מאגדא'ס מאן, דער אפיציר, האט אויף דער הוליאנקע גוט בעמערקט, ווי קאראל שארט זיך צו איהר, ווי ער בעווארפט זי מיט קאמפלימענטען, ווי ער פארעט־ארום ארום איהר, און דאס האט איהם געמאכט אייפערזיכטיג אויף מאגדא'ן, און ס'האט איהם גוט געשטאכען אין הארצען. און דאס טאקע האט מאגדא געוואלט.

פאר איהר איז שוין געווען גענוג דאס אליין, וואס זי האט זיך אביסעל אפגערעכענט מיט איהר מאן.

יעדעס מאל, ווען מאגדא'ן פלעגט אויסקומען צו זיין מיט איהר מאן אויף א הולאנקע, צי אויף א באל, פלעגט ער טאנצען מיט אנדערע און מאגדא'ן פלעגט ער לאזען זיצען, גלייך ווי זי וואלט צו איהם געווען א ווילד־פרעמדע און אין וועמען ער האט נישט קיין אינטערעס.

מאגדא פלעגט דעמאלט זיצען ווי אויף קוילען, און ווען מען שניידט איהר פלייש, וואלט קיין בלוט נישט געווען געגאנגען אזא פערשעהמטע און בעליידיגטע פלעגט זי בלייבען זיצען אויף יענע בעער, און פלעגט זיך שוין פיהלען גליקליך, ווען זי איז שוין ווידער געווען ביי זיך אין דער היים, וואו זי האט זיך גוט און געשמאק געקענט אויסוויינען אומגעשטערט...

אבער ווי אנדערש איז עס געווען יענעם פארטאג, ווען מאגדא איז מיט איהר מאן געקומען אהיים פון דער הוליאנקע, וואו זי האט זיך בעקענט מיט'ן פרינץ!...

נאך יענער הוליאנקע איז דער אפיציר סיס אמאל געווארען אזוי ליבליך און גוט צו זיין יודישער ווייב. פלוצים, ווי א נס וואלט געשעהן, איז מאגדא נאר אויסגעוואקסען אין זיינע אויגען... זי איז גאר געווארען שעהנער, אינטערעסאנטער... אז ער האט זיך אין איהר ממש אויפראסניי פערליבט...

אבער מאגדא איז נישט געווען קיין נאר, זי איז נישט געווען פון יענע פרויען, וואס געהען אויף צוריק. די נייע און פרישע ליבעס־ערקלערונגען פון איהר מאן האבען איהרע אפגעקיהלטע געפיהלען צו איהם נישט אנגעווארימט אויף א האר.

ער איז שוין פון דאן אן געווארען איהר קנעכט און פלעגט איהר פאלען צו די פיס און זיך בעטען ביי איהר אביסעל ליבע; אבער מאגדא איז שוין פאר איהם געווען פערשלאסען, טויט...

מאגדא'ס מאן האט זי געסטראשעט מיט ווילדע סטראשונקעס: ער וועט זיך שיסען, ער וועט זיך הענגען, ער וועט זיך אריינווארפען אין וואסער אריין; אבער מאגדא האט איהם וואס אמאל מעהר פיינט געקריגען.

פאר דער וועלט האט מאגדא נאך אלץ געהייסען דעם אפיציר'ס ווייב, אבער קיין שום ליבעס־געפיהל האט זי צו איהם נישט געהאט, און א חוץ דעם, וואס זי פלעגט מיט איהם שלאפען אין איין הויז, אונטער איין דאך, איז זי צו איהם געווען ווי א ווילד־פרעמדע...

און אט האט דאס מזל געוואלט, אז מאגדא זאל זיך נאכאמאל טרעפען מיט'ן פרינץ, און פון יענער בעגעגעניש האט זיך ענטוויקעלט א גרויסע ליבע, איינע פון די גרעסטע און פייערדיגסטע ליבעס פון אונזער צייט.

דער באָדען פאר דער ליבע איז געווען זעהר א גינסטיגער. סיי קאראל, סיי מאגדא זענען געווען אומגליקליך אין זייער הייראט.

קאראל האט זיין ווייב, די פרינצעסין העלענא, קיינמאל נישט ליב געהאט. זייער חתונה איז געווען נישט אויס ליבע, נאר איבער מלוכה'שע אינטערעסען; און מאגדא, ווייסען מיר דאך, האט מיט איהר מאן נישט געהאט קיין איין גליקליכען טאג.

ווען קאראל האט זיך אויף דער צווייטער בעגעגעניש, געטראפען מיט מאגדא'ן אין איטאליען, האט ער זיך גאר פון איהר נישט געקאנט אפרייסען.

(פארטזעצונג — מארגען)

גרונט־פראגעז פארן יודענטום פון א"י

— 6 —

פון ש. ראזענפעלד

אין איינעם א שעהנעם פריהמארגען האט זיך אויף איינער א קבוצה פון „קבוץ המאוחד" אראפגעלאזט זעהר א שווער פראבלעם, נעמליך:

„וואס טוט מען מיט א גרויסער גרופע רעליגיעזע חלוצים, וואס ווילען זיך דוקא אנשליסען אן איינער פון די קבוצות, וואס געהערען צום עין־רוד'ער קיבוץ?"

און דאס איז נישט געווען בלויז א טעארעטישע פראגע. עס האט זיך געהאנדעלט אום א געשעהענעם פאקט:

א גרופע פון גאנצע הונדערט חלוצים, געקומען פון דייטשלאנד און פון טשעכאסלאוואקיע און פון יוגאסלאוויע, האבען ארורכגעמאכט א רעליגיעזער הכשרה, קומען פאדערן זייער רעכט אויף לעבען און ארבייט אין א קיבוץ, דערצו פאדערן זיי, מ'זאל זיי באלד איינארדנען.

און דאס איז געווען דאס ערשטע מאל, וואס אזא גרויסע רעליגיעזע גרופע זאל זיך דוקא וועלען אנשליסען אן פריידענקערישען „קבוץ־מאוחד". הונדערט מאן — דאס איז דאך שוין באלד אליין א קבוצה.

פריהער־אמאל איז דאס קיין פראבלעם נישט געווען. דעמאלט איז געווען דער שטייגער, אז חברים, וואס האבען בעקומען א רעליגיעזע הכשרה און זענען געקומען אין א קיבוץ, איז אדער זיי האבען אויפגעגעבען זייער שטייגער פון לעבען און געבליבען אין קיבוץ, אדער זיי האבען אויפגעגעבען דעם קיבוץ און געבליבען פיי זייער לעבענס־שטייגער.

איצט איז עס אנדערש געווארען. איצט וואקסט אלץ מעהר די צאהל חלוצים, וואס בעגרייפען, אז חלוציזם איז געבויט אויף דעם פרינציפ פון ארבייט. ווער עס נעמט אויף זיך דעם עול פון דעם פרינציפ, איז זיין חלוצישער אויסטייטשונג, דער האט רעכט אויף לעבען און ארבייט אין א קבוצה. און דער פרינציפ דארף זיין דער שטארקערער, דער זיגערישער — וואו ער קומט אין א צוזאמענשטויס מיט אנ'אנטי־רעליגיעזען פרינציפ, וואס מאכט דעם רעליגיעזען חלוץ אונמעגליך אנצוגעהערען צו א קבוצה....

די אנטי־רעליגיעזע, אדער א־רעליגיעזע פרינציפען זענען צוויי: חלול־שבת און טרפות.

איז דעם ערשטען האט מען שוין איינגעבראכען. כמעט אין אלע קבוצות און מושבים איז שבת — שבת. אבער נאך מעהר שבת איז, למשל, אין עינות, וואו פרייטאג, דריי דעם זייגער פייטאג הויבט מען שוין אן זיך גרייטען צו „קבלת שבת", און גאנץ ערנסט און אויפריכטיג. דאס אייגענע איז אין נהלל און כמעט אין אלע אנדערע ישובים.

די פשרות־פראגע איז נאך אלץ א פראבלעם. ביי יעדען נייעם פאל ווערט זי געשטעלט אויף דער טאג־ארדנונג; יעדער פאל אזוינער בעקומט א כשרן בעשייד, אבער בלויז פאר דעם פאל — ווייל אומעטום געפינען זיך נאך איינציגע, וואס עס קומט זיי אן שווער אינגאנצען אויפצוגעבען דעם פרינציפ פון טרפות... און איינמאל פאר אלע מאל.

א פאר אויסצוגען פון פראטאקאל פון א דעבאטע:

„מ'דארף מורא האבען", טענה'ט איינער, „טאמער וועט עס קומען צו רייבונגען — אויב אט די רעליגיעזע גרופע וועט אריינקומען אין איינעם פון אונזערע פונקטען. די פראגע איז נישט נאר א טעכנישע, ווי איינצוארדנען פאר זיי א כשר'ן טיש א. ד. גל. נעגען דעם רעדט קיינער נישט. ביי א רעליגיעזען מענשען זענען אבער די קולטור־בעדערפענישען אויך אנדערע, ווי ביי נישט־רעליגיעזען. עס וועט אויפקומען די פראגע וועגען קינדער־ערציהונג און ד. ג. דערום מיין איך און אויך אנדערע, אז א נייע פלוגה דארף פון זיי ווערען און מ'דארף נאר בעשטימען צו זיי עטליכע געניטע חברים פון קיבוץ אויף אנצופיהרען מיט דער פלוגה".

געווען אבער אויך אנדערע מיינונגען:

„מיר האבען פיל פערלוירען", זאגט א חבר, „דערמיט, וואס מיר האבען אנגענומען, אז „רעליגיע" און „קבוצה" זענען סותר איינס ס'אנדערע. איינגיכען ווילען מיר אבער שטעהן פאר דער פראגע וועגען רעליגיעזע חברים פון ענגלאנד, פון אמעריקא. מיר מוזען זוכען א וועג ווי איינצוארדנען די זאך. געוויס איז פארהאן דערין שוועריגקייטען. דער עיקר איז אבער נישט צו פערוואנדלען א געוועהנליכען סכסוך אין א פרינציפ. דאס איז א ווענדפונקט אי פאר די רעליגיעזע, אי פאר די נישט־רעליגיעזע. ביז איצטער פרובט מען נאך אלץ אויסצוטיילען די רעליגיעזע בעזונדער. מיר מוזען אבער בעווייזען, אז רעליגיעזע חברים קאנען יא לעבען צווישען אונז. איך מיין דערום, אז מ'דארף אט די גרופע איינגלידערן אין א פונקט, וואס עקזיסטירט שוין און נישט אויסשיידען זיי אין א בעזונדער פלוגה".

און אנ'אנדערער:

„קודם כל דארף מען בעשליסען, אז מיר נעמען זיי אויף. מיר האלטען נישט, אז מיר זענען א פערבאנד פון אפיקורסים. אונזער בעוועגונג ווענדט זיך צו די מאסען, צווישען וועלכע עס זענען דא גאר פיל, וואס פיהרען א רעליגיעזען לעבענס־שטייגער. נעמען זיי אן אונזער ריכטונג, — צו בויען ארץ־ישראל דורך קיבוצים, — קאנען זיי זיך שטעלען אין אונזערע רייהען. אידעאישע קאמפען וועלען מיר אויסקעמפען צווישען זיך, אבער נישט דורך אפשיידען זיי פון אונז, נאר דורך צוזאמענלעבען מיט זיי. קיינער דארף נישט וועלען ארויפצווינגען זיינע מיינונגען אויף אנ'אנדערן. מ'דארף זיך פעראייניגען לויט'ן פרינציפ פון געגענזייטיגער טאלעראנץ. דער רעליגיעזער מענש קאן לעבען לויט זיין ווילען און געוויסען. געוויס וועט ער האבען פאר זיך צו אנטשיידען דאס פראבלעם ווי אזוי צו פעראייניגען דאס פארמער־לעבען מיט'ן שולחן־ערוך. ער דארף קאנען אריינקומען אין קיבוץ, אט ווי ער איז. אויב אונז וועט זיך נישט איינגעבען צו אקלימאטיזירען אונזערע חברים צווישען אונז, וועט עס זיין אונזער דורכפאל. מיר וועלען דערמיט בעווייזען, אז מיר קאנען נישט אריינעמען פיל יודען, איידער זיי זענען געווארען, ווי מ'זאגט, אויפגעקלערט און אז. וו.

„די אויפנאהמע פון אונזערע רעליגיעזע חברים האט אויך א בעזונדער ווערט פאר אונזערע אהערגעקומענע עלטערן, וואס ווערען אלץ מעהר און מעהר א ווירקזאמער פאקטאר אין אונזער לעבען".

עס זענען געהערט געווארען אויך אנדערע מיינונגען. מעהרערע פאר, ווייניגערע — געגען. און צום סוף האט מען אויסגעוועהלט א קאמיסיע, וואס האט די זאך געלעזט אזוי, אז די רעליגיעזע חברים זענען געבליבען צופרידען.

אט דעם פראבלעם ווערט געשענקט פיל צייט און אויפמערקזאמקייט. עס איז נישט בלויז א פונקט אין דער „טאג־ארדנונג", ווען אזא פאל, ווי דער דערמאנטער, פאדערט עס, נאר דאס איז א פראבלעם, וואס גערט קיינמאל נישט אראפ פון דער טאג ארדנונג פון דער אפויטערשאפט. איהר הערט עס פון איהרע רעדעס, איהר זעהט עס אין איהר ליטעראטור און אויך אין לעבען פון גאר פיל קבוצות.

—=—

דאס ערשטע יודישע געטא אין רוים

היינטיגען חודש ווערט 379 יאהר ווי די יודען זענען אריין וואוינען אינ'ם געטא פון רוים, וואס איז פאר זיי בעשטימט געווארען דורך דעם פאפסט פאול דעם פערטען.

געטאס האבען זיך אנגעהויבען פיל פריהער. א סברה, אז אין צעהנטען יאהרהונדערט האבען שוין יודען געוואוינט אין געטאס אין פיל לענדער.

אינטערעסאנט איז, אז דער נאמען „געטא" ווייסט מען נישט פון וואנען דאס נעהמט זיך און וואס איז ווירקליך די מיינונג פון דעם ווארט.

אנדערע ווילען בעהויפטען, אז דאס איז א איטאליעניש ווארט, נאר די קענער פון דער איטאליענישער שפראך ערקלערען, אז אין קיין איטאליענישען ווערטער־בוך האבען זיי דאס ווארט נישט געפונען.

אין דאקומענטען פון יאהר 1090 האבען זיך די גאסען וואו די יודען האבען געוואוינט אין ווענעציע און סאלערנא גערופען מיט'ן נאמען „יודאקא" אדער „יודאקאריא" אבער נישט געטא.

אנדערע שפראכען־פארשער מיינען, אז דאס ווארט געטא נעהמט זיך פון גיעטא, דאס איז די קאנאנען־גיסעריי אין ווענעציע, נעבען וועלכער די יודען האבען געוואוינט, און דער ערשטער יודישער קווארטאל איז דארט געעפענט געווארען.

אנדערע זאגען, אז דאס ווארט געטא האבען די יודען אליין דאס א נאמען געגעבען פון תלמודישען ווארט „גט", דאס הייסט אפגעשניטען און אפגעשיידט. דאס איז אויך זעהר א ווייטע השערה, ווייל עס קאן דאך נישט זיין, דאס א ווארט וואס יודען האבען אנגענומען, זאל פערשפרייט ווערען אין אלע אנדערע שפראכען.

נאר וואס איז דער חילוק פון וואנען דאס ווארט שטאמט. מיר ווייסען סיי־ווי גוט דעם טעם פון דער געטא. וואס אונזערע אור־עלטער־זיידעס האבען זיך דארט אנגעליטען.

די געטאס האבען זיך נישט אלע אין איין צייט ארגאניזירט. דאס הייסט, אז נישט אין אלע שטעט און אלע לענדער האבען זיך פאר יודען געשאפען געטאס אין דער זעלבער צייט. אין איטאליע, צום ביישפיל, זענען געווען געטאס אין דעם עלפטען יאהרהונדערט, אבער דאס געטא פון פראג האט זיך אנגעהויבען נאך אין צעהנטען יאהרהונדערט.

ווען דאס געטא איז געשאפען געווארען אין ווין מיט 365 יאהר צוריק, האבען די קריסטליכע בירגער פון שטאט נישט געוואלט, אז מען זאל מאכען א געטא פאר די יודען בעזונדער צוליב די פאלגענדע מאטיוועז:

1) ווייל זייענדיג אפגעזונדערט וועלען די יודען האבען די מעגליכקייט צו פראקטיצירען זייערע רעליגיעזע אפשייליכע צערעמאניעס.

2) ווייל זיי וועלען לייכטער בעפאלען ווערען פון שונאים.

3) ווייל זיי וועט זיין לייכטער צו אנטלויפען.

די דריי מערקווירדיגע מאטיוועז לערנען אונז אז טראכט דעם, וואס מען האט די יודען פערפאלגט, דאך האט מען זיי נישט געוואלט ארויסלאזען, ווייל די יודען האבען אומעטום געבראכט הצלחה צום לאנד, וואו זיי האבען זיך געפונען.

ווי געזאגט איז דאס געטא אין רוים געגרינדעט געווארען אין דעם חודש יולי, און איז בעשטאנען פון איניגע שמוציגע און שמאלע געסלעך, וועלכע האבען זיך באלד אויסגעפולט מיט יודען, און די געגענד פלעגט אלע יאהר פערפלייצט ווערען פונ'ם טייך טיבער.

יעדעס יאהר האבען די יודען געמוזט אפעלירען צו דער קערפערשאפט, אז מען זאל זיי ערלויבען דארט צו וואוינען, און פאר די ערלויבניש האבען זיי יעדעס מאל בעצאהלען א שטייער.

שטענדיגע גזירות פלעגען ארויסגעגעבען ווערען פון די פאפסטען אויף דעם געטא. אנדערע פלעגען די גזירות אפשאפען און אנדערע פלעגען די גזירות בענייען.

אין יאהר 1814 האט דער פאפסט פיוס דער זיבעטער ערלויבט איינינע יודען זיך ארויסצוציהען פון געטא. אין יאהר 1848 האט פיוס דער 9־טער בעשלאסען אינגאנצען אפצושאפן דאס געטא, און יודען זאלען מעגען וואוינען אין וועלכען טייל שטאט זיי ווילען. נאר די רעאקציאנערען האבען דאס נישט דערלאזען און די יודען זענען געבליבען אינ'ם געטא.

ערשט מיט 65 יאהר צוריק האבען די יודען פון רוים זיך געווענדעט מיט א פעטיציע צום פאפסט פיוס דעם 9־טען, אז ער זאל אפשאפען דאס געטא. די בקשה איז פארגעשטעלט געווארען פאר דעם קעניג ויקטאר עמאנועל, וועלכער איז אריין אין רוים דאס זעלבע יאהר, און ער האט די בקשה פון די יודען ערפילט. דאס געטא איז פערניכטעט געווארען און בלויז די ווענד זענען נאך פערבליבען ביז'ן יאהר 1885. דאס הייסט, אז פונקט מיט דרייסיג יאהר צוריק זענען די ווענד פון דעם געטא אין רוים צוגענומען געווארען און דערמיט אפגעשאפט דעם פלעק פון די קריסטען, וועלכע האבען די יודען געהאלטען ווי ארעסטירטע הונדערטער יאהרען אין די פינסטערע געטא'ס.

אויספלוגעז קיין פאלעסטינע
פון 630.— זל. אן
ארגאניזירט
„ארביס" פיפטריקאווער 18, טעל. 249-33
אויך הנחה־פעסער קיין טשעכאסלאוואקיי און יוגאסלאוויע.

עטליכע טעג אין דייטשלאנד

(איינדריקען) :—: פון ל. מלאר

וואס נעהנטער די באהן קומט צו דער דייטשער גרעניץ, אלץ לעדיגער און לעדיגער ווערט אין וואגאן.

נאך פויזען בין איך איין פאסאזשיר אין וואגאן. לעבען זבאנשין — כמעט דער איינציגער פאהרער אין צוג.

דער פוילישער קאנדוקטאר, וואס זעהט מיך לייענען א יודישע צייטונג, מאכט מיר א ווארנונג.

— מען דארף דאס בעהאלטען.

— איך האב נישט קיין מורא.

דער עיקר זוכען זיי יודען. אייך וואלט מען נישט דערקענט. ווען נישט די יודישע צייטונג.

נאר אט זענען מיר שוין אין זבאנשין. דער קאנדוקטאר געזעגענט זיך מיט מיר ווי מיט אייגעם, וואס מען שיקט אין פראנט־פייער אריין.

נייער־זבאנשין, די דייטשע גרעניץ.

דער האקענקרייץ רייסט זיך אין די אויגען אריין — ווי א מיסטישע שפין. קיין פאסאזשירען זענען נישט אנגעקומען. אבער בעאמטע זענען פאראן א סך, אין אלערליי מונדירען. גרינע פון פינאנץ־אמט, זשאנדארען, גרעניץ־וועכטער, פאליצי און — ברוינע מונדירטע „ריטער".

אויסערליך העפליך, אפילו צו העפליך, אז פון דער העפליכקייט הויבען אן די קני'ען ציטערען.

מען קוקט אין די אויגען. מען קוקט אויף די הענד. צווישען מיינע זאכען, זענען אויך פאראן ביכער... אז דער בעאמטער (דער צאל־בעאמטער מיט א זשאנדאר) פרעגען מיך, וואס פארא ביכער דאס זענען, און איך ענטפער „פאלעסטינא רעפארטאזשען", ציטערט ער אויף: אפשר פערבאטענע? ער מוז זיי נעהמען אויף אנ'עקזאמען. נאר באלד פרעגט ער אין וועלכער שפראך. איך ענטפער, אין יודיש. אזוי! יודיש. גו, גוט, מעג איך פיהרען. דייטשע ביכער מוז מען עקזאמינירען. דער אריינפיהר אויף געדרוקטע זאכען אין דער דייטשער שפראך ליגט אונטער א שטרענגער נאכפארשונג. נאך זייער אוועקגעהן האט מיר א דייטש, [illegible]

און בייגעוועזן די אויספארשונג, מיר דערצעהלט א פאר קליינע מעשה'לעך.

— אז די אונלעגאלע ליטעראטור ווערט מאסענווייז אריינגעשמוגעלט אין „רייך" און אויף וואס פארא אופן! שטעלט איי פאר אזעלכע קליינע וועטער־ביכלעך, וואס נאר דורך א פערגרעסערונגס־גלאז קען מען לעזען. די ערשטע עטליכע צענדליג בלעטלעך זענען ווירקליך ווערטער פערטייטשונגען. ענגליש־דייטש, דייטש — פראנצויזיש, מישט מען ווייטער, דאנער־וועטער. עס איז דאך אנטי — נאצי — פראפאגאנדע! עס זענען נאך גרויל־אויפקלערונגען. עס זענען דאך...

ביז בערלין כמעט האלט מען אין איין דערצעהלען וועגען אט דער אריינגעשמוגעלטער ליטעראטור. דייטשלאנד געהט ממש איבער מיט דעם. אט האט מען פערקויפט „פיקאנטע געשיכטעס" פינף פעניג א שטיק. אויפ'ן שער־בלאט איז זאגאר געווען אויסגעמאלען א פארנאגראפיש בילד פון א לוסטיגער נקבה. די גרויסע מאגאזינען האבען געמאכט גרויסע בעשטעלונגען. דער עולם האט עס געריסען פון די הענד. נאך די צוויי ערשטע בלעטלעך, נאך א פאר פעטע וויצען — לייענט מען — קאמעראדען! און פערשטעהט זיך, עס איז א קאמוניסטישער שריפט. אגב דערוויסט מען זיך פון דעם זאכען, וואס מען וואלט אין דייטשלאנד נישט געוואוסט. וועגען קריזיס און וועגען די קאנצענטראציע־לאגערען. וועגען דער פאליטיק וועגען דעם אויסשעכטען זיך איינס דאס אנדערע צווישען די פיהרער.

מיין דייטשער שכן רעדט אפענהערציג און פריי. מיך וואונדערט. צוערשט נעהם איך, עס אן אלס פראוואקאציע. ער וויל ציהען ווערטער פון מיר, איך האלט פעסט די צונג צווישען די צייהן. הערען — מילא, איך קאן דאך זיך נישט פערשטאפען די אויערען, אבער רעדען — מעהר וואלט מיר נישט געפעהלט...

אבער אויף די סטאציעס קומען ארויף מענשען, דאס זענען פשוט'ע, אהן האקענקרייץ — ארמעמענטער (אן האקענקרייצלעך, יעצט — [illegible]) אין [illegible] זיי רעדען און קלאגען זיך. פוטער איז ווידער טייער, פראדוקטען זענען געשטיגען, די ארבייטסלאזיקייט — א חוץ ביי בויען — וואקסט מען אכצט, מ'ין בעקרעכצט זיך. פון קיין פאליטיק רעדט מען נ[illegible] עס איז א פערשלאסען ווארט אויף די ליפען. צוערשט קוקט מען מיך אן. נאר מען דערגעהט, אז איך בין א פרעמדער, אויף דורכרייזע, ווערט מען זיך נעהנטער און הארציגער.

אויסערליך איז דייטשלאנד, אין גלאנץ, אודאי אימפאנירען די גלייך־פערזייהטע קליינע ערד — שטחים. די דייטשע עקספאנסיוויטעט. פעראקערט. די קוימענס אבער, וואס שטארען ארויס פון די ווייטע דערפלעך, שטעהען שטום. שטויסען נישט קיין רויך צו ד יוואלקענס, — א סימן, אז די פאבריקען שווייגען. קיין גרויסע פאבריקען זענען דא, אין מזרח — פרייסען סיי ווי נישטא. די קליינע ארבייטען אויך נישט. מען זעהט נאר ארבייטס־באטאליאנען אויפ'ן וועג. מיינע מיטפאהרער בעמערקען, אז אפילו די, גיט מען אויך נישט צו דער זאט קיין עסען, וועגען זייערע ווייבער, כלות, מוטערס און שוועסטערען — ווער זארגט זיך...

איך האב בעמערקט ווי אין מלחמה־צייטען, דער דייטש'ר רעדט וועגען עסען און שאצט דעם ווערט פון א ברויט. האט איינער געגעסען א „שטולע", האט ער מיט א פינגער אויסגעטאפט די קרישקעס און עס צום סוף איינגעשלונגען, אפלעקענדיג די פינגער. די בארען, שאקאלאד־שטעלען, ביר־ביידלעך וואס זענען אמאל בעלאגערט געווארען פון די רייזענדע אויף די וואקזאלען — זענען פוסט. די פערקויפערינס ליגען אנגעלעהנט אויף זייערע עלענבויגענס און קוקען פארשענדיג אין יעדען פאסאזשיר'ס אויגען אריין אפשר וועלען זיי געבען עפעס צו לייזען.

דאס זעלביגע איז מיט די ציגארען־פערקויפער און צייטונגס־ארומטרעגער.

די פראפאגאנדע פאר „איהם" איז גרויס. די פראנט־זייטען פון די בלעטער, די הילעס פון די זשורנאלען, אלץ „ער" אין פערשידענע פאזעס. און כאראקטעריסטיש איז וואס מען רופט איהם סתם „ער" (דאס מיינט מען היטלער). שפעטער האט מען מיר געזאגט, אז דאס פאלק האט אליין פערביטען דאס ווארט „ער" אדער „איהם" אנשטאט „פיהרער", ווייל וואס אמאל מעהר גלויבט מען ווייניגער אין „זיין" פיהרערשאפט.

אין פערגלייך מיט צוויי יאהר צוריק, בעת איך בין געווען אין דייטשלאנד, איז „זיין" פאפולאריטעט שטארק געפאלען. די גרויסע אכטונג, וואס ער האט געגאסען, דער צויבער וואס האט „איהם" ארומגעוויקעלט, איז אפגעטון געווארען. וואלט מען נישט קיין מורא געהאט וואלט מען מסתמא די ספקות אין „איהם" אפען ארויסגעזאגט. עס איז אבער פאר מיר געווען א שטארקע איבערראשונג, וואס דורך אנצוהערענישען און אפגעהאקטע זאצען דריקט מען אויס די אונצופרידענהייט. באטירליך, טאר מען עס נישט זאגען וועגען „איהם" נאר מיט דער צייט, מיט דער לאגע, מיט די אומשטענדען, מיט דער סיטואציע.

א רייזע איבער דייטשלאנד, בלויז נאר אין וואגאן, צונויפקומען זיך מיט די פאלקס־מאסען, מיט דער אינטעליגענץ, מיט בעאמטע און ארבייטער, מיט'ן ווסטין־באלעבאס, מיט'ן נאציזם, גיט זעהר א סך. אין דעם „אויספלאפלען" איינס פאר דעם אנדערען, קאן מען שוין אנטאפען די שטימונג, וואס הערשט איצט אין דייטשלאנד.

אין מיין זכרון האב איך א סך פון די דאזיגע שמועסען פערצייכענט, וואס וועלען מיר צונוץ קומען פאר די ווייטערדיגע שילדערונגען. איינס, אויף וועלכען איך האב זיך אנגעשטויסען איז, אז קיין יודען זעהט מען נישט אויף דער באהן. אמאל זענען זיי פיל געפאהרען, פון איין ארט אויפ'ן אנדערען, אין האנדעלס־ און אמטליכע אינטערעסען. איצט געה איך זיך דורך אלע וואגאנען, און טרעף קיין איינעם נישט. אנ'עכט „ארישער" צוג.

וועל איך זיך מיט זיי בעגעגענען? וועל איך זיי אויפזוכען? וועלען מיר זיך דורכשמועסען און דורכרעדען? איך האף, אז יא. נאר אט איז שוין בערלין. די באהן שטעלט זיך ביי אלע שטאטסטאציעס. ס'איז ערב יום־טוב. נאר ס'איז נישטא דער אמאליגער געדראנג ביי א פרידריכשטראסער באהנהאף, ביים אלעקסאנדער־פלאץ, איז עס איצט געגליכען צו דער בעוועגוג אויף א סטאציע פון א פראווינצער שטאט.

רעכט און לעבען

יורידישע בייׄלאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

נויטיגע אינפארמאציעס פאר מיליטער - פליכטיגע

שפיטאל - עקספערטיזעס

וויבאלד די דאקטוירים פון דער פאבאר קאמי־סיע זענען נישט ביכולת פעסטצושטעלען די קראנקהייט, אויף וועלכער דער אונטערזוכער בעקלאגט זיך אדער זיי האבען ביי איהם אליין בעמערקט, אויב דאס דערקאנען די קראנקהייט פאדערט א לענגערע אבסערוואציע אדער א ספעציעלע אונטערזוכונג, מוז מען איהם אפשיקען אין שפיטאל אויף אבסער־וואציע.

אין שפיטאל אויף אבסערוואציע מוז מען דעם־גלייכען אויך אפשיקען אנ'אונטערזוכטען מיליטער־פליכטיגען, אויב איינער פון די קאמיסיע דאקטוי־רים פאדערט עס.

צוואנגס קוראציעס

אויב די פעסטגעשטעלטע ביים אונטערזוכטען קראנקהייט אדער פעהלער קאן אויסגעהיילט ווערען אין משך פון 4 חדשים. קאן מען פעראָרדנען א צוואנגס קוראציע, בלויז ביי אזעלכע קראנקהייטען און דעפעקטען, וואו ס'איז פארהאן די זיכערקייט, אז נאכדעם וועט דער בעטרעפענדער מיליטער פליכטי־גער קאנען קוואליפיצירט ווערען צו דער קאטעגאריע „א" און אריינגעצויגען ווערען אין אקטיווען דינסט.

אלענפאלס א קוראציע דורך א כירורגישע אפע־ראציע טאר נישט אונטערגענומען ווערען אהן דער הסכמה פון פאציענט.

סימולאציעס

אין פאל ווען די דאקטוירים פון דער פאבאר קא־מיסיע האבען א בעגרינדעטען חשד, אז דער קאנסטא־טירטער פעהלער אדער קראנקהייט ביים אונטערזוכ־טען מיליטער פליכטיגען איז בכיוונדיג געמאכט גע־װארען בכדי צו ווערען טיילוויז אדער גענצליך נישט פעהיג צו מיליטער דינסט, קוואליפיצירען זיי איהם לויטן פאקטישען געזונד צושטאנד.

גלייכצייטיג ווערט צוזאמענגעשטעלט א פראָטאָ־קאָל און איבערגעשיקט צום פראקוראר בכדי צו צי־הען דעם שולדיגען צו פעראנטווארטליכקייט. נאכן אפקומען די שטראף ווערט אזא איינער אריינגעצוי־גען אין אקטיווען דינסט, קוים קאן מען איהם נאר בענוצען צו דער מינדעסטער מיליטער דינסטליכע פונקציע. יעדענפאלס ווערען די אנערקענטע צו דער קאטעגאריע "ד" אדער „צע" תמיד אריינגעצויגען אין אקטיווען דינסט.

לגבי אזעלכע פערזאנען מעג מען אויך אנווענ־דען א צוואנגס קוראציע.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז כדאי אויפמערק־זאם צו מאכען די יונגעלייט אדער עלטערען פון יונגעלך אז אין א פאל פון א קערפערליכער צושעדי־גונג אדער דויערנדע קראנקהייט, וואס קאן האבען א ווירקונג אויף דער דינסטפעהיגקייט דארפען זיי זיך בעזארגען מיט צייגנישען פון די דאקטוירים וועל־כע האבען זיי אפערירט אדער קורירט.

אין געגענפאל קען אויף זיי פאלען דער חשד, אז זיי האבען זיך אליין געמאכט דעם פעהלער און דאן דראהט זיי די אנגעוויזענע קאנסעקווענצען.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט און טריבונאל

עקזעקוציעס

אויב א מענש האט אדורכגעפירט ביי א בעל־חוב א ליציטאציע פון א פרעמדענס חפצים מוז ער דעם געליטענעם ערטיילען אנ'ענטשעדיגונג.

פערזיכערונג

הגם אנ'ארבייטער האט אליין רעכט זיך צו פער־זיכערן, פונדעסטוועגען קוים פערזיכערט איהם נישט דער אונטערנעהמער, קאן ער פון איהם מאָה־נען א פולע פערגיטיגונג פארן געליטענעם שאדען צוליבן נישט בעקומען די ארבייטסלאזע רענטע.

דירה געלד

א לאקאטאר האט נאכן אפלויף פון קאנטראקט זיך געוואנדען אין שטאט אמט אז ס'זאל איהם פעסטגעשטעלט ווערען די הויך פון גרונט דירה געלד און דערוויל האט ער געצאהלט לויט דער אלטער נארמע וויטער דירה געלד.

נאכן פעסטשטעלען דאס דירה געלד דורכן שידם אמט האט דער לאקאטאר געפרובט צוריקפאדערען פון וויזט די איבערגעצאהלטע סומע, הגם דער לא־קאטאר האט זיך נאך פון פריהער רעזערווירט אזא רעכט, דאך האבען אלע געריכטס אינסטאנצען דעם לאקאטארם תביעה אפגעווארפען.

פערזיכערונג פון גייסטיגע ארבייטער.

אין פאל ווען אנ'אונטערנעהמער האט נישט פער־זיכערט א גייסטיגען ארבייטער, האט דער לעצטער דאס רעכט פון איהם צו מאהנען די פולע ענטשעדי־גונג און דעם אונטערנעמער איז אין אזא פאל נישט ערלויבט אראפצוציהען פון דער אויסגעצאהלטער ענטשעדיגונג דעם בעטרעף פון די פערז. אפצאהלונ־גען, וועלכע דער אנגעשטעלטער וואלט עווענטועל געמוזט פון זיין לוין בעצאהלען.

דעם טייל פערזיכערונגס אפצאהל וועלכען דער פערזיכערטער איז מחויב צו צאהלען, מעג דער אונ־טערנעהמער אראפציהען פון אויסגעצאהלטען אר־בייטס לוין בלויז פאר 2 צייט אפשניטען.

ביי די וויטערדיגע אויסצאהלונגען טאר מען שוין נישט די דורכגעלאזענע פערזיכערונגס־אפצאהל אראפציהען אזוי אז דער אונטערנעהמער מוז דעם גאנצען בעטרעף אליין בעצאהלען.

שחיטה געלד

וויבאלד ס'ווייזט זיך ארויס אז דאס פלייש איז נישט גוט צום געברויך גענצליך אדער טיילוויז, מוז אפהענגיג דערפון צוריקגעגעבען ווערען דאס בע־צאהלטע שחיטה געלד אין גאנצען אדער א טייל.

חתונה אקטען

בכדי צו מעגען שליסען געזעצקרעפטיגע חתונה אקטען אין גאליציע לויט די דארט פערפליכטענדע פארשריפטען, איז נישט גענוג צו וואוינען דארט 3 חדשים נאר א גאנץ יאהר.

אינוואלידען רענטע

קוים איז מען געווארען אין שיכות מיטן מילי־טער דינסט קראנק, קאן מען מאהנען אינוואלידען־רענטע, מ'מעג זיך אויך אין אזא פאל היילען אדער קורירען אויפן חשבון פון דער מלוכה.

די פרעטענציע ווערט פערעלטערט נאך א יאהר פון בעפרייט ווערען פון מיליטער דינסט.

פון שטעטישען געריכט

שבועה'ס פון פריוואטע און שטייערען בעלי חובות

זייט דער נייער ציוויל־פראצעדוריאלער קאדעקס איז אריין אין קראפט. איז געווארען אין דער גע־ריכטס פראקטיק א טעגליכע ערשיינונג אז מאהנער וועלכע קענען נישט ארויסבעקומען פון די בעלי־חובות זייערע תביעות, פאדערען פארצושטעלען א גענויע רשימה פון פערמעגען און צו בעלייגען א שבועה אז די פארגעשטעלטע רשימה ענטשפרעכט דער ווירקליכער לאגע.

לעצטענס ווענדעט אויך אן די שטייער מאכט דיזעלבע מיטלען לגבי איהרע בעלי חובות. טאג טעג־ליך קומען פאר אין היגען געריכט פערהאנדלונגען אויף וועלכע די בעלי חובות ביי וועלכע ס'לאזט זיך נישט דורכפיהרען קיין עקזעקוציעס, מוזען פארשטע־לען פערמעגענס רשימות און ביילייגען שבועה'ס

די פאָדערונג פון דער שטייער מאכט שטיצט זיך אויפן ארטיקעל 99 פון דער פעראָרדנונג וועגען דער עקזעקוציע פראצעדור פון דער פינאנץ מאכט, וועל־כער זאגט בפירוש, אז די פארשריפטען וועגען דער ציווילער עקזעקוציע פראצעדור, וואס שייך א גע־ריכטס שבועה פאר פריוואטע בעלי חובות האבען אויך אנ'אנווענדונג בנוגע אויפמאהנען שטייערען־חובות בפרט אין די פאלען, ווען די אדמיניסטראטי־ווע עקזעקוציע האט נישט דערפיהרט צו דער פולער־דעקונג פון געמאהנטען חוב, ווען פון בלויזען סע־קוועסטער פראטאקאל אליין איז שוין צו זעהען, אז פון פערקויף פון די ארויסגעשטעלטע חפצים וועט נישט מעגליך זיין צו דעקען דעם גאנצען בעטרעף. ווען צו די סעקוועסטרירטע חפצים האבען געמאָל־דען דריטע פערזאנען בערעכטיגטע פרעטענציעס און אין רשות פון בעל חוב געפינען זיך נישט קיין אנ־דערע חפצים וועלכע זאלען גענוגען צו דעקען דעם חוב.

כדאי צום סוף צו בעמערקען אז פאר ענטזאגען זיך צו בעלייגען א שבועה ווערט אנגעוואנדען ארעסט און אויב ס'ווייזט זיך ארויס אז דער בעל חוב האט א טייל פון זיין פערמעגען אויסבעהאלטען און עס נישט אריינטראגען אין דער אנגעגעבענער רשימה דראהט איהם א זעהר הארבע תפיסה־שטראף.

פראצעדור פון עקזעקוציע אויף חפצים

צוטייל פון אויפגענומענע סומען

די איינגעפלאסענע סומע פון א ליציטאציע צאהלט דער קאמארניק גלייך אוים דעם מאהנער אדער די מאהנער, קוים לאנגט נישט די סומע אויף אלע תביעות, שיקט דער קאמארניק איבער די סומע אין געריכט בכדי דורכצופיהרען א געהעריגע חלוקה.

אין דער חלוקה בעטייליגען זיך: דער עקזעקו־אירענדער מאהנער, דער מאהנער, וועלכער בעלייגט א ווראק מיט א בעוויז אז ר'האט אויפגעפאדערט דעם בעל חוב צו בעצאהלען. דער מאהנער, וועלכער האט בעקומען א פערזיכערונג (זאבעזפיעטשעניע) און דער מאהנער וועלכער בעווייזט אז ר'האט אויף די פערקויפטע חפצים משכנות־רעכט. די אנשליסענ־דע זיך מאהנער מוזען אבער מעלדען זייערע אקציעס אין משך פון א וואך נאכדעם ווי דאס געלד איז אנ־געקומען אין געריכט.

דאס געריכט מאכט א פלאן ווי אזוי צוצוטיילען דאס געלד, דערביי פערפליכטעט פאלגענדער סדר:

1) עקזעקוציע קאסטען.

2) שטייערען און עפענטליכע אפצאהלונגען פון די פערקויפטע חפצים;

3) תביעות, וועלכע זענען געווען געזיכערט מיט משכנות רעכט אויף די פערקויפטע חפצים;

4) דירה געלד פארן לעצטען יאהר פון די אריינ־געטראגענע אין מאהנערס הויז חפצים;

5) ארבייטס־לוין;

6) היילקאסטען;

7) אלערליי שטייערען און עפענטליכע אפצאה־לונגען

8) תביעות פון די סאציאלע פערזיכערונגס אנ־שטאלטען;

9) סתם תביעות;

1) שטראפען, געריכטס געלד שטראפען, אדמי־ניסטראטיווע און פינאנץ געלד שטראפען, שטעמ־פעל שטראפען, שטראפען פאר פערשלעפען שטייער־ערען־חובות.

אויב די סומע לאנגט נישט צו בעפרידיגען אלע תביעות אפילו פון איין קאטעגאריע, ווערט די סומע צוטיילט פראפארציאנעל צו דער הויך פון חוב. יע־דענפאלס ווערט פון דער אויסגעטיילטער סומע פאר א געוויסען מאהנער קודם כל בעפרידיגט די פרא־צעס קאסטען שפעטער די ציגזען און צום סוף ערשט דער אייגענטליכער חוב.

וועגען צוזאמענגעשטעלטען פלאן מעלדעט דאס געריכט דעם בעל חוב און אלע איבעריגע אנטייל־נעהמער אין דער חלוקה, יעדער פעראינטערעסיר־טער איז בערעכטיגט צו דערלאנגען געגען פלאן פון דער צוטיילונג א פראטעסט. די פארוואורפען מוזען געמאכט ווערען אמשפעטסטען צוויי וואכען נאך דער דערהאלטענע מעלדונג.

דאן הערט אוים דאס געריכט די אויסגעדריקטע טענות און אפהענגיג דערפון ווערט רעצידירט צי דער פלאן דארף בעשטעטיגט אדער אפגעווארפען ווערען.

די דעציזיע פון געריכט קאן פערקלאגט ווערען.

אין פאל ווען קיינער טראגט נישט אריין קיין שום רעקורס קענען אופן פון דער צוטיילונג פער־ארדענט דאס געריכט גלייך צו רעאליזירען דעם צו־זאמענגעשטעלטען צוטייל־פלאן.

Kopiec Józefa Piłsudskiego

Konto w P. K. O. 444.

ר. איזראעל

משומדים

סענסאצ. שפאנענדער ראמאן פון היינטיגען יודישען לעבען

(60

— און ווען מיינט איהר, העגריק, וועלען די באנ־דיטען ווידער אמאל קומען?

— ווען איך וואלט געווען א נביא וואלט איך געמוזט זיין א נאר אויך. איך בין זיכער. אז זיי וועלען ווידער אמאל קומען צו מיר, וויסענדיג מיין אינ־טערעס צו דעם דאזיגען ענין, אזוי שנעל וועט דאס אבער נישט פאסירען, איך מוז דעריבער אוועקגעהן צו מיינע געשעפטען און עפעס ערלעדיגען, נאכמי־טאג וועל איך צו אייך ווידער אמאל קומען.

— ניין, איך וועל אייך נישט לאזען פון דאנען אוועקגעהן, איך וועל אונטער קיין שום אומשטענדען אין דער וועלט נישט בלייבען אליין.

— איך פערשטעה אייך, אבער איהר מוזט זיך נעהמען אין דער האנד, פערריגעלט זיך אין שטוב און לאזט בכל נישט איבער דער שוועל קיין פרעמ־דען מענשען.

— ניין, צעהן טויזענד מאל ניין, איך וועל דא נישט בלייבען.

— טא געהט ערגעץ אין גאס, אין א קאפע אדער אפשר גאר צו אייער א פריינדין, אויב די באנדיטען וועלען אונז דארפען וועלען זיי אונז שוין אויפזוכען.

— גוט, איך געה אוועק פון דאנען,ווארט אויף מיר, איך וועל געהן צוזאמען מיט אייך, און וועל קו־מען צוזאמען מיט אייך. איינע אליין וועל איך שוין קיינמאל דא נישט בלייבען.

הענריק האט געמאכט א געצוואונגענעם שמיי־כעל, האט געווארט ביז האנקא וועט זיך איבערטון און איז ארוים צוזאמען מיט איהר אין גאס. הענ־ריק איז אוועק אין זיין ביורא, כדי צו ערלעדיגען עטליכע דרינגענדע ענינים, וועלכע ער האט געלאָ־זען אין דער מינוט ווען האנקא האט צו איהם אנ־טעלעפאנירט, און איהם גערופען צו זיך. האנקא ווי־דער איז אוועק צו איהרם א פריינדין סאניע גרינ־בערג, כדי דארט צו פערבלייבען ביז הענריק וועט איהר לייסטען געזעלשאפט דורך דעם גאנצען טאג. נישט הענריק און נישט האנקא האבען געוואוסט ווי אזוי די לאגע וועט זיך ענטוויקלען. מ'האט גע־מוזט אפווארטען און ווער ווייס ווי לאנג אזא ווער־טען דארף גדויערען, א ווארטען אויף דעם, אז א ליאדע מינוט קען מען בעקומען א ידיעה וועגען דעם טויט פון מאריאנען,

— צי וואלט דען נישט גלייכער געווען ווען מ' זאל וועגען דעם אליין געמאלדען דער פאליציי, האט הענריק זיך געטראכט, ער האט זיך אבער באלד א־ליין געגעבען אנ'ענטפער, ס'איז געווען קלאהר, אז אויב די פאליציי וואלט אפילו געווען דערגאנגען וואו מאריאן איז געפאנגען וואלט מען איהם דארט זי־כער קיין לעבעדיגען נישט געפינען, דאס איז גע־ווען אויסער יעדען ספק. דעריבער האט הענריק אפ־געווארפען דערוויל דעם דאזיגען געדאנק, איבער־לאזענדיג דעם ענטגילטיגען בעשלוס דער צייט אליין וועלכע וועט אויפבינדען דעם קנויל.

קאפיטעל 17.

נאכאמאל דער אפאש.

דער קריפעל האט זיך מיט אלע הינטער געסלעך געאיילט אהיים. ער איז געווען צופרידען פונם אויס־גאנג פון זיין בעזוך ביי דער פרוי בזשוסקא, ער האט זיך נישט בעליידיגט פון איהר האנדלונג, ער איז גע־ווען געוואוינט צו ערגערע בעליידיגונגען, אין זיין שווערען און טרויעריגען לעבען. ער איז אבער גע־ווען צופרידען דערמיט וואס ער האט קיין געלד נישט בעקומען ווייל אזוי ארום וועט ער קענען טון א טובה מאריאנען, וואס ער האט פון גאנצען הארצען גע־וואלט, ער האט געפיהלט צו איהם א געוויסען סענ־טימענט דערפאר ווייל ער האט דאך אמבעסטען גע־וואוסט אז מאריאן איז אנ'אונשולדיגער קרבן און דאס איצטיגע מאל איז די גאנצע האנדלונג פונם אפאש נישט מעהר ווי א ריינער באנדיטען־אנפאל, און וועלכען ער האט געוואלט אויסמיידען און דאס צווייטע האט ער דערביי געהאט א געוויסע כוונה, ער איז געבליבען נאכן אוועקפאהרען מיט פעלאן איינער אליין, אהן א גראשען געלד און אהן א ידיעה, מיט איהר האט גאנץ זיכער עפעס פא־סירט, ווייל זי וואלט איהם דא זיכער אליין נישט געלאזען ער איז דאך איהר געווען פונקט אזוי נויטיג ווי זי איהם. קיין בעסערען און טרייערען מענשען, וועלכער זאל זי גוט קענען, איהרע אלע סודות און געהיימנישען פון דער פראצעדור, וועלכען זי האט געפיהרט, האט זי דאך נישט געקענט געפינען, וואס וועט ווערען פון איהם אויב מיט פעלאן האט וויר־קליך עפעס פאסירט. זיין אפהענגיג און אונטערגע־געבען דעם אפאש, האט געהייסען אליין בעגעהן זעלבסטמארד, זיך פערמשפט'ן אויף א שווערען און טרויעריגען לעבען, ס'איז אויך געווען כמעט זיכער אז ווען דער אפאש מיט זיין געהילף וועט קומען צו אביסעל געלד, וועט ער איהם איגנאנצען אוועקוואר־פען און ער וועט בלייבען דא אין דער פרעמדער שטאט אהן שום הילף און דער איינציגער אויסוועג זיינער וועט זיין צו געהען בעטלען, דערצו האט ער נישט געוואלט דערלאזען, און דער קריפעל האט גע האט די אויסרעכנונג, אז אויב ער וועט אפראטעווען מאריאנען וועט ער זיכער בעקומען די מעגליכקייט אוועקצופאהרען פון דאנען אין זיין היימשטאט א־ריין דערצו נאך מיט א געוויסער סומע געלד.

געהענדיג אהיים איז דער קריפעל געווען ביז אויף זיך אליין צוליב דעם, וואס ער האט געמאכט אזא סצענע מאריאנס פרוי וואס וועט אים געווים שא־דען ברענגען אין דעם ענטשפרעכענדען מאמענט.

אמת, אז דער קריפעל האט שטארק מורא געהאט פאר דעם אפאש, ער האט געוואוסט, אז ס'וועט נישט אזוי לייכט אנקומען דאס ארויסראטעווען מא־ריאנען, אבער דאס איז געווען זיין לעצטע סטאווקע, ער האט דאס געמוזט פרובען, ווייל איהם איז גע־ווען אלץ איינס. פארזיכטיג אויף די שפיצען פינגער איז דער קריפעל אריין אין דער וואוינונג ער האט זיך אזש דערשראקען פאר דער סצענע וועלכע ער האט דערזעהען, אין מיטען שטוב איז מאריאן געלע־גען א געבונדענער און שרעקליך געקעכצט. זיין פנים האט אויסגעוויזען אז ער ליידט שטארק. דער אפאש האט זיך ארומגעדרעהט הין און צוריק אי־בערן צימער, קענטיג אז ער איז געווען שטארק אומגעדולדיג און אונרוהיג צוליב דעם וואס ער האט אזוי לאנג נישט צוריקגעזעהען דעם קרי־פעל, איצט ביי זיין אריינקומען האט ער אויסגע־שפיגען און האט זיך צעבייזערט.

— צו אלע כאלערעס, וואו ביזטו דאס געווען אזוי לאנג !?

— זיי האבען מיך דארט פערהאלטען. מיך אפ־געשלעפט..

— און געלד געגעבען?

— ניין. נישט געגעבען, מיך פשוט ארויסגע־ווארפען פון דער שטוב, מאריאן האט אויפגעהויבען דעם קאפ, ער האט זיך שטארק געוואונדערט, ס'איז פאר איהם געווען רעכט זיכער אז דער קריפעל זאגט ליגען.

(פארטזעצונג קומט).